

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Інституту обдарованої дитини

НАПН України

23.12.2019 р.

Протокол № 15

Директор

_____ Гальченко М. С.

ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ
НАПН УКРАЇНИ

за 2019 рік

Київ–2019

Зміст

ЧАСТИНА I	5
I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ.....	5
II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	15
II.1. Виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України.	15
II.2. Фундаментальні наукові дослідження.	18
II.3. Прикладні наукові дослідження.....	28
II.4. Публікації.	49
II.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи. ..	50
III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ	51
IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	54
V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	57
VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ	60
VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ.	84
VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти.	84
VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	87
VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.	87
VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності установи, закладу....	88
IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	90
X. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ.....	96
XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ	98
XII. КАДРИ. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ.....	99
XIII. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	101
XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ НА 2016–2022 РОКИ.....	104
XV. ВИСНОВКИ	108
XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ	119

ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ (у таблицях).....	141
Таблиця І.1.1. Науково-експертна діяльність вчених Інституту обдарованої дитини в 2019 р.	141
Таблиця І.1.2. Членство вчених установи / закладу у редакційних колегіях наукових періодичних видань	141
Таблиця І.2.2. Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку).....	143
Таблиця І.2.3. Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань	144
Таблиця І.3.1. Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів.....	148
Таблиця І.3.3. Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук	149
Таблиця І.4. Інформація про висвітлення результатів діяльності установи, закладу в інформаційному науково-освітньому просторі	149
Таблиця І.5. Інформація про представлення установи, закладу в Електронній бібліотеці НАПН України	150
Таблиця ІІ.1. Виконання наукових досліджень у 2019 році.....	151
Таблиця ІІ.3.1. Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями (частина І).....	152
Таблиця ІІ.3.2. Продукція, опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями (частина ІІ: статті)	154
Таблиця ІІ.3.3. Продукція, опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями (частина ІІ: статті)	155
Продукція, опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями (частина ІІІ: тези доповідей).....	155
Таблиця ІІ.3.4. Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2019 році (частина 1: кількісні показники)	155
Таблиця ІІ.3.5. Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2019 році (частина 2)	156
Таблиця ІІ.5.1. Продукція, підготовлена/опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2019 році (частина 1).....	158
Таблиця ІІ.5.2. Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2019 році (частина ІІ: статті)	159
Таблиця ІІ.5.3. Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2019 році (частина ІІІ: тези доповідей)	162

Таблиця II.6. Дані щодо найбільш вагомих результатів наукових досліджень у 2019 році	164
Таблиця III.1. Кількісна характеристика експериментів Інституту обдарованої дитини НАПН України	165
Таблиця III.2. Загальна характеристика експериментів за їх рівнями.....	166
Таблиця III.3. Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року відповідно до етапу експерименту	167
Таблиця IV.1. Упровадження результатів наукових досліджень	169
Таблиця IV.2. Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції	177
Таблиця IV.3. Динаміка впровадження результатів наукових досліджень	179
Таблиця V.1. Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України	183
Таблиця V.2. Інформація про наукові періодичні видання Інституту обдарованої дитини НАПН України, які включені до наукометричних баз даних.....	190
Таблиця VI.1. Організація та проведення науково-практичних масових заходів...	191
Таблиця VI.2. Участь у науково-практичних масових заходах.....	192
Таблиця VII.1.2. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (випуск аспірантів).....	193
Таблиця VII.1.3. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів)	194
Таблиця VII.1.4. Працевлаштування аспірантів та докторантів установи, які навчалися за державним замовленням	195
Таблиця VII.1.5. Впровадження та застосування гендерноорієнтованого підходу у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи	196
Таблиця XII.I. Кількісний і якісний склад наукових працівників установи.....	197
Таблиця XII.2. Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи	198
ЧАСТИНА II	199
Анотований перелік продукції, готової до впровадження.....	199

ЧАСТИНА І.

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

Основні завдання Інституту у звітному році визначалися призначенням і метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, на яку покладено завдання дослідження феномена дитячої обдарованості та розроблення науково-методичного забезпечення розв'язання актуальної для країни проблеми: створення державної системи виявлення, розвитку та підтримки обдарованих дітей і молоді.

Діяльність Інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2019 рік, плану роботи Інституту, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, пов'язаних із дослідженням стратегій і методів розвитку творчої особистості, психолого-педагогічного забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів на засадах синергетики, науково-методичного забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти, розробкою дидактичних засад навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею, розробкою теоретико-методичних засад інтеграції формальної та неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування.

За результатами наукового дослідження «Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики» розроблено структурно-алгоритмічну модель системно-інформаційної кваліметрії в управлінні розвитком академічної обдарованості, яка враховує фізично вимірювані характеристики освітнього процесу та показники впливу людського чинника на прийняття рішень.

Уперше розроблено теоретичні основи кваліметрії синергетичного ефекту в дидактиці, зокрема:

– досліджено особливості сучасного інформаційного середовища й обґрунтовано застосування методології теорії графів для системної організації його архітекtonіки;

– здійснено аналітичний аналіз особливості прояву й аналізу синергетичного ефекту в дидактиці, з якого випливає, що синергетична парадигма зазвичай розглядається як «відносно жорсткий каркас методологічних принципів», що дедалі частіше застосовуються у вдосконаленні та реформуванні освітнього процесу.

– обґрунтовано діалектичні основи виникнення синергетичного ефекту в процесі спіралеподібного розвитку. Введено поняття простого і складного адитивного, а також складного мультиплікативного синергетичного ефекту як з позицій нарощування тими, хто навчається, потенціалу знань, умінь і навичок, так і для випадків спільної навчальної праці;

– доведено, що виникнення синергетичного ефекту має розглядатися в контексті кількісно-якісних змін результатів навчання.

На другому етапі наукового дослідження «Стратегії і методи розвитку творчої особистості» було з'ясовано умови, що забезпечують високий рівень розвитку здібностей особистості, небайдужого ставлення до власних можливостей і саморозвитку. Розкрито роль креативної культурно-історичної пам'яті в процесі розвитку творчих здібностей особистості. Проаналізовано відмінність креативної пам'яті від репродуктивного запам'ятовування.

На першому етапі наукового дослідження «Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування» визначено основні структурні компоненти освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування. Встановлено важливі компоненти інформаційно-освітнього середовища STEM-освіти. Розроблено модель STEM-середовища освітнього закладу.

На першому етапі наукового дослідження «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо

майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» визначено в обдарованих учнів ліцею типові особливості, які можуть впливати на самовизначення щодо майбутньої професії та мають враховуватися в діагностичній роботі.

Доведено, що раціональний підхід у профорієнтаційній роботі (наприклад, теорія рис-факторів) не відповідає сучасним вимогам ринку праці та не враховує особливостей обдарованих учнів. Доведено, що профорієнтаційний діагностичний інструментарій має враховувати тенденції ринку праці, сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості. Встановлено, що профорієнтаційна робота з обдарованими учнями ліцею повинна мати не констатувальний, а розвивальний характер.

Доведено необхідність урахування особистісного потенціалу обдарованих учнів ліцею, який зокрема виявляється в різноманітності й багатоплановості їх інтересів, у профорієнтаційній діагностиці. Обґрунтовано важливість перенесення акцентів у профдіагностичній роботі: з вивчення конкретних психологічних якостей, властивостей, станів тощо на дослідження цілісної особистості, яка наділена унікальним внутрішнім світом, здатна до саморозвитку та самоздійснення.

Встановлено, що обдарованим учням ліцею властиві: висока надситуативна активність (схильність до виходу за межі та умови поставленого завдання); уникнення активності репродуктивного типу; схильність до ризику та певна інтуїтивність у процесі прийняття рішень. Вони характеризуються невисоким рівнем дисфункціональності діяльності, що вказує на розвинену систему саморегуляції та ціліпокладання, високу результативність. Окрім того, обдаровані учні ліцею, які орієнтовані на творчу (не репродуктивну) діяльність, демонструють достатньо високий рівень когнітивної диференційованості, що вказує на розвинену систему критеріїв оцінки особистісних якостей оточуючих. Встановлено, що обдаровані учні з високою когнітивною диференційованістю уникають репродуктивної активності.

Визначено, що обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору творчих професій, характеризуються розвиненою інтуїцією, схильністю до ризику, уникнення репродуктивних видів активності. Таким учням притаманна висока

когнітивна диференційованість, що вказує на розвинений соціальний інтелект, високу чутливість до неочевидних відмінностей і змін об'єкта, здатність бачити світ складним та багатомірним. Обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору інтелектуальних видів діяльності, характеризуються вищим, у порівнянні з однолітками, рівнем надситуативної активності. Соціально зорієнтовані обдаровані учні схильні до уникнення ризику, що накладає негативний відбиток на їх творчу самореалізацію. Обдаровані учні ліцею, що обирають професії реалістичної сфери діяльності, характеризуються достатньо високою творчою дисфункціональністю, що може перешкоджати досягненню успіху в творчій діяльності. Обдаровані учні, які зорієнтовані на конвенційну сферу діяльності, характеризуються низькою надситуативною активністю, схильністю до репродуктивних видів робіт, недовірою до інтуїції, уникненням ризиків.

За результатами першого етапу наукового дослідження «Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею» з'ясовано, що наукова освіта – це освітня парадигма, упровадження якої слугує необхідною умовою для формування в учнів початкових знань про наукову діяльність, вироблення у них звички використовувати науковий метод пізнання у навчальній діяльності та повсякденному житті, однією з необхідних умов ефективного інтелектуального розвитку учнів і виховання в них низки психічних властивостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності та функціонування в динамічному та важко передбачуваному соціумі, а також необхідно передбачає залучення учнів до розв'язування навчальних і реальних наукових задач доступного рівня складності.

Обґрунтовано, що в конструюванні змісту загальної середньої освіти наукового спрямування необхідно покласти в основу базові знання учнів про: пошукову діяльність; прикладне наукове дослідження; емпіричне наукове дослідження; діяльність з розроблення програмних продуктів; проєкту діяльність; конструкторську діяльність; винахідницьку (раціоналізаторську) діяльність; підприємницьку діяльність – діяльність, що спрямована на розв'язання проблем економічного характеру).

Встановлено, що однією з умов реалізації загальної середньої освіти наукового спрямування є формування в учнів інтелектуального потенціалу, а також операційних, організаційних, комунікативних і технічних умінь.

Виокремлено форми організації освітнього процесу в наукових ліцях (10–12 класи) природничо-математичного профілю (пошукова діяльність, наукова пропедевтична діяльність, конструкторська пропедевтична діяльність, винахідницька (раціоналізаторська) пропедевтична діяльність, проєктна діяльність, діяльність (пропедевтична) з розроблення програмних продуктів, підприємницька пропедевтична діяльність).

Доведено доцільність диференціації загальної середньої освіти наукового спрямування шляхом виокремлення математично-інформаційного, природничого, технічно-технологічного та суспільно-гуманітарного профілів.

Розроблено вимоги до дидактичного забезпечення реалізації спеціалізованого блоку варіативної частини навчального плану наукових ліцеїв (10–12 класи) природничо-математичного профілю. Зокрема для учнів математично-інформаційного профілю пропонуються задачі на аналітичну формалізацію практичних задач, числові методи розв'язування прикладних задач та алгоритмізацію математично формалізованих задач і програмування; учні природничого профілю залучаються до дослідно-експериментальної та дослідно-технічної (технологічної) діяльності; учні технічно-технологічного профілю залучаються до технічно- чи технологічно-дослідної, проєктно-конструкторської та раціоналізаторської (винахідницької) діяльності.

Дидактичні засади організації освітнього процесу в наукових ліцях (10–12 класи) природничо-математичного профілю відображені в меті загальної середньої освіти наукового спрямування: забезпечення умов для розвитку інтелектуального потенціалу обдарованих учнів та їх ефективного виховання шляхом оптимізації навчальних планів у закладах освіти для зазначеної категорії учнів, розширеного чи поглибленого вивчення ними профільних предметів, введення у навчальні плани спеціалізованих дисциплін, спрямованих на ознайомлення учнів з науковою, винахідницькою (раціоналізаторською),

проектною, конструкторською та підприємницькою діяльністю, а також із використанням інформаційних технологій у процесі розв'язування формалізованих задач, їх пропедевтичну підготовку до здійснення переліченого та інноваційне використання результатів зазначених видів діяльності, адаптації організаційних форм і методів навчання до специфіки інтелекту, процесу учіння обдарованих учнів основної та старшої школи із застосуванням наукового методу в навчальній діяльності, тобто з організацією пізнавальної діяльності учнів, яка передбачає знаходження наукової проблеми, формулювання наукової задачі, її розв'язання (отримання суб'єктивно нових знань) з використанням наукових методів пізнання.

Продовжилася діяльність Інституту щодо підготовки й організації участі обдарованих дітей у міжнародних конкурсах. Інститут обдарованої дитини НАПН України спільно з Малою академією наук (МАН) України організували участь у черговому конкурсі ICYS. XXVI Міжнародна конференція юних дослідників «ICYS-2019», яка є особливим видом індивідуальних змагань з фізики, математики, інформатики та екології, відбулася 19–25 квітня 2019 року у м. Куала-Лумпур (Малайзія). Українська команда учнів – членів МАН України під супроводом співробітників Інституту була відзначена на міжнародному рівні високими нагородами: 1 золота, 2 срібні, 3 бронзові медалі та 2 спеціальні відзнаки.

У 2019 році чотири наукових працівника отримали високу нагороду академічного рейтингу «Золота фортуна», 1 науковий працівник відзначений медаллю «Іван Франко» та 4 наукових працівника нагороджені Грамотами та Почесними грамотами НАПН України.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 85 осіб, з яких 45 – штатні працівники, 32 – сумісників та 8 – внутрішніх сумісників. З них 57 – наукові працівники, з яких 32 – штатні працівники. У складі Інституту працюють 2 академіка АПН України та 2 члена-кореспондента НАПН України.

У 2019 році завершено виконання одного фундаментального дослідження «Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості

учнів ліцеїв на засадах синергетики» (номер державної реєстрації: 0118U000252, термін виконання: січень 2017 р. – грудень 2019 р.) і продовжено виконання одного фундаментального дослідження «Стратегії і методи розвитку творчої особистості» (номер державної реєстрації: 0118U000251, термін виконання: січень 2018 р. – грудень 2020 р.).

У 2019 році розпочато чотири прикладних наукових дослідження: «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» (термін виконання: 2019–2021 рр.), «Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування» (термін виконання: 2019-2021 рр.), «Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти» (термін виконання: 2019–2021 рр.), «Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею» (термін виконання: 2019–2021 рр.).

Упровадження результатів наукових досліджень. Упродовж звітнього року та року, що передує звітньому, було упроваджено 20 видів продукції, із них: наукова – 9; виробничо-практична – 9; електронний ресурс – 1; аналітичні матеріали.

Результати наукових досліджень використано під час підготовки: Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування (затверджено МОН України, наказ від 16 жовтня 2019 р. № 1303; Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 438; Закону України «Про боулінг» № 2657-VII; державної доповіді про становище молоді в Україні за підсумками 2018 року на тему «Молодь на ринку праці: навички XXI століття на побудови кар'єри»; рекомендацій Всеукраїнських конференцій, проведених Інститутом у 2019 році.

Кількість об'єктів упровадження результатів наукових досліджень, зокрема: закладів вищої освіти – 34, закладів загальної середньої освіти – 43, закладів післядипломної педагогічної освіти – 6, закладів позашкільної освіти –

2, установ, підприємств, організацій – 36, у тому числі підвідомчих установ НАПН України – 9.

Цільові групи користувачів результатів наукових досліджень: психологи, педагоги, соціальні педагоги навчальних закладів та закладів позашкільної освіти України, які працюють з обдарованими дітьми; психологи та педагоги, підготовлені до роботи з діагностики видів обдарованості дітей і молоді.

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2019 році передбачена експериментальна робота з одного прикладного наукового дослідження. Ця робота виконувалася відповідно до завдань I етапу наукового дослідження, головним завданням якого було виявлення особливостей самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею з різними видами обдарованості (академічна, творча, інтелектуальна) та розробка теоретико-методичних засад діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею залежно від виду обдарованості.

Експеримент здійснювався на рівні підвідомчої установи (за рішенням вченої ради Інституту). Загалом експериментальною діяльністю охоплено 3 установи (Національний центр «Мала Академія наук України», технічний ліцей м. Києва, школа I–III ступенів №70 м. Києва).

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником одного періодичного видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником трьох наукових періодичних видань: науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості», науково-методичного журналу «Мистецтво та освіта», збірника наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика». Усі наукові періодичні видання Інститут включено до переліку фахових видань України. У 2019 році розпочато роботу щодо приведення видань у відповідність до вимог Наказу МОН України «Про затвердження Порядку формування переліку наукових видань України» № 32 від 15 січня 2018 року, а саме: створено сайти видань, отримано DOI, оновлено редакційні колегії, подано заявки на включення видань Інституту в різні наукометричні та реферативні бази даних. Окремі

видання Інституту у 2019 р. увійшли до таких наукометричних і реферативних баз даних: Polska Bibliografia Naukowa (Польща), World Catalogue of Scientific Journals, ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences).

Упродовж 2019 року 15 наукових співробітників Інституту обдарованої дитини були членами редакційних колегій наукових періодичних видань, один із них є членом редколегії закордонного видання; здійснили рецензування 20 рукописів видавничої продукції для рекомендації до друку; здійснили наукову експертизу 15 законодавчих і нормативно-правових документів. Науковими співробітниками проведено 5 попередніх експертиз дисертацій, 11 опонувальних, надано 16 відгуків на автореферати дисертацій.

Відповідно до Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2017–2020 роки Інститутом у 2019 році:

– розроблено та впроваджено комп'ютеризовану комплексну профорієнтаційну програму для старшокласників, яка здійснює діагностику інтересів, схильностей, цінностей за методикою професійної спрямованості Дж. Холланда; особистісних особливостей, характеру за опитувальником Р. Кеттела (<https://tests.pythonanywhere.com/>);

– проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар «Ресурсний центр “КОЛОСОК” як складова STEM-освіти в Україні» (13–15 січня 2019 р.);

– проведено науково-практичний семінар для вчителів «Дослідницький STEM-проект, планування, організація, реалізація» (11 червня 2019 р.);

– проведено науково-практичний семінар для вчителів «Розроблення спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності» (25 вересня 2019 р.);

– проведено тренінг розвитку і формування інтелектуальних здібностей, культурної обізнаності, підприємливості, креативності, цифрової творчості, лідерства необхідних дитині для успішного життя (22 липня – 9 серпня 2019 р.);

– проведено V Всеукраїнський конкурс закладів загальної середньої освіти України «Школа – джерело талантів» (лютий – червень 2019 року).

У 2019 році Інститутом було проведено 13 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких: 2 міжнародні конференції; 1 Всеукраїнська конференція; 5 науково-практичних семінарів; 1 семінар-практикум; 1 круглий стіл; 3 всеукраїнських конкурси.

У 2019 році Інститут здійснював підготовку здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України на освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 18 січня 2018 р. № 53-л) у галузі 01 – Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 – Освітні, педагогічні науки, спеціалізація – Освіта та розвиток обдарованої особистості, ліцензійний обсяг – 7 осіб. Акредитацію освітньої програми, за якою здійснюється підготовка аспірантів, заплановано провести у 2021 році.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2019 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 3 особи (з відривом від виробництва – 3), за кошти фізичних і юридичних осіб – 1 особа (з відривом від виробництва – 1).

Кількість наданих співробітниками установи інтерв'ю засобам масової інформації (телебачення, радіо, центральні та регіональні друковані ЗМІ, Інтернет-видання) – 9.

Кількість надрукованих статей у засобах масової інформації – 4.

У 2019 році Інститут продовжував співпрацю з іноземним членом НАПН України Франсом Монксом. Розпочато співпрацю з почесним академіком НАПН України Пеггі Ефуа Оті-Боатенг (директор департаменту політики в галузі науки та розвитку наукової бази секретаріату UNESCO). Організовано та здійснено прийом чотирьох іноземних делегацій.

II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

II.1. Виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України.

II.1.2. Інформація про виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України у 2019 році

№ з/п	Номер та назва пункту Програми	Виконавці (підрозділ, відповідальний виконавець)	Результати діяльності
1.	П. 23. Розроблення і впровадження комп'ютеризованої комплексної профорієнтаційної програми для старшокласників «Абітурієнт»	відділ діагностики обдарованості, Мельник М.Ю., завідувач відділу	Розроблено та впроваджено комп'ютеризовану комплексну профорієнтаційну програму для старшокласників, яка здійснює діагностику інтересів, схильностей, цінностей за методикою професійної спрямованості Дж.Холланда; особистісних особливостей, характеру за опитувальником Р. Кеттела (https://tests.pythonanywhere.com/). Програма спрямована на прогнозування навчальної та професійної успішності особистості в різних сферах діяльності.
2.	П. 24. Вивчення та впровадження інноваційного досвіду з питань розвитку, освіти й виховання обдарованих учнів	відділ підтримки обдарованості, Поліхун Н. І., завідувач відділу	Проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар «Ресурсний центр «КОЛОСОК» як складова STEM-освіти в Україні» (13-15 січня, 2019 р.). Проведено науково-практичний семінар для вчителів «Дослідницький STEM проєкт, планування, організація, реалізація» (11 червня 2019 р.). Проведено науково-практичний семінар для вчителів «Розроблення спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності» (25 вересня 2019 р.).

		відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини, Ільїн В.В., завідувач відділу	Проведено тренінг розвитку і формування інтелектуальних здібностей, культурної обізнаності, підприємливості, креативності, цифрової творчості, лідерства необхідних дитині для успішного життя (22 липня – 9 серпня 2019 р.).
3.	П. 30. Організація та проведення Всеукраїнського конкурсу загальноосвітніх навчальних закладів щодо роботи з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів»	відділ підтримки обдарованості, Онопченко Г. В., старший науковий співробітник, Онопченко О.В., науковий співробітник	У 2019 р. проведено V Всеукраїнський конкурс закладів загальної середньої освіти України «Школа – джерело талантів» (лютий – червень 2019 року). Загальна кількість учасників – 523 заклади загальної середньої освіти України.
4.	П. 103. Участь у роботі Наукової ради МОН України з конкурсного відбору проектів фундаментальних і прикладних досліджень за фаховим напрямом «Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту»	відділ діагностики обдарованості, Тименко В. П., головний науковий співробітник	Тименко В. П. – член комісії з питань дослідно-експериментальної роботи у навчальному процесі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.
5.	П. 104. Участь у	відділ	Тименко В. П. – член науково-методичної

	роботі Науково-методичної ради з питань освіти МОН України та у відповідних науково-методичних комісіях цієї ради	діагностики обдарованості, Тименко В.П., головний науковий співробітник	комісії відділення професійно-технічної освіти з професійної педагогіки, психології та змісту професійно-технічної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.
6.	П. 105. Підготовка наукових періодичних видань, співзасновники яких МОН і НАПН України	відділ діагностики обдарованості, Тименко В.П., головний науковий співробітник	Тименко В. П. – член редколегії науково-методичних журналів: - «Професійно-технічна освіта»; - «Початкова школа».
7.	П. 113. Організація і проведення щорічних освітянських виставок	відділ підтримки обдарованості, Поліхун Н.І., завідувач відділу, відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості, Шульга В. М., старший науковий співробітник	Участь у Х Міжнародній виставці освіти «Сучасні заклади освіти» (2019 р.). Проведено науково-практичний семінар для вчителів закладів загально середньої освіти «Наукова освіта: від теорії до практики» (16 березня 2019 р.) Участь у роботі Х Міжнародного форуму «Інноватика в сучасній освіті» (22-24 жовтня 2019 р.)
8.	П.114. Проведення спільних науково-методичних конференцій, науково-практичних семінарів, круглих столів тощо	відділ підтримки обдарованості, Поліхун Н.І., завідувач відділу	Проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар «Ресурсний центр «КОЛОСОК» як складова STEM-освіти в Україні» (13-15 січня, 2019 р.). Національний етап Міжнародної конференції юних дослідників «ICYS» (протягом 2019 р.)

II.2. Фундаментальні наукові дослідження.

У 2019 році завершено одне фундаментальне наукове дослідження.

Тема наукового дослідження: Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики.

Номер державної реєстрації: 0118U000252.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2017 р. – грудень 2019 р.

Науковий напрям. *Напрямок 14.* Психологічні основи творчості та обдарованості.

Проблема дослідження. Освіта і розвиток обдарованої особистості.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044)483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.ua; р/р 35216096015556 Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ: 35392834, МФО: 820172.

Науковий керівник дослідження (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи): Камишин Володимир Вікторович, доктор педагогічних наук, с.н.с., член-кореспондент НАПН України, провідний науковий співробітник відділу проектування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 7 чол., у т.ч. кандидатів наук – 2 чол.;

сумісників (всього) – 4 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням:

Синергетичний підхід до вивчення освіти і самоосвіти, розвитку і саморозвитку особистості в системі освіти стає важливим методологічним інструментом, спроможним суттєво покращити ефективність освітнього процесу, наслідком чого має стати формування всебічно розвинутої особистості.

Сьогодні загальноновизнано, що ефективність будь-якого сучасного виробництва залежить не лише від наукоємних інноваційних

технологій, що у ньому впроваджені, але суттєвим чином і від рівня професійної компетентності фахівців, співробітників цих виробництв по широкому спектру різних міждисциплінарних компетенцій. Саме такі фахівці високого гатунку забезпечують належне впровадження, використання і експлуатаційний супровід цих технологій. Тому встановлення фізичних закономірностей процесів формування потенціалу знань, умінь і навичок в тих, хто навчається, як динамічних об'єктів, що перманентно розвиваються у часі, особливо вияв в них так званих «прихованих» знань, умінь і навичок, має відбуватися як з урахуванням фізичних ефектів, зокрема синергетичних, так і проблем математичного опису дидактичних процесів.

Оскільки вищезазначена компетентність формується вже на етапі навчання у будь яких за рівнем акредитації закладів освіти, то слід вважати актуальними дослідження з вдосконалення освітнього процесу у них. Природно, що це вдосконалення має враховувати специфіку протікання освітнього процесу, а відтак охоплювати такі проблеми, як: забезпечення органічного взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку (едукація); залежність результатів навчально-виховної діяльності педагогічного (науково-педагогічного) персоналу від реальної здатності учнів (студентів, слухачів тощо) опанувати знаннями, особливо від їх актуалізації, креативності, мотивації на навчання та адекватності самооцінки; забезпечення ефективних педагогічних умов проведення освітнього процесу; ефективна кваліметрія й управління освітнього процесу по визначених показниках; раціональна агрегація всіх перелічених та інших елементів освітнього процесу для досягнення системної властивості емерджентності, яку в практиці педагогічних досліджень вважають синергетичним ефектом. Синергетичні системи мають бути відкритими, якою й є освітянська система. Адже, по-перше, її перманентний розвиток спонукає визначенню нових цілей та використанню більш досконалих методів і засобів навчання; по-друге, з

попереднього витікає об'єктивна необхідність вдосконалення змісту освіти.

Саме для забезпечення вдосконалення освітянських систем у царині розвитку академічної обдарованості старшокласників нами було розроблено і експериментально перевірено моделі і методи досягнення синергетичного ефекту в процесах розвитку академічної обдарованості. Передусім це потребувало обґрунтування діалектично-теоретичних основ кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці.

Управління будь-яким процесом, у тому числі освітнім, здійснюється за такими етапами-функціями: *оцінка обставин* → *планування* → *прогнозування* → *прийняття рішення* → *виконання рішення* → *контроль та облік* → *корекція виконання рішень*. Беручи за основу таку структуру освітнього процесу, нами було розроблено методологічні засади архітектоники сучасного інформаційного простору знань, сформульовані умови виникнення синергетичного ефекту, який має супроводжуватися зміною кількісно-якісних показників і характеристик освітнього процесу, що ілюструє динаміка основної навчальної домінанти та рівнів домагань тих, хто навчається. Введено і формалізовано поняття та запропоновані критерії виникнення простого і складного адитивного та складного мультиплікативного синергетичного ефекту як для процесу опанування знаннями окремим учнем, так і для показників спільної плідної праці невеликої учнівської групи.

Уперше розроблено теоретичні основи кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці, зокрема:

– досліджено особливості сучасного інформаційного середовища та обґрунтовано застосування методології теорії графів для системної організації його архітектоники;

– проведено аналітичний аналіз особливості прояву і аналізу синергетичного ефекту у дидактиці, з якого витікає що синергетична

парадигма зазвичай розглядається як «відносно жорсткий каркас методологічних принципів», що більше застосовуються у вдосконаленні і реформуванні освітнього процесу.

– обґрунтовано діалектичні основи виникнення синергетичного ефекту в процесі спіралеподібного розвитку. Введено поняття простого і складного адитивного, а також складного мультиплікативного синергетичного ефекту як з позицій нарощування тими, хто навчається потенціалу знань, умінь і навичок, так і для випадків спільної навчальної праці;

– доведено, що виникнення синергетичного ефекту має розглядатися у контексті кількісно-якісних змін результатів навчання.

Крім того, для потреб дидактики було адаптовано зміст прапорів катастроф, які визначають біфуркацію в виникненні синергетичного ефекту і є його індикаторами. Проведено порівняльний аналіз спектру моделей, що прогнозують виникнення стрибків в процесі розвитку академічної обдарованості. Уперше запропоновано методологію кваліметрії синергетичного ефекту в залежності від структурно-функціональної організації діяльності невеликих учнівських груп. Уточнено поняття невеликої учнівської групи. Застосовано інформаційно-кібернетичні ланцюги для моделювання і порівняльного аналізу ефективності спільної навчальної діяльності при структурній організації діяльності групи за принципом «зірка» і «трикутник». Розроблено модель проблемної ситуації виникнення ризику, конфлікту та невизначеності за умов відмови членів групи від спільної праці. Введено спектр структурно-алгоритмічних показників і критеріїв належної організації спільної навчальної праці учнів у невеликих групах.

Обґрунтовано рекомендації щодо досягнення синергетичного ефекту в процесі управління особистісно-орієнтованим розвитком академічної обдарованості. Майже удвічі розширено коло, що моделює і описує проблемні ситуації у освітньому процесі. Розроблено алгоритм

управління, що сприяє виникненню синергетичного ефекту за показниками динаміки основної навчальної домінанти та рівнів домагань. Запропоновано більш досконалий метод встановлення основної навчальної домінанти, що враховує усі характерні точки оціночної функції корисності показників і характеристик освітнього процесу.

Здійсненого обґрунтування рекомендацій щодо досягнення синергетичного ефекту в процесі управління розвитком академічної, у тому числі:

- запропоновано структурно-алгоритмічну модель системно-інформаційної кваліметрії в управлінні розвитком академічної обдарованості, яка враховує фізично вимірювані і які можна інтерпретувати у характеристиках освітнього процесу показники впливу людського чинника на прийняття рішень;
- вдосконалено модель проблемної ситуації в освітньому процесі, що уявляється у вигляді арифметичного вектору, що охоплює основні складники освітнього процесу. Величина арифметичного вектору стосовно відомого збільшена у 1,9 разів, що дає змогу більш всебічно аналізувати процес;
- з урахуванням кваліметричних характеристик 12-бальної шкали розроблено більш досконалий стосовно відомого метод встановлення основних навчальних домінант. Особливість нового методу полягає у тому, що під час встановлення так званої надбавки за ризик інтегративно враховується не одна характерна точка оціночної функції корисності континууму шкали, з аналізу якої й визначається основна навчальна домінанта, а й усі характерні точки. Ефективність (надійність) встановлення основної навчальної домінанти складає 15,7 %;
- розроблено алгоритм досягнення синергетичного ефекту в процесі управління особистісно-орієнтованим розвитком академічної обдарованості. Ефективність алгоритму збільшена стосовно відомого у

2,5 рази, що дає змогу більш детально аналізувати і керувати освітнім процесом.

Виходячи з цього, поставлену мету було повністю досягнуто і вирішено окреслені проблеми з розроблення методів і моделей кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці.

Подальші дослідження синергетичного ефекту слід проводити у напрямках моделювання і кваліметрії синергетичного ефекту, спираючись виключно на методологію нечіткої математики; застосування методології теорії розпізнавання образів для виявлення рівень академічної обдарованості тих, хто навчається; розроблення методів і моделей вдосконалення процесів самооцінки тих, хто навчається; розроблення методичного забезпечення алгоритмів управління розвитком академічної обдарованості по показниках основної навчальної домінанти і рівня домагань.

Кількісні та якісні характеристики продукції, підготовленої в межах виконання наукового дослідження:

Виконавцями теми підготовлено продукцію:

1. Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В. В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини. – 2017. – № 1 (18). – 162 с.

Рукописи:

– Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика» № 1 2019. – 10,0 авт. арк.

– Монографія «Методи і моделі кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці» – 10,0 авт. арк.

– Методичний посібник «Синергетика в процесах розвитку академічної обдарованості» – 8,0 авт. арк.

Підготовлено та надруковано статті в межах наукової теми близько 19,0 авт. арк.

Науковий звіт – 2,0 авт. арк.

1. Подшивайлов Ф. М. Теоретичне обґрунтування моделі мотиваційної сфери особистості / Ф. М. Подшивайлов // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К. : Видавництво «Фенікс», 2017. – т. XII. Психологія творчості. – Випуск 23. – С. 248–263.

2. Камишин В. В. Синергетика особистісно-орієнтованого розвитку академічної обдарованості / Камишин В. В., Рева О. М., Бурдельна Є. А., Трушковський К. Ю. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) / I квартал / 2019. – С. 53–62.

3. Рева О. М. Синергетика особистісно-орієнтованого розвитку академічної обдарованості / Камишин В. В., Рева О. М., Бурдельна Є. А., Трушковський К. Ю. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) / I квартал / 2019. – С. 53–62.

4. Міленіна М. М. Еволюція інтелекту: від соціальної поведінки до індивідуальних параметрів / Камишин В. В., Міленіна М. М. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. Випуск 2 (21). – К. Інститут обдарованої дитини, 2018. – С. 27–36.

5. Подшивайлов Ф. М. Моделювання типології особистості за показниками інтелектуальної сфери / Ф. М. Подшивайлов // Технології розвитку інтелекту. – Т. 2. – № 8(19). – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.psytir.org.ua/upload/journals/2.8/authors/2018/Podshyvajlov_Fedir_Myhajlovych_Modeljuvannja_tipologii_osobystosti_za_pokaznykamy_intelektualnoi_sfery.pdf.

У 2019 році одне фундаментальне дослідження є перехідним.

Тема наукового дослідження: «Стратегії і методи розвитку творчої особистості».

Номер державної реєстрації: 0118U00025.

Назва етапу наукового дослідження: Науково-прогностичний.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2018 р.–грудень 2020 р.

Науковий напрям, проблема дослідження (для галузевої тематики):

Напрямок 2. Філософія освіти.

Проблема дослідження. Нова філософія педагогіки в контексті модернізації освітнього простору України.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс:

Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod@iod.gov.ua; р/р 35216096015556 Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ: 35392834, МФО: 820172

Науковий керівник дослідження:

Ільїн Володимир Васильович, доктор філософських наук, професор, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 2 чол.;

сумісників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Науково-дослідна робота у звітний період проводилась відповідно до програми та технічного завдання наукового дослідження.

Здійснено узагальнення одержаних концептуально-методологічних результатів, структурування елементів, виявлення закономірностей, що характеризують обдарованість і творчий розвиток особистості.

Проведено системний аналіз творчості як чинника розвитку особистості в сучасних трансформаціях педагогічних практик. Сьогодні, коли людство вступило в «суспільство знань», коли трансформуються базові структури життя, поглиблюючи його розривність, класична педагогічна модель явно

застаріла. Якщо індивід бажає відповідати викликам часу в економічному, культурному, соціальному сенсі, потрібно постійно вчитися, шукати нові ідеї і смисли, працювати над собою, навіть у зрілому віці.

Отже, потрібно вчити не лише для одержання знань, а вчитися бути сучасним, що передбачає своєрідність, унікальність, самостійність, які повинні стати нормою. У даний час потрібна висока інтелектуальна «гнучкість», вміння оперувати резервами знань, володіти не надуманими, утопічними, а реальними компетенціями.

З'ясовано умови, що забезпечують високий рівень розвитку здібностей особистості, небайдужого ставлення до власних можливостей та саморозвитку. Розкрито роль креативної культурно-історичної пам'яті в процесі розвитку творчих здібностей особистості. Проаналізовано відмінність креативної пам'яті від репродуктивного запам'ятовування.

У результаті дослідження соціально-культурних передумов становлення творчості як універсального способу виявлення фундаментальних засад людського буття, було доведено, що в наш час проблема уяви, фантазії та творчості стає центральною проблемою як соціально-філософської теорії, так і педагогічної практики. Дана тенденція обумовлена поширенням експлуатації креативності в умовах інноваційної економіки, коли уява постає найважливішим ресурсом економічного розвитку. У зв'язку з цим сьогодні ми можемо спостерігати небувалу раніше мобілізацію фантазії та уяви. Однак цей процес набуває все більш штучного характеру. Чим більше економіка потребує діяльності творчої уяви, тим біднішими і абстрактними стають її результати. Потреба в творчій уяві обертається «чумою фантазії», свавільним продукуванням різноманітних знаково-символічних продуктів, котрі підміняють собою реальність.

Аналіз модифікацій творчості в параметрах формування суспільства знань та інноваційної економіки показав, що у наш час компетентний фахівець той, хто вибирає знання «корисні», потрібні. «Багато знання розуму не навчає», – говорив давньогрецький філософ Геракліт. Термін «корисні знання» використав лауреат Нобелівської премії, виходець з України Саймон Кузнець в 1965 році,

які з його точки зору є джерелом економічного зростання. Ключовий феномен сучасної епохи полягає в колосальній кількості знань, якими володіє людство. Нові знання, набуті за останні триста років, привели до безлічі соціальних конфліктів і страждань, але в той же час завдяки своїй корисності забезпечили нам величезне багатство і безпеку. Вони змінили структуру економічних підприємств, техніку і технології, культуру, домогосподарство, зовнішній вид людей, їх відчуття і тривалість життя, можливості відпочинку і розуміння смислу життя.

Проаналізовано стратегії і методи розвитку творчої особистості в навчальному процесі відповідно до вимог утвердження нової, людиноцентричної моделі освітнього простору. З'ясовано значення становлення творчої особистості як важливої передумови демократизації суспільства та формування вільного й відповідального мислення. В цьому контексті продуктивним є дослідження соціально-культурних передумов розвитку креативного, самостійного й критичного способу мислення і діяльності в Стародавній Греції. В межах античної традиції сформувалося уявлення про діалогічну, суспільну, або публічну природу людського мислення. Тому філософія постає не справою окремого індивіда, а спільною справою. Навіть її метод – сократична діалектика, розрахований на розмову, питання та відповіді, на суперечку. Вся культура стародавніх греків була розрахована на глядача і слухача. В ній навіть ідеї були тим, що можна було споглядати умоглядно, тобто «розумними очима». Звідси і та роль, яку в давньогрецькому суспільстві відігравало красномовство, адже це культура усного, а не письмового слова. Цьому сприяло встановлення у стародавній Греції, а пізніше Римі, прямої демократії, за якої промова набуває важливого політичного значення.

Здійснено аналіз стратегій формування творчого мислення в контексті методологічного потенціалу програми «філософія для дітей». Програма «Філософія для дітей» розрахована на розвиток критичного мислення, здібностей працювати у групі, вести дискусію, аргументувати власну точку зору, вміння формулювати думки і слухати інших. Виходячи з цього можна помітити, що викладання філософії для дітей є груповою діяльністю, діяльністю спільноти і в

спільноті. Метою викладання філософії для дітей є розвиток здібностей до навчання, дослідження, формування понять, критичного мислення.

Із часів свого виникнення філософія постає діалогічним способом мислення. Діалогізм філософії забезпечує її рефлексивність. У межах філософського діалогу особистість не просто висловлює свою думку, одночасно вона аналізує способи і адекватність її аргументації і гіпостазування. Учень вчиться публічно відстоювати власну точку зору, наводити аргументи на її користь і аналізувати її відображення у критичних питаннях інших учнів. Подібна діалогічна взаємодія утворює коло дослідників, об'єднаних спільною справою – пізнанням світу і себе. Викладання філософії для дітей поєднує два, здавалося б, різноспрямованих процеси – пізнання навколишнього світу і самопізнання. Через дискусію учні продукують не тільки нове предметне знання, вони щось дізнаються і про самих себе. Тому в філософському діалозі твориться не просто нове знання, а й нова людина.

Для стародавніх греків принцип спілкування у прагненні до мудрості були невіддільними від впевненості у тому, що зміст нашої душі «спонтанно» проявляється зсередини, а не привноситься ззовні. Філософувати означало для них істотно і первісно «філософувати разом». Людина стає «мудрою», тобто «повнолітньою» і, відповідно, освіченою, не інакше, як через спілкування, у спілкуванні. Тут розкривається дійсно справжня основа навчання і виховання – людина потребує людини для того, щоб стати людиною.

II.3. Прикладні наукові дослідження.

У 2019 році розпочато виконання чотирьох прикладних наукових досліджень.

1.Тема наукового дослідження: Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею.

Номер державної реєстрації: **0119U100196.**

Назва етапу наукового дослідження: аналітико-концептуальний.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2019 р. – грудень 2021 р.

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки на період до 2020 року -
Напрямок 4: Педагогіка і психологія освітнього процесу.

Проблема дослідження: Виявлення обдарованості дітей та розвиток їхніх здібностей в освітньому процесі.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod@iod.gov.ua; р/р 35216096015556 Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ: 35392834, МФО: 820172

Науковий керівник дослідження: Мельник Марина Юріївна, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 5 чол., у т.ч. кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.;

сумісників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Робота працівників відділу на аналітико-констатуючому етапі НДР була спрямована на аналіз проблеми дослідження в спеціалізованій літературі, вивчення основних тенденцій та сучасних підходів до діагностики самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею.

З'ясовано, що проблема самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею розробляється з позиції кількох наукових підходів: диференційно-діагностичного (Є. Климов, Ф. Парсонс, Г. Мюнстенберг та ін.); типологічного (О. Крегер, Е. Фром, Дж. Голанд та ін.), теорії розвитку (Є. Головаха, П. Шавір та ін.), теорії рішень (С. Гончаренко, Д. Сьюпер та ін.). Досліджуваний феномен вивчається науковцями у різних аспектах: самовизначення щодо майбутньої професії як один із видів самовизначення (Л. Божович, М. Гінзбург, Д. Закатнов, М. Пряжніков, В. Сафін та ін.); як етап професійного становлення фахівця (А. Бондаренко, Ю. Єгорова, О. Кокун,

Т. Кудрявцев, О. Пряжнікова та ін.); вивчаються особливості підготовки молоді до вибору професії (К. Абульханова-Славська, О. Антонова, О. Коберник, Л. Куліненко, В. Рибалка, В. Мачуський, Г. Пустовіт, М. Тименко та ін.); досліджуються педагогічні та психологічні фактори самовизначення щодо майбутньої професії (О. Гудкова, Д. Закатнов, Д. Леонтєв, М. Пряжніков, В. Тименко, В. Шегурова, О. Щебланова та ін.) тощо.

Наукові теорії, підходи та концепції обдарованості (О. Антонова, Г. Гарднер, Н. Лейтес, Дж. Рензулі, Р. Семенова-Пономарьова, Ч. Спірмен, Б. Теплов, Д. Фельдхюзен, В. Шадріков, О. Щебланова та ін.) *засвідчують*, що обдаровані є особливою категорією дітей. Обґрунтовані дослідниками типові особливості обдарованих дітей впливають на їх самовизначення у майбутній професії. Це, зокрема: розвинені здібності в багатьох сферах, різноспрямовані інтереси, перфекціонізм, самостійність, нерівномірність розвитку, критичність мислення, особливості системи ціннісних орієнтацій тощо (Дж. Галахер, М. Грін, М. Карне, Н. Колангело, Б. Керр, Дж. Рутні, А. Танненбаум, К. Хеллер, Р. Фредеріксон, В. Юркевич та ін.).

Теоретичний *аналіз проблеми показав*, що обдаровані, як особлива категорія, вирізняються з-поміж однолітків інтелектуальною, вольовою, емоційною, соціальною сферами розвитку. В обдарованих учнів ліцею *визначено* типові особливості, які можуть впливати на самовизначення щодо майбутньої професії та мають враховуватися у діагностичній роботі.

Встановлено, що сучасний ринок праці характеризується диспропорцією між обсягами і структурою попиту на робочу силу та обсягами і структурою її пропозиції. Відмічається збільшення частки зайнятих у сфері обслуговування й водночас зменшення у сфері матеріального виробництва, що сприяє розширенню соціальних ролей і трудових функцій суб'єкта праці (особливо у соціономічному професійному середовищі). *Обґрунтовано*, що соціальні, економічні та технологічні зміни сприяють розширенню варіативності професійної кар'єри особистості. *Виокремлено та описано* сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості (соціономічної, підприємницької, конвенційної, артистичної, техніко-реалістичної, природно-

реалістичної, інтелектуальної сфер). *Доведено*, що раціональний підхід у профорієнтаційній роботі (зокрема, теорія рис-факторів) не відповідає сучасним вимогам ринку праці та не враховує особливостей обдарованих учнів. *Доведено*, що профорієнтаційний діагностичний інструментарій має враховувати тенденції ринку праці, сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості. *Встановлено*, що профорієнтаційна робота з обдарованими учнями ліцею повинна носити не констатувальний, а розвивальний напрямок.

Встановлено, що профорієнтаційний супровід у закладах освіти здійснюється епізодично, припускаючи пасивну позицію учня, а сучасна система профорієнтаційної діагностики найчастіше використовує традиційні й узагальнені форми та методи діагностичної роботи, які сприймаються обдарованими учнями ліцею як дитячі та нецікаві. *Доведено* необхідність урахування особистісного потенціалу обдарованих учнів ліцею, який виявляється, зокрема, у різноманітності й багатоплановості їх інтересів, в профорієнтаційній діагностиці. *Обґрунтовано* важливість перенесення акцентів у профдіагностичній роботі: із вивчення конкретних психологічних якостей, властивостей, станів тощо на дослідження цілісної особистості, яка наділена унікальним внутрішнім світом, здатна до саморозвитку та самоздійснення.

Сформовано первинну базу методів діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею, яка включає наступні діагностичні методики:

- тест креативності Ф. Вільямса;
- тест професійної спрямованості Дж. Холланда;
- методика «Репертуарі решітки» Дж. Келлі;
- методика діагностики особистісних факторів обдарованості Н. Бельської;
- тест структури інтелекту Р. Амтхауєра;
- тест «Індекс життєвого стилю» Келермана-Плутчека;

– методика вивчення комунікативних установок (модифікація Н. Бельскої).

Проведено перший етап емпіричного дослідження. До участі в експериментальному дослідженні в якості контрольної групи залучені 140 учнів загальноосвітніх начальних м. Києва. В якості експериментальної групи залучені учні-учасники III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2019 р. (491 учень).

Проведено математико-статистичний аналіз результатів першого етапу емпіричного дослідження. *Встановлено*, що обдарованим учням ліцею притаманні: висока надситуативна активність (схильність до виходу за межі та умови поставленого завдання); уникнення активності репродуктивного типу; схильність до ризику та певна інтуїтивність при прийнятті рішень. Вони характеризуються невисоким рівнем дисфункціональності діяльності, що вказує на розвинену систему саморегуляції та целіпокладання, високу результативність. Окрім того, обдаровані учні ліцею, які орієнтовані на творчу (не репродуктивну) діяльність, демонструють достатньо високий рівень когнітивної диференційованості, що вказує на розвинену систему критеріїв оцінки особистісних якостей оточуючих людей. *Встановлено*, що обдаровані учні з високою когнітивною диференційованістю уникають репродуктивної активності.

Визначено, що обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору *творчих професій*, характеризуються розвиненою інтуїцією, схильністю до ризику, уникнення репродуктивних видів активності. Таким учням притаманна висока когнітивна диференційованість, що вказує на розвинений соціальний інтелект, високу чутливість до неочевидних відмінностей та змін об'єкта, здатність бачити світ складним та багатомірним. Обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору *інтелектуальних видів діяльності*, характеризуються вищим, у порівнянні з однолітками, рівнем надситуативної активності. *Соціально орієнтовані* обдаровані учні схильні до уникнення ризику, що накладає негативний відбиток на їх творчу самореалізацію. Обдаровані учні ліцею, що обирають *професії реалістичної сфери* діяльності, характеризуються достатньо

високою творчою дисфункціональністю, що може перешкоджати досягненню успіху в творчій діяльності. Обдаровані, які орієнтовані на *конвенційну сферу діяльності*, характеризуються низькою надситуативною активністю, схильністю до репродуктивних видів робіт, недовірою до інтуїції, уникненням ризиків.

З'ясовано перспективи створення професійних профілів у мистецьких ліцях і визначено пріоритетний метод педагогічної діагностики чинників професійного самовизначення ліцеїстів – створення діагностично доцільних експериментальних ситуацій з урахуванням трьох рівнів профільного навчання: рівня стандарту (без зв'язків профільних і базових дисциплін з арт-дисциплінами), академічного рівня (міжпредметних зв'язків арт-дисциплін з базовими) і, власне, профільного рівня (поглибленого вивчення арт-дисциплін з орієнтацією на майбутню професію).

Уточнено поняття «педагогічна діагностика схильності до мистецьких професій» як виявлення в освітньому процесі рівнів майстерності з художніх технік і технологій (майстерність з художніх технік і технологій є особистісним чинником визначення адекватності професійного самовизначення учнів мистецьких ліцеїв).

Створено авторський діагностичний підхід (Ковальова О. А.) на основі відповідності сформованих особистістю цінностей з цінностями та функціями існуючих професійних сфер, розроблено авторський діагностичний опитувальник «Призначення у соціумі».

2. Тема наукового дослідження: Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Номер державної реєстрації: 0119U100198.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2019 р. – грудень 2021 р.

Назва етапу наукового дослідження: аналітичний.

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки на період до 2020 року -
Напрямок 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу. Проблема дослідження.

Виявлення обдарованості дітей та розвиток їхніх здібностей в освітньому процесі.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net; Р/р 35216096015556 Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ: 35392834, МФО: 820172.

Науковий керівник дослідження: Поліхун Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 4 чол., у т.ч. кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.;

сумісників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

На основі аналізу літератури та ін. джерел інформації *встановлено*, значну активність трансформаційних змін в освітніх системах більшості країн світу, окремі з яких активно впроваджуються в освітню систему України. Серед них слід виділити такі: урахування інтересів споживачів освітніх послуг; поширення освітніх послуг у сфері неформальної освіти; тенденції до об'єднання можливостей і досвіду формальної й неформальної освіти; міждисциплінарна інтеграція; залучення до освітнього процесу всіх небайдужих суб'єктів громадського виміру; налагодження зв'язків між наукою, промисловістю, бізнесом та освітою.

З'ясовано, що інноваційний поступ української освіти в цьому напрямі задекларовано в Законі України «Про освіту», де у статті 21 «Спеціалізована освіта» з'являється як новий напрямок – «спеціалізована освіта наукового спрямування», який стимулює інтеграційні процеси формальної та неформальної освіти. *Зазначено*, що така інтеграція може забезпечити формування якісно нової освітньої системи, яка поєднає найбільш затребувані

особливості формальної та неформальної освіти. Ключовим принципом якої буде *цілеспрямованість на споживача* освітніх послуг, що відкриє нові можливості цілісної індивідуалізованої освітньої системи, де, серед іншого, реалізується освітній напрям STEM та інноваційна освітня парадигма - «наукова освіта».

Встановлено, що з 60-х рр. XX ст. почали створюватися спеціальні освітні програми для дітей з високим рівнем здібностей. З початку XXI ст. стрімко зростає популярність залучення дітей та учнівської молоді до різноманітних навчально-розвивальних програм, які в різних країнах світу реалізуються на законодавчому рівні, або як приватні освітні ініціативи при університетах, наукових установах, центрах та ін.. *Визначено*, що такі програми цілеспрямовані на розвиток високого рівня здібностей, навичок XXI ст. (Hard and Soft skills) тощо. Вони створюються із залученням експертів, враховують актуальні соціальні виклики та переслідують такі основні завдання: формування і вдосконалення навичок самостійної роботи; здобуття дослідницьких, конструкторських вмінь; розвиток міждисциплінарного мислення; набуття досвіду спільної роботи; ознайомлення з рольовими моделями спілкування із творчими, мотивованими, висококваліфікованими фахівцями; надання можливостей спілкування з викладачами, вченими, спеціалістами різних галузей знань, здібними, мотивованими однолітками; надання допомоги у виборі подальшого професійного шляху.

Виявлено, що для реалізації творчого потенціалу обдарованих дітей в Україні широко використовуються ресурси шкільної та позашкільної освіти, спеціалізовані класи і школи, гуртки, факультативи, спецкурси, велика мережа конкурсів, змагань, інтелектуальних турнірів, олімпіад, виставок інженерних та дослідницьких проектів, починають впроваджуватися програми літніх профільних шкіл, культурологічні установи пропонують спеціальні освітні курси, програми вихідного дня та ін. Однак розробка і впровадження спеціальних освітніх програм наукового спрямування для обдарованих дітей потребує системного, комплексного підходу, розроблення методичних основ їх реалізації на основі концепції спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Зазначено, що найбільш ефективним для реалізації спеціальних освітніх програм є об'єднання ресурсів формальної та неформальної освіти, залучення фахівців і ресурсів освітніх, наукових, промислових установ, бізнесу та ін.. Відповідну інтеграцію *розглянуто* як процес забезпечення цілісності освіти, взаємозв'язку та наступності змісту, форм, методів різних видів освіти. При цьому, використання інформаційно-комунікативних технологій і соціальних мереж забезпечують можливість створення сучасного інформаційно-освітнього середовища навчального закладу, розширення індивідуального освітнього простору кожного здобувача освіти.

Аналіз вітчизняної законодавчої бази *показав* що основні структурні компоненти освітньої програми передбачені на законодавчому рівні, так як і умови її створення та реалізації. Відповідно до трактування, освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями результатів навчання. *Обов'язкові компоненти освітньої програми* передбачені законодавчими актами: загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення; форми організації освітнього процесу; опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; інші освітні компоненти (за рішенням закладу освіти). Основою для розроблення будь якої освітньої програми є Державний стандарт загальної середньої освіти відповідного рівня. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу освіти та затверджується його керівником.

Паралельно з обов'язковими, передбаченими законодавством освітніми програмами, які має кожний заклад освіти з'являються додаткові освітні програми, які пропонують як державні так і приватні освітні заклади формальної та неформальної освіти.

Визначено, на основі аналізу пропонованих сьогодні для дітей та молоді додаткових (спеціалізованих) освітніх програм, що найпопулярнішою віковою

категорією дітей та молоді є здобувачі освіти віком від 12 до 21 року. Більшість освітніх програм сьогодні спрямовані: на залучення здобувачів освіти до вивчення іноземних мов; на підготовку вступу до вищих навчальних закладів країн Євросоюзу та інших країн світу; на підготовку та виконання дослідницької роботи у співпраці з науковими та освітніми установами України та зарубіжних країн (найчастіше країни Європи та Північної Америки, дедалі частіше пропонується такі програми з країнами Азії: Китай, Японія, Сінгапур та інші); на ознайомлення з культурою та мовою, традиціями інших народів за сприяння посольств інших держав; на вступ та отримання гранту на навчання за окремо обраною спеціальністю; на отримання спеціальних знань та оздоровлення або відпочинку (канікулярні); на популяризацію окремих спеціальностей (проводяться окремими компаніями); на популяризацію науки (окремих її напрямів), наприклад, програми наукових центрів, музеїв, ботанічних садів, океанаріумів тощо.

На основі аналізу програм, встановлено їх основні структурні компоненти: умови участі у програмі; наявність чи відсутність конкурсного відбору або вимог до учасників; вид програми її цілі, завдання, врахування освітніх стандартів, перелік основних компетентностей, вимоги до результатів, зміст, навчальний план; визначені основні форми роботи в процесі реалізації програми; прописані результати; терміни реалізації програми. *Визначено* такі напрями класифікації освітніх програм: за терміном проведення; за напрямом надання освітніх послуг; за рівнем інтеграції; за віком здобувачів освіти; за змістом; за метою; за способом фінансування та інше. Освітні програми для обдарованих дітей, як правило є інтегрованими, об'єднують декілька галузей знань, наприклад STEM. STEM-освіта – це педагогічна технологія формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей здобувачів освіти, рівень яких визначає конкурентну спроможність особистості на сучасному ринку праці. *Встановлено*, що важливими компонентами інформаційно-освітнього середовища STEM-освіти є: інтегровані навчальні програми, курси за вибором; міждисциплінарні засади навчання, які спрямовані на вирішення реальних практичних завдань; акцент на проєктній, командній та груповій роботі учнів;

домінантними організаційними формами є проєкти, інтегровані уроки, квести, кейси, екскурсії, тематичні дні, конкурси, наукові виставки, фестивалі інженерних проєктів, хакатони тощо; сучасні засоби навчання, серед яких навчальні роботи-конструктори (LEGO, LEGO Mindstorms EV3, Cubelets, LittleBits, Makeblock тощо), які дають змогу в ігровій формі ознайомитися з основами робототехніки, електроніки, механіки, програмування, висувати власні ідеї, створювати складні конструкції, цифрові вимірювальні комплекси, мікропроцесори та програмування, мережеві та дистанційні інструменти співпраці та ведення проєктів; залучення ресурсів і співпраця між шкільними колективами і зовнішніми учасниками: закладами вищої освіти, академічними науковими установами, науково-дослідними лабораторіями, музеями, природничими центрами, підприємствами, бізнес-структурами, громадськими та іншими організаціями; активна взаємодія з батьками; спеціальні середовища навчання з використанням ІКТ, онтологічні кабінети, віртуальні STEM-лабораторії, музеї науки тощо. *Представлено* модель STEM-середовища освітнього закладу.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали положення про окремі аспекти розвитку здібностей та освіти обдарованих дітей (О. Антонова, Дж. Брунер, О. Бочарова, Дж. Гілфорд, В. Давидов, Д. Ельконін, Н. Лейтес, В. Моляко, О. Музика, Дж. Рензулі, С. Ріс, Р. Стернберг, П. Тадеєв, П. Торранс, К. Тейлор, Н. Шумакова, М. Холодна, В. Юркевич та ін.); основні підходи щодо розбудови наукової освіти зі шкільної лави, як інноваційної педагогічної парадигми (В. Вернадський, С. Гессен, А. Карпов В. Ледньов, К. Фортунатов, Ж. Шлапак, та ін.); дослідження проблеми залучення учнів до дослідницької діяльності (О. Савенков, А. Сологуб, О. Стрижак, І. Чернецький та ін.); реалізація STEM орієнтованого підходу в освіті (В. Гавриш, О Кузьменко, О. Стрижак, І. Чернецький, В Шарко, E. J. Nom, J. Elaine, A. Jolly, Sloan, M. Willona та ін.); підходи до інтеграції формальної та неформальної освіти (В. Арндрущенко, З. Башан І. Зязюн, А. Золотарева, Р. Зорман, М. Груздева, Н. Павлик, М. Поголяева, І. Ковальчикова, Т. Хенчель та ін.); особливості реалізації неформальної освіти як складової безперервної освіти

(В. Арндрущенко, Е. Гусейнова, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Ройтблат, Н. Терьохіна та ін.); підходи до створення та реалізації освітніх програм для обдарованих дітей (П. Вільямс, Дж. Дьюї, М. Ноулз, Є. Хьюмел, Є. Фор. та ін.).

Визначено, що освітні програми спеціалізованої освіти наукового спрямування можуть бути реалізовані на основі відомих наукових підходів до створення навчальних програм для обдарованих: *прискорення* – оволодіння змістом освіти інтенсивним курсом за спеціальними програмами (Дж. Стенлі, (Stanley), Д. Кітінг (Keating), Фокс (Fox), Ворд (Ward) та ін.); *поглиблення* – глибоке вивчення навчальних дисциплін з окремої галузі знань (Дж. Фелдхусен (Feldhusen), М. Коллофф (Kolloff), Д. Мейкер (Maker), Дж. Ван Тасел-Баска (VanTassel-Baska та ін.); *збагачення*, підвищення рівня змісту освіти відносно прийнятих норм за рахунок міждисциплінарних зв'язків (Мікер (Meeker), Дж. Гілфорд (Guilford) та ін.); *проблемність навчання* – використання оригінальних методів подання матеріалу, використання дослідницьких методів навчання у процесі навчання (Ж.-Ж. Руссо, М. Євтух, О. Матюшкін та ін.). Розуміння природи інтелектуальної обдарованості, як компетентності, яка поступово розвивається й виступає в якості основи ефективної діяльності (М. Холодна, Р. Стернберг та ін.).

Встановлено, що робота з обдарованими дітьми та молоддю проходить за спеціальними програмами, в яких акцентується увага на окремих сильних сторонах особистості (посилююча модель), або на слабких (коригуюча модель), посилюються сильні сторони, щоб компенсувати слабкі (компенсуюча модель). *Виявлено*, що у розробці програм навчання обдарованих дітей здебільшого використовуються чотири концептуальні моделі, які отримали умовні назви «Вільний клас», «Структура інтелекту», «Три види збагачення навчальної програми», «Таксономія цілей навчання» (С. Такас, Дж. Рензуллі та ін.).

Зазначено, що належна підготовка вчителів до роботи в нових інтегрованих умовах потребує їх об'єднання у творчо-професійні мережеві спільноти, партнерства як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

3. Тема наукового дослідження: Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти.

Номер державної реєстрації: 0119U1001752.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2019 р. – грудень 2021 р.

Назва етапу наукового дослідження: аналітично-пошуковий.

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки на період до 2020 року-

Напрямок 19. Соціальна педагогіка та соціальна робота. *Проблема:* Проблеми соціальної адаптації та соціальної інтеграції особистості.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net; Р/р 35216096015556 Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ: 35392834, МФО: 820172

Науковий керівник дослідження: Андросович Ксенія Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 5чол.,

у т.ч. кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.;

сумісників (всього) – 7 чол., у т.ч. кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 4 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

За звітній період *здійснено* аналіз наукових джерел щодо проблеми соціально-психологічної адаптації (СПА) обдарованих учнів, зокрема (вітчизняний та зарубіжний досвід). Встановлено, що термінологічне наповнення адаптації має розлогі інтерпретаційні межі та тлумачиться у широкому змістовому полі від природничих наук як пристосування живих організмів до умов існування, так і у вузькому – підкорення індивіда середовищу, що його оточує.

Встановлено, що дослідження з проблеми СПА переважно були пов'язані: з загальними проблемами соціальної адаптації особистості як специфічної форми соціальної активності (Б. Анан'єв, Г. Балл, Л. Виготський та ін.), як інструменту пристосування до середовища, захисний механізм чи спосіб її самоактуалізації (О. Асмолов, К. Роджерс, Л. Фестінгер та ін.); з'ясуванням загальних закономірностей адаптаційного процесу, його структури, механізмів та принципів реагування (Ф. Березін, М. Дяченко, Н. Завацька, О. Зотова); визначенням адаптивних механізмів у старшому підлітковому віці (І. Булах, В. Бочелюк, І. Кон, А. Лічко, С. Подмазін, Г. Прихожан, І. Сабанадзе та ін.).

Здійснено ґрунтовний аналіз проблем адаптації учнів у віковій періоді, що відповідають рокам навчання у школі й перебігу онтогенезу особистості та подано у монографіях і статтях Л.І. Божович (1976), А. Валлона (1967), Е. Еріксона (2006), Г.С. Костюка (1981), Г. Крайга і Д. Бокума (2005), І.С. Кона (2008), В. П. Кутішенка (2005), О. В. Скрипченка, Л. В. Долинської, З.В. Огороднийчука (2001), М. В. Савчина і Л. П. Василенка (2005), Д. І. Фельдштейна (1995), Л. Хьелла і Д. Зиглера (2002) й ін.

Також *виявлено*, що у сучасних психологічних дослідженнях з означеної проблеми автори виділяють етапи соціальної адаптації: підготовчий (І. Дубін), псевдоадаптація (Н. Дерманова); основний (А. Бодальов); кінцевий (Н. Мельнікова), «трансформації» (Н. Дерманова).

Визначено, що успішність адаптації людини в конкретних умовах існування визначається адаптивним психофізіологічним рівнем, індивідуальними особливостями (І. Жданов, Е. Кречмер, В. Марищук); темпераментом, характером, спеціальними здібностями (Г. Айзенк, Т. Титаренко); життєвим досвідом, інтелектуальними, емоційно-вольовими і мотиваційними властивостями (Л. Божович, Л. Виготський).

Проблему соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти відображено у роботах О. Венгера (групова робота зі школярами, спрямована на їх адаптацію до нових соціальних умов); Е. Олександрівської (динаміка адаптації учнів до школи); І. Жданова, Е. Кречмера

(в конкретних умовах існування); Г. Айзенка, Т. Титаренко (в аспекті темпераменту, характеру, спеціальних здібностей); Л. Божович, Л. Виготського (в аспекті життєвого досвіду, інтелектуальних, емоційно-вольових і мотиваційних властивостей) та ін. Науковці переважно висвітлювали окремі аспекти адаптації, наголошували на активній особистісній позиції, усвідомленні соціального статусу, рольовій поведінці, як форми реалізації індивідуальних можливостей особистості у процесі навчання.

Встановлено, що до вивчення соціально-психологічної адаптації обдарованого учня необхідно підходити комплексно, тобто вивчати обдарованого учня як активного суб'єкта освітнього процесу із урахуванням впливу соціального середовища (в т.ч. ІОС, засобів ІКТ) і внутрішніх психологічних механізмів розвитку дитини.

Окреслено теоретичні положення які складають основу дослідження: закономірності та механізми адаптації (Ф. Меєрсон, А. Налчаджян, Ж. Піаже, Т. Шибутані та ін.); психологічні теорії і положення про адаптацію, що визначають її як форму соціальної активності особистості (О. Власова, Л. Карамушка, В. Семиченко та ін.); концепції соціальної дезадаптації (Ю. Бохонкова, С. Белічева, Н. Завацька, О. Кокун, Т. Шугурова та ін.); формування інформаційно-освітнього середовища навчання учнів (В. Биков, О. Пінчук).

Розроблено програму та тезаурус з теми дослідження.

Проаналізовано критерії, показники і рівні соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів. Обґрунтовано діагностичний інструментарій дослідження соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах ІОС ЗЗСО:

– **Проективний тест «Будиночки»** (в основі – колірно-асоціативний експеримент, відомий за тестом ставлень Еткінда). Тест дозволяє провести діагностику емоційної сфери дитини, а саме дослідити вищі емоції соціального генезу, особистісні переваги і діяльнісні орієнтації, що робить його особливо цінним із точки зору емоційного ставлення дитини до школи. Діагностує такі показники: втома, працездатність, перезбудження; емоційне відношення дитини

до себе, шкільної діяльності, вчителя і однокласників (з позитивне відношення, амбівалентне, негативне відношення до школи).

– **Проективна методика «Мій клас», модифікація В. О. Смотрін,** спрямована на визначення статусу учнів в класі, рівня формування учнівського колективу на етапі адаптації учнів до шкільного життя.

– **Методика дослідження соціально - психологічної адаптації** (К. Роджерса–Р. Даймонда, модифікація О. К. Осницького). Визначає параметри: адаптивність/дезадаптивність, прийняття себе, прийняття інших, емоційний комфорт/дискомфорт, внутрішній/зовнішній контроль, домінування/підлеглисть.

– **Тест шкільної тривожності Філіпса** (58 запитань) для вивчення рівня і характеру тривожності, пов'язаної зі школою. Дає можливість діагностувати такі показники: загальна тривожність у школі; переживання соціального стресу; фрустрація потреби в досягненні успіху; страх самовираження; страх ситуації перевірки знань; страх невідповідності очікуванням оточення; низька фізіологічна опірність стресові; проблеми і страхи у стосунках з учителями.

– **Комп'ютерний тест «Соціум»** (за О. В. Киричуком) : актив, пасив класу, лідери, зона ризику, ізольовані, відторгнуті учні класу.

– **Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР)** (за З. Карпенко) є корисною для усвідомлення дитиною рис свого характеру та шляхів самовдосконалення. Діагностує такі шкали: тривожність, імпульсивність, агресивність, схильність до нечесної поведінки, асоціальність, замкнутість, невпевненість, екстернальність, естетична нечутливість.

Розроблено модель соціально-психологічної адаптації обдарованої особистості в умовах ІОС ЗЗСО. В моделі враховано особливості перебігу процесу СПА до умов освітнього середовища, а саме: СПА досліджується в розрізі вікових криз особистісного розвитку, що збігається із вступом до школи (емоційне сприйняття, усвідомлення ролі «Я-учень»), переходом до 5-го класу (криза підліткового віку; інтелектуальне навантаження; соціальний статус), професійне самовизначення у профільних класах професійне (самовизначення; особистісна траєкторія життєвого розвитку). Також, *виявлено* основні

закономірності перебігу процесу СПА на різних вікових періодах навчання, що дає нам можливість використовувати різні методичні підходи до підвищення адаптивних механізмів обдарованих учнів молодшої школи (1-4 кл), підлітків (5-9 кл) та обдарованих учнів профільної школи (10-11 кл). У моделі представлено систему взаємодії психологічної служби з адміністрацією закладу, учителями, батьками та учнями щодо сприяння СПА останніх.

Висунуто припущення, що зменшення факторів ризику у кризові періоди психологічного розвитку обдарованих учнів, посилення захисних факторів (підтримка тьютора, вчителів та батьків (методи і засоби, в т.ч. сучасні ІКТ), розвиток особистих якостей дітей (соціально-емоційний розвиток) сприятиме процесу соціально-психологічній адаптації в умовах ІОС ЗЗСО.

4. Тема наукового дослідження: Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею.

Номер державної реєстрації: 0119U100197.

Назва етапу наукового дослідження: теоретичний.

Терміни виконання наукового дослідження: січень 2019 р. – грудень 2021 р.

Науковий напрям - Напрямок 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу.

Проблема дослідження. Дидактичні засади інноваційних методів і технологій навчання.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67.

Науковий керівник дослідження: Волощук Іван Степанович, д. пед. наук, доц., завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 7 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.;

сумісників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 2 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

На основі аналізу теоретичних засад і практики організації навчального процесу у закладах освіти для інтелектуально обдарованих учнів з'ясовано, що наукова освіта - це освітня парадигма, впровадження якої слугує необхідною умовою формування в учнів початкових знань про наукову діяльність, вироблення у них звички використовувати науковий метод пізнання у навчальній діяльності та повсякденному житті, однією з необхідних умов ефективного інтелектуального розвитку учнів та виховання у них низки психічних властивостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності та функціонування у динамічному і важко передбачуваному соціумі, а також необхідно передбачає залучення учнів до розв'язування навчальних і реальних наукових задач доступного рівня складності.

У процесі дослідження обґрунтовано, що у конструюванні змісту загальної середньої освіти наукового спрямування необхідно покласти в основу базові знання учнів про пошукову діяльність (творча діяльність, пов'язана з аналізом наявних результатів вирішення проблем, їх систематизацією, узагальненням та одержанням нового знання); прикладне наукове дослідження (дослідження, спрямоване на одержання і використання нових знань для практичних цілей (створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, пропозиції щодо вирішення актуальних науково-технічних та суспільних задач)); емпіричне наукове дослідження (розв'язування наукової задачі шляхом збору емпіричних даних, їх математичного опрацювання та логічної інтерпретації); діяльність з розроблення програмних продуктів (формалізоване представлення задачі, побудова алгоритму її розв'язування та вирішення її на одній з мов програмування); проектну діяльність (творча діяльність, пов'язана з генеруванням ідеї розв'язання технічної (у широкому сенсі) задачі та її графічним представленням); конструкторську діяльність (творча діяльність, пов'язана з розробленням конструкторської документації для виготовлення технічного об'єкта та її матеріалізацією з наявних ресурсів); винахідницьку (раціоналізаторську) діяльність (творча діяльність, спрямована на вирішення

технічної чи технологічної проблеми, результатом якої є винайдення нових технічного об'єкта чи технології або вдосконалення існуючих на основі техніко-технологічного використання необхідних і відомих знань); підприємницьку діяльність – діяльність, спрямована на вирішення проблем економічного характеру).

Встановлено, що однією з умов реалізації загальної середньої освіти наукового спрямування є формування в учнів інтелектуального потенціалу (сукупність структурних складових інтелекту, необхідних і достатніх для пізнавальної і творчої діяльності індивіда, спрямованої на розв'язання суперечностей наукового, технічного, організаційного чи художнього характеру за умови, коли логічні методи їх подолання вичерпали свої можливості); операційних умінь (здатність використовувати методи розв'язування задач наукового, технічного та організаційного характеру у процесі наукової, винахідницької (раціоналізаторської), проектної, конструкторської, підприємницької діяльності, а також у процесі розроблення програмних продуктів); організаційних умінь (вміння спланувати та керувати розв'язуванням задач у процесі наукової, винахідницької (раціоналізаторської), проектної, конструкторської, підприємницької діяльності, а також у процесі розроблення програмних продуктів); комунікативних умінь (здатність письмово оформляти результати виконаного дослідження чи вирішення техніко-технологічної або підприємницької проблеми, презентувати їх, вести аргументовану дискусію, ефективно взаємодіяти у процесі спільної діяльності); технічних умінь (вміння працювати з літературою (конспектувати, анотувати, складати бібліографію і використовувати її), а також практичні вміння, необхідні для виконання емпіричного дослідження, матеріалізації проектного чи конструкторського задуму, розв'язання підприємницької проблеми чи розроблення програмного продукту).

Виявлено, що з метою формування в учнів наукового мислення їм необхідно пропонувати завдання на формування умінь (виконувати пошук необхідних даних, інформації та контенту; формувати бібліографію джерел; структурувати матеріал; конспектувати; анотувати; презентувати узагальнені

результати пошукової роботи в усному та письмовому вигляді; використовувати необхідну термінологію; формулювати висновки; оформляти одержані результати; дискутувати; аргументувати; ставити запитання; використовувати метод евристичних запитань для розуміння та аналізу всіх можливих ідей та рішень; обговорювати одержані результати; готувати рукописи звіту, тез доповіді, статті, виступу; встановлювати ділові взаємини з іншими; використовувати технології колективної творчої роботи; організувати власну творчу діяльність; добирати необхідне обладнання та матеріали для проведення дослідження, матеріалізації технічного задуму) і на розвиток здатностей (спостерігати; порівнювати об'єкти чи явища; оцінювати інформаційні потреби; класифікувати, систематизувати та узагальнювати текстову, цифрову та символічну інформацію; виділяти головну думку у тексті; інтерпретувати описані результати; робити індуктивні та дедуктивні висновки; мислити за аналогією; синтезувати ціле з окремих частин; формулювати висновки; знаходити проблему; висувати гіпотезу; бачити різні підходи до розв'язання проблеми; пропонувати оптимальний спосіб розв'язання проблеми; абстрагуватися від неістотних чинників під час характеристики явища; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки під час інтерпретації одержаних результатів; здійснювати дослідження за заданим алгоритмом; застосовувати адекватні методи дослідження; перебудовувати діяльність у разі потреби; пропонувати особисті стратегії пошуку; змінювати особисті стратегії пошуку; самостійно виконувати дослідження; залучатися до виконання спільної роботи; долати інерційність мислення; генерувати нестандартні, креативні ідеї; оцінювати ризики та приймати рішення; здійснювати самооцінку власних ресурсів та творчих досягнень; адаптувати стратегії пошуку для отримання найбільш відповідних даних, інформації та контенту; прогнозувати та оцінювати результати діяльності; застосовувати здобуті знання і вміння у життєвих ситуаціях).

Виокремлено форми організації освітнього процесу у наукових ліцеях (10 -12 класи) природничо-математичного профілю (пошукова діяльність, наукова пропедевтична діяльність, конструкторська пропедевтична діяльність,

винахідницька (раціоналізаторська) пропедевтична діяльність, проектна діяльність, діяльність (пропедевтична) з розроблення програмних продуктів, підприємницька пропедевтична діяльність).

Доведено доцільність диференціації загальної середньої освіти наукового спрямування шляхом виокремлення математично-інформаційного, природничого, технічно-технологічного та суспільно-гуманітарного профілів.

Розроблено вимоги до дидактичного забезпечення реалізації спеціалізованого блоку варіативної частини навчального плану наукових ліцеїв (10 -12 класи) природничо-математичного профілю. Зокрема для учнів математично-інформаційного профілю пропонуються задачі на аналітичну формалізацію практичних задач, числові методи розв'язування прикладних задач та алгоритмізацію математично формалізованих задач і програмування; учні природничого профілю залучаються до дослідно-експериментальної та дослідно-технічної (технологічної) діяльності; учні технічно-технологічного профілю залучаються до технічно (технологічно) – дослідної, проектно-конструкторської та раціоналізаторської (винахідницької) діяльності.

Дидактичні засади організації освітнього процесу у наукових ліцеях (10-12 класи) природничо-математичного профілю відображені у меті загальної середньої освіти наукового спрямування: забезпечення умов для розвитку інтелектуального потенціалу обдарованих учнів та їх ефективного виховання шляхом оптимізації навчальних планів у закладах освіти для зазначеної категорії учнів, розширеного чи поглибленого вивчення ними профільних предметів, введення у навчальні плани спеціалізованих дисциплін, спрямованих на ознайомлення учнів з науковою, винахідницькою (раціоналізаторською), проектною, конструкторською і підприємницькою діяльністю, а також з використанням інформаційних технологій у процесі розв'язування формалізованих задач, їх пропедевтичну підготовку до здійснення переліченого та інноваційне використання результатів зазначених видів діяльності, адаптації організаційних форм і методів навчання до специфіки інтелекту, процесу учіння обдарованих учнів основної і старшої школи із застосуванням наукового методу у навчальній діяльності, тобто з організацією пізнавальної діяльності

учнів, яка передбачає знаходження наукової проблеми, формулювання наукової задачі, її розв'язання (отримання суб'єктивно нових знань) з використанням наукових методів пізнання.

Перелічені вище результати одержано шляхом аналізу результатів попередніх наукових досліджень і практики діяльності закладів освіти для інтелектуально обдарованих учнів та узагальнення результатів експертної оцінки напрацьованих ідей в процесі роботи над темою дослідження.

II.4. Публікації.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 147, надруковано – 145.

Наукова продукція:

підготовлено – 6, надруковано – 5, з них:

- монографії:

підготовлено – 1, надруковано – 0,

- збірники наукових праць:

підготовлено – 1, надруковано – 1,

- матеріали конференцій:

підготовлено – 4, надруковано – 4.

Виробничо-практична продукція:

підготовлено – 1, надруковано – 1, з них:

- методичні рекомендації:

підготовлено – 1, надруковано – 1.

Статті:

підготовлено – 140, надруковано – 139, з них:

- у наукових фахових виданнях:

підготовлено – 72, надруковано – 71;

- у міжнародних виданнях:

підготовлено – 1, надруковано – 1;

- у виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection:

підготовлено – 1, надруковано – 0;

- у виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних:
підготовлено – 28, надруковано – 28.

II.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи.

Розроблено структурно-алгоритмічну модель системно-інформаційної кваліметрії в управлінні розвитком академічної обдарованості, яка враховує фізично вимірювані характеристики освітнього процесу і показники впливу людського чинника на прийняття рішень.

Визначено основні структурні компоненти освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування. Встановлено важливі компоненти інформаційно-освітнього середовища STEM-освіти. Розроблено модель STEM-середовища освітнього закладу.

Підготовлено методичні рекомендації: Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, І. А. Сліпухіна, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 80 с. (<http://lib.iitta.gov.ua/718661/>).

Удосконалено онлайн-ресурс для діагностики рівня здібностей, професійних інтересів, схильностей учнів, особистісних особливостей (<https://tests.pythonanywhere.com/>).

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2019 році передбачена експериментальна робота з одного прикладного наукового дослідження. Ця робота виконувалася відповідно до завдань I етапу наукового дослідження, основним завданням якого було виявлення особливостей самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею із різними видами обдарованості (академічна, творча, інтелектуальна) та розробка теоретико-методичних засад діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею залежно від виду обдарованості.

Робота на аналітико-констатуючому етапі наукового дослідження була спрямована на аналіз проблеми дослідження в спеціалізованій літературі, вивчення основних тенденцій та сучасних підходів до діагностики самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею.

Експеримент здійснювався на рівні підвідомчої установи (за рішенням вченої ради Інституту). Загалом експериментальною діяльністю охоплено 3 установи (Національний центр «Мала Академія наук України», технічний ліцей м. Києва, школа I-III ступенів №70 м. Києва).

Тема експериментальної роботи: «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею».

Науковий керівник експерименту: Мельник Марина Юріївна, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Мета експерименту: виявлення особливостей самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею із різними видами обдарованості (академічна, творча, інтелектуальна) та розробку теоретико-методичних засад діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею залежно від виду обдарованості.

Робота на аналітико-констатуючому етапі наукового дослідження була спрямована на аналіз проблеми дослідження в спеціалізованій літературі, вивчення основних тенденцій та сучасних підходів до діагностики самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею.

Терміни проведення експерименту:

березень 2019 року – грудень 2019 року.

Рівень експерименту: Експеримент підвідомчої установи (за рішенням вченої ради установи). Рішення вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України № 2 від 6.02.2019 р.

Результати експерименту, отримані впродовж звітнього року відповідно до етапу експерименту.

Висновки про виявлені проблеми. Обґрунтовано типові особливості обдарованих учнів, що впливають на їх самовизначення у майбутній професії. Установлено, що вони не враховуються в профорієнтаційній роботі закладів освіти.

Доведено, що раціональний підхід у профорієнтаційній роботі (зокрема, теорія рис-факторів), який домінує у профорієнтаційній роботі закладів освіти, не відповідає сучасним вимогам ринку праці та не враховує особливостей обдарованих учнів.

Шляхи їх вирішення засобом інновацій. Визначено типові особливості обдарованих учнів ліцею, які впливають на самовизначення щодо майбутньої професії та мають враховуватися у діагностичній роботі.

Визначено особливості обдарованих учнів, які схильні до вибору: творчих, інтелектуальних, соціальних, реалістичних та конвенційних професійних сфер.

Виокремлено та описано сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості.

Обґрунтовано, що профорієнтаційний діагностичний інструментарій має враховувати тенденції ринку праці, сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості.

Обґрунтовано важливість перенесення акцентів у профдіагностичній роботі з обдарованими учнями: із вивчення конкретних психологічних якостей, властивостей, станів тощо на дослідження цілісної особистості, яка наділена унікальним внутрішнім світом, здатна до саморозвитку та самоздійснення.

Зміни після запропонованих нововведень. Отримані на першому етапі дослідження результати будуть покладені в основу спеціалізованого діагностичного комплексу, який дозволить підвищити достовірність і прогностичність профорієнтаційної роботи з обдарованими учнями. Така робота є важливим елементом системи психолого-педагогічної підтримки й розвитку обдарованості та фактором своєчасного й успішного самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею, оскільки забезпечує працівників закладів освіти необхідною інформацією для побудови індивідуальних траєкторій розвитку обдарованої особистості. Це сприятиме покращенню психолого-педагогічного супроводу розвитку обдарованої особистості, підвищенню рівня науково-методичного забезпечення педагогічних працівників освітніх закладів, що працюють з обдарованими дітьми та молоддю

IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

IV.1. Кількість упроваджених результатів наукових досліджень, отриманих упродовж звітнього та року, що передує звітному, за видами продукції:

- наукова – 9;
- виробничо-практична – 9;
- електронний ресурс – 1;
- аналітичні матеріали.

IV.2. Загальна характеристика про використання наукових результатів під час підготовки:

Результати наукових досліджень використано під час підготовки:

- Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування (затверджено МОН України, наказ від 16 жовтня 2019 р. №1303;
- Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. №438;
- Закону України «Закон щодо протидії боулінгу» №2657-VII;
- проекту Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Державної доповіді про становище молоді в Україні за підсумками 2018 р. на тему «Молодь на ринку праці: навички XXI століття на побудови кар'єри»;
- рекомендацій Всеукраїнських конференцій, проведених Інститутом у 2019 році;
- розпочатих наукових досліджень у 2019 році «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею», «Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти».

IV.3. Узагальнена інформація про впровадження результатів наукових досліджень (друковані видання):

- кількість об'єктів упровадження результатів наукових досліджень, зокрема: закладів вищої освіти – 34,

закладів загальної середньої освіти – 43,
закладів післядипломної педагогічної освіти – 6,
закладів позашкільної освіти – 2,
установ, підприємств, організацій – 36, у тому числі підвідомчих установ
НАПН України – 9;

- цільові групи користувачів результатів наукових досліджень:
  - психологи, педагоги, соціальні педагоги навчальних закладів та закладів позашкільної освіти України, які працюють з обдарованими дітьми;
  - психологи та педагоги, підготовлені до роботи з діагностики видів обдарованості дітей та молоді.
- динаміка впровадження результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітнього та року, що передує звітному покращилась, відбулось збільшення у середньому на 7 об'єктів впровадження.

IV.4. Узагальнена інформація про впровадження результатів наукових досліджень (електронні видання):

- кількість розміщених у репозитарію Електронної бібліотеки НАПН України результатів наукових досліджень та розробок – 10;
- кількість завантажень результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітнього та року, що передує звітньому з Електронної бібліотеки НАПН України, збільшилась на 1507 скачувань, у середньому 162 скачування однієї одиниці продукції;
- кількість завантажень 18-ти результатів наукових досліджень та розробок з електронної бібліотеки Інституту – 950, у середньому 53 скачування.

IV.5. Приклад успішної історії впровадження результатів наукових досліджень та розробок.

Для діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості учнів у межах наукових досліджень «Науково-методичні засади психологічної діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників» (термін виконання: січень 2016 р. – грудень

2018 р.); «Науково-методичне забезпечення проектування і створення засобів інформаційно-комунікаційних технологій для діагностування видів обдарованості дітей та молоді» (термін виконання: січень 2016 р. – грудень 2018 р.) розроблено та впроваджено онлайн ресурс <https://tests.pythonanywhere.com/>. Апробовано його на базі експериментальних навчальних закладів: Малої академії наук України, спеціалізованої школи № 196 I–III ст. з поглибленим вивченням англ. мови; Чернігівського ліцею № 32 Чернігівської міської ради Чернігівської області; Київського коледжу комп’ютерних технологій та економіки НАУ; Спеціалізованої ЗОШ № 1 ім. О. В. Суворова I–III ст. з поглибленим вивченням англ. мови м. Ізмаїла Одеської обл.

Кожен користувач (за умови реєстрації) має можливість пройти психологічну діагностику в онлайн-режимі та отримати результати тестування. Ресурс наповнено таким інструментарієм:

- Тест інтелекту Кеттела;
- Тест інтелекту р. Амтхауера
- Тест професійної мотивації;
- Модифікація тесту креативності;
- Тест «Карта інтересів»;
- Опитувальник ОФО;
- Опитувальник «Призначення у соціумі».

Онлайн ресурс доповнюється новими методиками, які наукові працівники Інституту, використовують у наукових дослідженнях.

Розроблений постійно діючий Інтернет-ресурс здійснює інформаційно-методичну допомогу педагогам і психологам закладів загальної середньої освіти у роботі з обдарованими старшокласниками.

Результати моніторингу впроваджень розглядаються на засіданнях вченої ради та на звітній конференції Інституту обдарованої дитини НАПН України.

V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України:

Журнали:

Здійснено видання науково-методичних журналів «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 1, № 2, № 3, № 4 (спільно з Національною академією педагогічних наук України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України) та «Мистецтво та освіта» – № 1, № 2, № 3, № 4 (спільно з Інститутом проблем виховання НАПН України).

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. Н. Ф. Федорова]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – № 1 (62) I квартал. – 96 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. Н. Ф. Федорова]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – № 2 (63) II квартал. – 100 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. Н. Ф. Федорова]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – № 3(74) III квартал. – 88 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. Н. Ф. Федорова]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – № 4(75) IV квартал. – 118 с.

(Періодичність – 4 журнали на рік (щоквартально). Тираж 300 примірників. Усі номери надруковано. Загальний обсяг – 40,00 друк. арк.)

Журнал включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Research Bib; POL-Index; Ulrichsweb; World Catalogue of Scientific Journals; ERINPlus. ISSN 2309-3935, видається трьома мовами (українською, англійською, російською).

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М.С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: В.В. Рагозіна, Н.В. Гавриш та ін.]. – Київ : Педагогічна думка, 2019. – № 1 (91). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М.С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: В.В. Рагозіна, Н.В. Гавриш та ін.]. – Київ : Педагогічна думка, 2019. – № 2 (92). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М.С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: В.В. Рагозіна, Н.В. Гавриш та ін.]. – Київ : Педагогічна думка, 2019. – № 3 (93). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод.журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М.С. Гальченко, В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: В.В. Рагозіна, Н.В. Гавриш та ін.]. – Київ : Педагогічна думка, 2019. – № 4 (94). – 64 с.

(Періодичність – 4 журнали на рік. Тираж 350 примірників. Усі номери надруковано. Загальний обсяг – 28,56 друк. арк.)

Журнал включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Index Copernicus International; Art & Architecture Complete (EBSCO Publishing, Inc.). ISSN 2308-8885, видається трьома мовами (українською, англійською, російською).

Збірники наукових праць:

Здійснено видання збірників наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика» № 1, № 2 (спільно з Національною академією педагогічних наук України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України) та «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» № 1, № 2.

– Навчання і виховання обдарованої дитини:теорія та практика : збірник наукових праць / [Голов. ред. В. В. Камишин]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – № 1(22). – 138 с.

(Періодичність – 2 збірника на рік. Тираж 300 примірників. Усі номери Надруковано - № 1. Припинено випуск видання. Загальний обсяг – 10,00 друк. арк.)

Видання включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Ulrichsweb; Research Bib; POL-Index. ISSN 2310-1598; видається трьома мовами (українською, англійською, російською)

– Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. М. Мадзігон]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – № 1(22). – 130 с.

– Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. М. Мадзігон]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – № 2(23). – 140 с.

(Періодичність – 2 збірника на рік. Тираж 300 примірників. Усі номери надруковано. Загальний обсяг – 20,00 друк. арк.)

Видання включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Ulrichsweb; Research Bib; POL-Index; World Catalogue of Scientific Journals, ERINPlus. ISSN 2413-4139; видається трьома мовами (українською, англійською, російською)

До переліку фахових видань України включено науково-методичні збірники, журнали:

- «Освіта та розвиток обдарованої особистості» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Наказ МОН України № 893 від 04.07.2013 р., серія «Педагогіка»; Наказ МОН України № 41 від 17.01.2014 р., серія «Психологія»);
- «Мистецтво та освіта» (Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України. Наказ МОН України № 241 від 9.03.2016 р.);
- «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Наказ МОН України № 241 від 09.03.2016 р.);
- «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» (Інститут обдарованої дитини НАПН України № 1081 від 29.09.2014 р.).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

VI.1. Інформація про проведення масових науково-практичних заходів, включених до Плану роботи НАПН України.

У 2019 році Інститутом було проведено 13 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, в тому числі:

- міжнародних конференцій – 2;
- всеукраїнських конференцій – 1;
- науково-практичних семінарів – 5;
- семінар-практикумів – 1;
- круглих столів – 1;
- всеукраїнських конкурсів – 3.

Статистику організованих та проведених ІОД НАПН України науково-практичних масових заходів наведено у Таблиці VI.1.

– XII Міжнародна науково-практична конференція «Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави»

1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.

119 учасників конференції виступили з доповідями, **143** учасника – взяли участь в обговоренні, серед них: наукові працівники Інституту обдарованої дитини НАПН України, установ НАПН України та МОН України; Національного центру «Мала академія наук України», зокрема регіональних територіальних відділень; представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; керівники та заступники керівників, учителі, психологи, соціальні педагоги, класні керівники, керівники гуртків закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів як державної, так і недержавної форм власності; працівники дошкільних навчальних закладів і центрів раннього розвитку дитини; студенти та аспіранти ЗВО.

Основні питання, які обговорювалися:

• сучасні наукові концепції та підходи до вивчення обдарованості особистості;

- інноваційні проекти, програми і технології розвитку й освіти обдарованих дітей і молоді;
- формування компетентностей обдарованої особистості в умовах Нової української школи;
- діагностика, прогнозування та проектування розвитку обдарованості особистості;
- підготовка фахівців для роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
- технології розвитку здібностей та обдарованості дітей дошкільного віку;
- супровід і підтримка розвитку обдарованої особистості й особливості формування в неї успішних життєвих стратегій.

Результативність заходу:

Видано програму роботи конференції та збірник матеріалів (Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, місто Чорноморськ, Одеська область). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – 390 с.) у якому опубліковано 87 статей наукового і практичного досвіду учасників конференції, підготовлено наукові статті до щомісячного науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 2(73) за 2019 рік [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-2\(73\)](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-2(73)).

Проведено пленарне засідання та організовано роботу трьох секцій: 1) сучасні наукові концепції і підходи до вивчення проблеми обдарованості особистості; 2) інноваційні проекти, програми, технології та методики діагностики, проектування, моделювання розвитку та освіти обдарованих дітей і молоді; 3) сучасні рішення проблем розвитку та підтримка обдарованої особистості.

В практичній частині проведено:

Панельну дискусію «Система Люстра – формування цілісного портрету особистості» з *Тревором Дж. Теббсом*, професором Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактором Міжнародного журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC); консультантом в освітній психології та психотерапії;

Науково-практичний семінар «Наукова освіта: від теорії до практики»;

Практичні заняття за програмою «Виявлення та активізація особистісно-професійного ресурсу вчителя» (індивідуально-типологічні особливості як базовий ресурс особистості, саморозвиток особистості – сходинка до самоактуалізації, досвід вчителя як професійний ресурс, переваги позитивного мислення. позитивне мислення як запобіжник емоційної напруги вчителя);

Практичний воркшоп «Підвищення мотивації учнів в проектному навчанні»;

Методичну студію «Новій українській школі – нові форми уроків!»(новаторські типи уроків для розвитку компетентностей обдарованої особистості);

Шість тренінгів: «Розвиток креативності», «Профілактика булінгу в закладах освіти», «Дизайн-мислення – методика для створення інновацій», «Методики наукової освіти для розвитку ключових компетентностей учнів», «Профілактика емоційного виснаження педагогів,що працюють з обдарованими учнями», «Розвиток соціально-комунікативної компетентності»;

Десять майстер-класів: «Профорієнтація обдарованих дітей: проблеми, принципи, моделі», «Словесна імпровізація: навчаємося та навчаємо»,«Використання інтернет-ресурсів в роботі з обдарованими учнями», «Засоби активізації творчих здібностей обдарованої молоді», Використання діагностичної методики потенційних навчальних навичок учнів основної школи, «Виготовлення авторських українських повітряних зміїв, що сприяють розвитку сприйняття в підростаючого покоління», «Підготовка команди переможців – учасників міжнародних конкурсів юних дослідників», «Модифікована методика вивчення креативності за методом Ф. Вільямса та загальні принципи створення тестів для вимірювання дивергентного мислення», «Джерело моєї сили» (профілактика емоційного виснаження педагогів, актуалізація внутрішніх ресурсів особистості), «Вияв арифметичної обдарованості»;

Дві презентації: «Впровадження інноваційного навчального середовища в початковій школі – показник педмайстерності вчителя» та «Проект з наукової освіти, спрямований на соціально-психологічну підтримку одарованих учнів»

– Міжнародна науково-практична конференція «Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу»

23 жовтня 2019 року, місто Київ

32 учасника конференції виступили з доповідями, 66 – взяли участь в обговоренні, серед них: наукові працівники Інституту обдарованої дитини НАПН України; наукових установ НАПН України; Київського національного університету імені Тараса Шевченка, ДВНЗ «Університет банківської справи»; представники закладів вищої освіти, закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів; студенти та аспіранти ЗВО; фахівці у галузі філософії, педагогіки, психології, які працюють над проблематикою перспектив творчості геніальності та обдарованості в ситуації інформаційного світу.

Основні питання, які обговорювалися:

- креативний потенціал штучного інтелекту;
- обдарованість як дар: природи, суспільства, Бога?
- перспективи творчості в ситуації «смерті людини»;
- антропологічні виміри інформатизації суспільства: суб'єкт обдарованості та геніальності;
- чи потрібен геній в умовах цифрової реальності?

Результативність заходу:

Видано програму роботи конференції та збірник наукових праць (Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., місто Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 152 с.) у якому опубліковано 26 статей.

На конференції обговорено ключові питання та пленарні доповіді: «Антропологічні виклики педагогіки Фрідріха Фребеля в інтерпретації смислів сучасного українського дошкілля», «Человек в структуре цифровой реальности: задачи, риски, угрозы», «Цифрова реальність: чи потрібні їй обдаровані

індивіди», «Обдарованість у добу глобалізації», «Віртуальний освітній простір як засіб розширення можливостей особистості для творчих здібностей», «Наукова освіта як основа формування обдарованості в умовах інформаційного світу», «Гносеологічна креативність суб'єкта освітнього процесу», «Міфологія креативності в інформаційному світі», «До формування філософського і педагогічного напрямів у проблематиці обдарованості», «Штучний інтелект та штучна особистість: антропологічний аналіз», «Роль штучного інтелекту в репрезентації соціокультурної дійсності інформаційної ери», «Когнітивний менеджмент і самоосвіта в умовах сучасного інформаційного суспільства», «New-знання: шлях до генія чи посередності?», «Штучний інтелект: загроза чи геніальний винахід», «Реалізація творчого потенціалу сучасного педагога в умовах розвитку професійної самосвідомості в освіті дорослих».

– **Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні технології навчання обдарованої молоді»**

13 жовтня 2019 року, місто Одеса

74 учасника конференції виступили з доповідями, 85 – взяли участь в обговоренні, серед них: наукові працівники Інституту обдарованої дитини, наукових установ НАПН України та МОН України; представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; учителі, класні керівники, психологи, соціальні педагоги, керівники гуртків закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів як державної, так і недержавної форм власності; працівники дошкільних навчальних закладів і центрів раннього розвитку дитини; студенти та аспіранти ЗВО.

Основні питання, які обговорювалися:

- освітні інновації в роботі з обдарованими дітьми: вітчизняний та світовий досвід
- інноваційні проекти, програми та технології діагностики, розвитку й освіти обдарованої особистості
- інтеграція формальної та неформальної освіти обдарованих дітей та молоді

- інформаційно-освітній простір: проектування та створення навчальних технологій, програм та електронних підручників
- STEM-освіта: проблеми, перспективи та методи впровадження
- спеціальні освітні програми для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності
- соціально-психологічна адаптація обдарованої молоді в умовах ЗЗСО

Результативність заходу:

Видано програму роботи конференції та збірник наукових праць (Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, місто Одеса. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – 294 с.) у якому опубліковано 44 статті наукового і практичного досвіду учасників конференції, підготовлено наукові статті до щомісячного науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 3(74) за 2019 рік [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-3\(74\)](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-3(74)).

Проведено ***пленарне засідання*** та роботу ***трьох секцій***: 1) сучасні наукові концепції і підходи до вивчення проблеми обдарованості особистості; 2) інноваційні проекти, програми, технології та методики діагностики, проектування, моделювання розвитку та освіти обдарованих дітей і молоді; 3) сучасні рішення проблем розвитку та підтримка обдарованої особистості.

В практичній частині заходу проведено ***панельну дискусію*** «Наукова освіта: сутність та перспективи»; ***майстер-класи***: «Управління проектами особистісного розвитку обдарованої дитини з використанням Інтернет технологій», «Основні технології STEM-освіти обдарованих дітей»; ***STEM-квест*** «With STEM along the Life»; ***тренінг*** «Розвиток креативного мислення»; ***практикум-презентацію*** «Гра – надійний помічник учителя НУШ».

– **Науково-практичний семінар «Інтелект: міфічні уявлення і реальна сутність»**

26 листопада 2019 року, місто Київ

8 наукових працівників Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національного центру «Мала академія наук України» взяли участь у семінарі. Кей-спікер семінару – Волощук Іван Степанович, доктор педагогічних наук,

завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих ІОД НАПН України.

Основні питання, які обговорювалися:

- Античні уявлення про інтелект.
- Спроби унітарного представлення інтелекту.
- Структурні моделі інтелекту.
- Виокремлення загальної і спеціальної складових в інтелекті.
- Концепція різних типів інтелекту Х. Гарднера.
- Розвиток концепції Х. Гарднера шляхом розширення множини типів інтелекту.
- Здібнісна основа з'ясування суті і структурування інтелекту.
- Розгляд інтелекту у контексті PASS-теорії.
- Інтелект як апарат розумної поведінки.

Результативність заходу:

Обговорено з залученням наукової і педагогічної громадськості результати ретроспективного огляду та вивчення новітніх результатів, що відображають спроби з'ясувати суть інтелекту як психічного феномену.

– **Науково-практичний семінар «Проблеми професійного самовизначення обдарованої молоді»**

21 березня 2019 року, місто Київ

15 учасників семінару виступили з доповідями, 72 взяли участь в обговоренні, серед них: співробітники Інституту обдарованої дитини НАПН України, науковці, викладачі ЗВО, методисти, управлінці та керівники навчальних закладів, докторанти й аспіранти, адміністрація, фахівці навчальних центрів, педагоги, практичні психологи, соціальні педагоги закладів загальної середньої освіти.

Основні питання, які обговорювалися:

- теорія і практика професійної орієнтації школярів і молоді: вітчизняний і зарубіжний досвід.
- підходи до організації профорієнтаційного обстеження: тестові і нетестові методи.
- проблеми профорієнтації і консультування обдарованих дітей та молоді.

Результативність заходу:

Видано програму роботи семінару підготовлено наукові статті до щомісячного науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 1(72) за 2019 рік DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-1\(72\)](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-1(72))

В практичній частині заходу проведено:

Три майстер-класи: «Застосування проєктивного підходу у організації профорієнтаційного обстеження», «Профорієнтації і консультування обдарованих дітей та молоді», «Комплексна соціально-психологічна діагностика учасників освітнього середовища з використанням ІКТ» та **два тренінги:** «Методика оцінки комунікативних та організаторських здібностей В. В. Синявського, Б. О. Федоришина», «Відбір та підтримка участі обдарованої молоді в міжнародних конкурсах, на прикладі національного відбору «ICYS – Україна». Презентовано для апробації та обговорення діагностичний опитувальник «Призначення у соціумі».

– **Науково-практичний семінар «Нова українська школа: проблеми адаптації»**

3 травня 2019 р., місто Ізмаїл Одеської області

46 учасників семінару виступили з доповідями, **69** – взяли участь в обговоренні, серед них: представники від співорганізаторів Інституту обдарованої дитини НАПН України та Спеціалізованої загальноосвітньої школи № 1 I-III ступенів імені О.В. Суворова з поглибленим вивченням англійської мови місто Ізмаїла Одеської області; методисти районного та міського управлінь освіти, керівники та заступники керівників, практичні психологи і соціальні педагоги, вчителі початкових класів, вчителі іноземної мови навчальних закладів Одеської області.

Основні питання, які обговорювалися:

- Психологічні особливості учнів 6-річного віку і завдання Нової української школи;

- Проблеми адаптації учителя до роботи в умовах реформи початкової школи;

- Навчальний простір Нової української школи і обдарованість: обладнання, інноваційні методи, методики, форми роботи;
- Завдання школи у підтримці обдарованих учнів: організація взаємодії школи і суспільства;
- Діагностичний інструментарій виявлення та підтримки дезадаптованих учнів.

Результативність заходу:

Обговорено основні доповіді семінару: «Адаптація учнів у школі як психологічний механізм і педагогічна проблема», «Діагностика емоційно-адаптивної сфери учнів молодших класів: методика роботи», «Особливості психологічних та пізнавальних процесів учнів шестирічного віку. Діти покоління Z», «Корегування особливостей уваги учнів 6-річного віку, як одного з найважливіших пізнавальних психологічних процесів», «Провідна роль адаптації вчителя Нової української школи», «Створення освітнього середовища класу, що допомагає адаптації та сприяє самореалізації кожного учня», «Атмосфера толерантності і поваги – запорука успішної адаптації учнів Нової української школи», «Методичні журнали для початкової школи – допомога у реалізації завдань Нової української школи», «Психологічний супровід першокласників у Новій українській школі: проблеми адаптації», «Шляхи взаємодії закладів загальної середньої освіти і суспільства».

Проведено три секційні засідання: для вчителів початкових класів, психологів і соціальних педагогів та вчителів іноземної мови.

Видано програму роботи семінару підготовлено наукові статті до щомісячного науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 2(73) за 2019 рік DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-2\(73\)](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-2(73))

– **Науково-практичний семінар за результатами Всеукраїнського конкурсу-рейтингу загальноосвітніх навчальних закладів по роботі з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів» (в рамках Всеукраїнського фестивалю науки)**

31 травня, місто Київ, в режимі он-лайн

Зареєстровано **25** підключень навчальних установ України. Загальна кількість учасників за час проведення конкурсу – **523**, кількість закладів, що увійшли до рейтингу за результатами аналізу кількісних та якісних показників – **433**.

Основні питання, які обговорювалися:

- аналіз результатів конкурсу-рейтингу;
- критерії оцінювання індивідуальних програм закладів;
- програми підвищення кваліфікації вчителів щодо роботи з обдарованими дітьми;
- готовність навчальних закладів до реалізації напряму STEM через інтеграцію традиційних навчальних предметів і курсів математики, фізики, хімії, біології, географії, астрономії, технології на кожному з етапів навчання;
- нагородження призерів конкурсу-рейтингу.

Результативність заходу:

Здійснено аналіз результатів конкурсу-рейтингу, за якими підготовлено презентацію з аналітичними та статистичними підсумками конкурсу та висновками оргкомітету, яку оприлюднено за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=gq72J8QnIL8>

– Науково-практичний семінар «Дослідницький STEM-проект, планування, організація, реалізація»

11 червня 2019 року, місто Київ

50 учасників семінару, в тому числі співробітники Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національного центру «Мала академія наук України», зокрема регіональних територіальних відділень; представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; учителі, керівники гуртків закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів як державної, так і недержавної форм власності; працівники дошкільних навчальних закладів і центрів раннього розвитку дитини.

Кей-спікери семінару: *Поліхун Наталія Іванівна*, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини Національної академії наук України та *Чернецький Ігор Станіславович* завідувач Лабораторії експериментальних досліджень «МАНлаб» Національного центру «Мала академія наук України».

Основні питання, які обговорювалися:

- Дослідницький STEM-проект в умовах інтеграції формальної та неформальної освіти
- Види, можливості та приклади реалізації STEM-проектів в Україні

Результативність заходу:

Проведено ***панельну дискусію*** на тему «Проблеми та перспективи впровадження дослідницьких STEM-проектів в Україні» та ***практичне заняття*** «Дослідницький STEM-проект "Таємниці зеленого листка"».

– **Семінар-практикум «Розробка спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності»**

25 вересня 2019 року, місто Київ

15 учасників семінару виступили з доповідями, 62 – взяли участь в обговоренні, в тому числі співробітники Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національного центру «Мала академія наук України», зокрема регіональних територіальних відділень; представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; учителі, керівники гуртків закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів як державної, так і недержавної форм власності; працівники дошкільних навчальних закладів і центрів раннього розвитку дитини.

Основні питання, які обговорювалися:

- актуальні проблеми щодо розроблення спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності в умовах реформування системи освіти;

- міжнародний досвід створення та реалізації спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей в умовах інтеграції формальної та неформальної освіти (за участі дослідницьких університетів, наукових та культурологічних установ, бізнес-структур, громадських організацій тощо);

- приклади спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності (вітчизняний досвід);

- основні підходи щодо розроблення спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей

Результативність заходу:

Видано програму заходу з доповідями учасників семінару. Проведено **панельну дискусію** на тему «Проблеми та перспективи впровадження дослідницьких STEM-проектів в Україні» та **практичне заняття** «Дослідницький STEM-проект "Таємниці зеленого листка"».

– **Круглий стіл «Діагностика інтелекту: теоретичні засади і практичні наслідки»**

26 листопада 2019 року, місто Київ

12 наукових працівників Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національного центру «Мала академія наук України» взяли участь у обговоренні ключових питань заходу.

Основні питання, які обговорювалися:

- Обстеження інтелекту на основі його зовнішніх проявів – це об’єктивна неминучість чи вдалий методологічний підхід?

- Тестове обстеження інтелекту: суб’єктивні втрати і об’єктивні здобутки.

- Переборні і непереборні методологічні проблеми тестового обстеження інтелекту.

- Розвиток тестів інтелекту – це рух по зачарованому колу чи поступ вперед?

- I.Q. – це міра інтелекту чи значення сукупності психічних властивостей індивіда, обстежених за допомогою інструментарію з назвою «тест інтелекту»?

- І все-таки коли і до якої міри ми можемо довіряти показнику I.Q.?

Результативність заходу: обговорено критерії і показники виміру інтелектуальних здібностей особистості, проблеми створення методик для виявлення інтелекту, окреслено перспективні шляхи досліджень у цьому напрямку.

– **Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти по роботі з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів»**

січень-червень 2019, місто Київ

Учасники конкурсу – заклади загальної середньої освіти, ліцеї, гімназії, коледжі та інші навчальні заклади освіти, як державної, так і недержавної форми власності. Загальна кількість заявлених учасників конкурсу – **523**, кількість закладів, що увійшли до рейтингу за результатами аналізу кількісних та якісних показників – **433**, кількість закладів лауреатів та переможців – **18**.

Основні завдання конкурсу:

- пошук, виявлення та методична підтримка педагогічних методів, засобів і форм навчання, що відповідають розвитку сучасних технологій шкільних закладів освіти які працюють з обдарованими дітьми;
- оцінка стану програмно-методичної бази навчальних закладів щодо роботи з обдарованими дітьми;
- оцінка сприятливих умов для розвитку обдарованих дітей;
- підвищення престижу закладів освіти, мотивації до використання сучасних засобів та форм навчання в практиці при роботі з обдарованими;
- створення всеукраїнського Реєстру сучасних освітніх закладів щодо роботи з обдарованими;
- визначення тенденцій розвитку сучасних освітніх закладів;
- створення інноваційного простору, об'єднуючого заклади освіти, які працюють з обдарованою та талановитою молоддю.

Результативність заходу:

Конкурс відбувся у три етапи: перший – етап попереднього відбору наданих на конкурс заявок, другий – аналіз кількісних та якісних показників

конкурсантів, третій – змістовний аналіз наданих програм та матеріалів, визначення переможців.

До рейтингу увійшли навчальні заклади, програми яких було розглянуто експертною комісією після змістовного аналізу кількісних та якісних показників стану роботи з обдарованими дітьми у навчальному закладі. Переглянути результати та рейтингову таблицю можна за посиланням <http://iod.gov.ua/news.php?readmore=360>.

Особлива увага приділялась наявності бази даних обдарованих учнів у закладі; наявності програм індивідуального навчання учнів; використанню у навчальному закладі методик із спеціальними психодіагностичними тренінгами для обдарованих; наявності власних програм підвищення кваліфікації вчителів щодо роботи з обдарованими дітьми; готовності закладу до реалізації напряму STEM через інтеграцію традиційних навчальних предметів і курсів математики, фізики, хімії, біології, географії, астрономії, технології на кожному з етапів навчання.

Навчальні заклади, що увійшли рейтингу отримали сертифікати учасника конкурсу, а переможців відзначено дипломами за I, II та III місця.

– VII Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень»

січень - травень 2019, м. Київ

Захід було проведено Інститутом обдарованої дитини НАПН України при підтримці ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України та Національного центру «Мала академія наук України»

До участі у першому-відбірковому етапі конкурсу зареєстровано **187** учасників. Після першого етапу оцінювання до експертної комісії було передано **129** конкурсних проектів.

Головна мета конкурсу – створення умов для творчої реалізації педагогів, поширення їх інноваційного досвіду щодо упровадження в практику роботи сучасного педагога особистісно-орієнтованих, практико спрямованих, компетентнісних підходів до освіти обдарованих дітей та молоді, ідей STEM та

спеціалізованої освіти наукового спрямування; підвищення ролі та статусу творчих педагогів в педагогічних колективах..

Основні завдання конкурсу:

- виявлення досвіду кращих педагогів, які ефективно використовують інноваційні форми і методи роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
- популяризація педагогічних здобутків педагогів-новаторів та інших учасників освітнього процесу;
- створення інформаційного освітнього простору, поповнення банку інноваційних робіт педагогів, спрямованих на інтелектуальний, творчий та особистісний розвиток учня;
- організація методичної підтримки учасників освітнього процесу з питань виявлення, розвитку та підтримки обдарованості.

Номінації Конкурсу:

- Методична розробка уроку (авторська методична розробка уроку, заняття, циклу уроків; проекти);
- Інтегровані авторські навчальні програми спецкурсів, факультативів, гуртків, наукового та науково-технічного, STEM напрямів (природничий, математичний, інженерний винахідницький, конструкторський)»;
- Науково-методичні розробки (авторські методичні посібники, підручники, цикли уроків (більше 10)
- Освіта обдарованих (заняття, програми для обдарованих дітей, елективні курси, факультативи)
- Матеріали роботи психологічної служби (корекційно-розвивальні програми; проекти; тренінги тощо)
- Організація освітнього процесу (освітні проекти загальношкільні, групові (класу, учнівського самоврядування та інше)
- Освіта дошкільників (авторські розвивальні заняття для дітей дошкільного віку; програми проектування розвитку обдарованого дошкільника в центрах раннього розвитку дитини та ДНЗ).

Результати:

За результатами оцінювання конкурсних робіт експертною комісією, сертифікатами переможців конкурсу та лауреатів було відзначено **92** роботи. Підсумкові рейтингові таблиці переможців та лауреатів конкурсу за номінаціями оприлюднено на сайті Інституту <http://iod.gov.ua/news.php?readmore=359>

Презентацію з підсумками конкурсу оприлюднено за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=gq72J8QnIL8>

За рекомендацією експертної комісії конкурсу, у фаховому виданні інституту – Щомісячний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості» були надруковані авторські роботи переможців у номінаціях «Матеріали роботи психологічної служби», «Освіта дошкільників».

– Конкурс-відбір обдарованих дітей до участі в міжнародних конференціях юних дослідників

жовтень – квітень

Зареєстрована кількість учасників у відбірковому турі до участі в міжнародних конференціях юних дослідників – **54**.

Основні завдання конкурсу:

- розробка умов конкурсного відбору учасників міжнародних конференціях юних дослідників;
- експертне оцінювання учасників;
- організація дистанційної підготовки учасників у вигляді «Віртуальної школи підготовки учасників міжнародних конкурсів юних дослідників»

Результати:

Проведення відбірково-тренувальних зборів учасників конкурсу: науково профільних шкіл з фізики, математики, інформатики та екології; воркшопів та тренінгів з розвитку критичного мислення, командної роботи, англійської мови; реалізація на практиці STEM-проектів.

Проведення відбірково-тренувальних зборів учасників конкурсу можна переглянути за посиланням: <https://www.youtube.com/watch>

У 2019 році переможці відбіркового туру конкурсу вибороли 1 золоту, 2 срібні та 2 бронзові медалі на Міжнародній конференції молодих вчених ICYS-

2019. Члени української команди також отримали два спеціальних призи у категорії «Фізика».

VI. 2. Кількісний і якісний аналіз інших масових заходів, організованих і проведених безпосередньо установою, за планом Інституту обдарованої дитини НАПН України та позапланових.

За планом Інституту було проведено 13 масових науково-практичних заходів, в тому числі:

- всеукраїнських конференцій – 1;
- науково-практичних семінарів – 3, у тому числі – 1 міжнародний;
- **XI Всеукраїнська науково-практична конференція «Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості»**

14–15 травня 2019 року, с. Пришиб Кременчуцького району Полтавської області

30 учасників конференції виступили з доповідями, 45 – взяли участь в обговоренні, серед них від співorganizаторів: наукові працівники Інституту обдарованої дитини НАПН України, Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені місто В. Остроградського, Відділу освіти культури, спорту та туризму виконавчого комітету Пришибської сільської ради Кременчуцького району полтавської області та Пришибської ЗОШ I–III ступенів; методисти районних (міських) відділів освіти; керівники (заступники) закладів загальної середньої освіти; педагоги, психологи закладів загальної середньої освіти; представники державних закладів вищої освіти України, аспіранти, магістри, здобувачі; працівники навчальних і розвивальних центрів; автори оригінальних навчальних і виховних методик по роботі з обдарованими дітьми.

Основні питання, які обговорювалися:

- проектування розвитку обдарованості учня в системі взаємодії учасників навчально-виховного процесу;
- підготовка педагогічних працівників до роботи з обдарованими дітьми в системі післядипломної педагогічної освіти;
- психологічна діагностика обдарованості;
- моніторинг інтелектуального розвитку обдарованої особистості;

- педагогічна підтримка науково-дослідницької діяльності учнів;
- соціалізація обдарованої особистості у віртуальному середовищі;
- психологічні та педагогічні аспекти професійного самовираження творчої особистості в умовах профілізації сучасної школи;
- формування креативного мислення учасників навчально-виховного процесу засобами інноваційних технологій.

Результативність заходу:

Видано програму роботи конференції та збірник наукових праць (Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 14–15 травня 2019 року, с. Пришиб Кременчуцького району Полтавської області. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – 128 с.) у якому опубліковано 16 статей.

Проведено пленарне засідання, на якому заслухано та обговорено ключові доповіді: «Реалізація управлінського циклу в умовах посилення впливу громад на освіту», «Особливості діяльності опорного закладу освіти в напрямі створення універсального освітнього простору», «Проект Закону України «Про загальну середню освіту»: виклики і нові можливості», «Стратегії творчого сприймання як індикатор обдарованості», «Підготовка педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти до роботи з обдарованими дітьми», «Реалізація програми всеукраїнського експерименту за темою «Проектне управління особистісним розвитком учнів у освітньому середовищі об'єднаних територіальних громад»», «Психологічні особливості гендерних образів творчої особистості», «Розвиток умінь аналітичного та критичного мислення в системі формування громадянських компетентностей», «Сучасні методики розвитку критичного та креативного мислення учнів», «Проблеми та перспективи психолого-педагогічного супроводу Нової української школи», «Надихаюче освітнє середовище: від ідеї до практики»; та засідання секцій.

В практичній частині заходу організовано та проведено «Школу майстрів» – тренінговий засіб розвитку особистості в різнорівневих групах, на прикладі

створення проектів: «Виховна робота», «Класна година», «Сценарій уроку вчителя-предметника». Також проведено 2 майстер-класи: «Булінг в освітньому середовищі», «Виготовлення сувенірної продукції» та тренінг «Школа лідерства».

– **Міжнародний науково-практичний семінар «Система ЛЮСТРА: методологія, технологія, впровадження»**

7 жовтня 2019 року, місто Київ

57 учасників семінару, в тому числі співробітники Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національного центру «Мала академія наук України», зокрема регіональних територіальних відділень; представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; учителі, керівники гуртків закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів як державної, так і недержавної форм власності; працівники дошкільних навчальних закладів і центрів раннього розвитку дитини, всі, хто цікавиться особистісним розвитком обдарованої особистості.

Кей спікер семінару – Тревор Дж. Теббс, видатний педагог сучасності, фахівець в галузі обдарованості, професор Кеслтонського державного коледжу (США), редактор Міжнародного Журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC)

Основні питання, які обговорювалися:

- презентація системи визначення профілю розвитку потенціалу індивіда «Люстра»;
- виявлення обдарувань дитини, особистісних якостей, які сприяють прояву обдарованості;
- створення психолого-педагогічних умов розвитку обдарованих дітей і молоді;
- інтерпретація психологічних та інших заходів оцінки здібностей осіб різного віку;
- сучасні типи тестів оцінки здібностей;
- консультації та поради для батьків.

Результативність заходу:

Презентовано доповідь про систему: Люстра ТМ – як метафору для насиченої даними моделі, що призначена для висвітлення та чіткого визначення профілю розвитку потенціалу індивіда, насамперед зосередженого на його сильних сторонах. Ознайомитись з системою можна за посиланням: <https://chandelierassessments.com/ua/>.

Обговорено напрацювання в українських вчених в створенні аналогічної системи в нашій країні та порівняно використовувані науковцями психологічні та інші заходи оцінки здібностей обдарованих особистостей. Укладено наміри про подальшу співпрацю в наповненні та удосконаленні «Системи ЛЮСТРА».

– **Науково-практичний семінар «Адаптація учнів до основної школи: проблеми, принципи, завдання» (вебінар на базі СЗШ I-III ступенів № 1 місто Ізмаїла Одеської області)**

28 жовтня 2019 року, місто Ізмаїл Одеської області

14 доповідей, в тому числі від Інституту обдарованої дитини НАПН України, Відділу освіти Ізмаїльської міської ради, Спеціалізованої загальноосвітньої школи № 1 імені О. В. Суворова I–III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови міста Ізмаїл Одеської області. Під час трансляції вебінару зареєстровано **136** підключень учасників: представники обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти; керівники та методисти обласних, районних і міських відділів освіти; керівники, заступники керівників, учителі, класні керівники закладів загальної середньої освіти.

Модератор вебінару – Ткаченко Лідія Іванівна, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні питання, які обговорювалися:

- Адаптація п'ятикласників як проектна діяльність
- Управління та організація системи роботи з адаптації учнів до основної школи
- Адаптація п'ятих класів у роботі шкільного психолога

- Вивчення іноземної мови як засіб успішної адаптації учнів при переході з початкової школи до основної школи

Результативність заходу:

В онлайн режимі заслухано та обговорено ключові питання семінару. Запис трансляції оприлюднено на сайті Інституту та в Електронній бібліотеці НАПН України

– **Науково-практичний семінар «Адаптація обдарованої дитини в інформаційно-освітньому середовищі Нової української школи»**

29 жовтня 2019 р., місто Бориспіль Київської області

20 учасників семінару виступили з доповідями, **36** учасників прийняли участь у обговоренні, в тому числі співробітники Інституту обдарованої дитини НАПН України, Управління гуманітарного розвитку Бориспільської РДА, КУ Бориспільської районної ради «Районний методичний кабінет», Управління освіти і науки Бориспільської міської ради Київської області, Бориспільського академічного ліцею, психологи та соціальні педагоги закладів загальної середньої освіти Бориспільського району Київської області.

Основні питання, які обговорювалися:

- адаптація та соціалізація обдарованої дитини: виклики сучасного інформаційно-освітнього середовища
- освітній простір Нової української школи: труднощі адаптації та перспективи
- сучасні методи роботи з обдарованими учнями: вітчизняний та зарубіжний досвід
- психологічна діагностика обдарованих дітей і супровід процесу адаптації
- моделі організації інформаційно-освітнього простору для роботи з обдарованими учнями під час навчальних занять
- завдання освітнього закладу щодо ефективної взаємодії педагогів та здобувачів освіти
- організаційні аспекти учителя у роботі з обдарованими учнями в умовах реформи школи

Результативність заходу:

Видано програму роботи семінару. Заслухані та обговорені ключові доповіді. Проведено 3 секційні засідання: «Від творчого вчителя до обдарованої дитини» (для вчителів), «Психологічний супровід розвитку обдарованої дитини» (для практичних психологів і соціальних педагогів) «Практика організації роботи з обдарованими учнями в умовах освітнього закладу» (для заступників директорів з навчально-виховної роботи).

VI.3. Участь у методологічних семінарах НАПН України (кількість доповідей, виступів, їх тематика, керівництво секціями).

Методологічний семінар «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку» (4 квітня 2019 р., місто Київ):

Секція 3. «Інформаційно-цифрові технології у позашкільній освіті та у роботі з обдарованими дітьми і молоддю»

Модератори секції: Камишин В.В., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник ІОД НАПН України, Малиношевська А.В., кандидат педагогічних наук, вчений секретар ІОД НАПН України.

9 співробітників Інституту виступили з доповідями:

– Андросович К.А., канд. психол. наук, зав. від. (тема доповіді – Соціалізація обдарованої учнівської молоді в глобальному Інтернет-просторі);

– Малиношевська А.В., кан. пед. наук, вчений секретар (тема доповіді – Інформаційні технології в підготовці вчителів до роботи з обдарованими учнями);

– Онопченко О. В., наук. співр. ((тема доповіді – Методики проведення практичних занять для обдарованих учнів у віртуальних класах);

– Онопченко Г.В., ст. наук. співр. (тема доповіді – Перспективи розвитку соціальної мережі освітньої установи як середовища неформальної освіти обдарованих учнів);

–Ковалева О.А., канд. психол. наук, ст. наук. співр. (тема доповіді – Можливості он-лайн платформи з психологічної діагностики у профорієнтаційній роботі з учнями Малої академії наук України);

–Ласкова-Ярмоленко А. О., наук. співр. (тема доповіді – Використання інформаційних технологій для розвитку дослідницьких здібностей учнів);

–Поліхун Н.І., кан. пед. наук, ст. наук. співр., зав. від. (тема доповіді – Використання мережних ресурсів для відбору та підготовки обдарованих дітей до участі у міжнародних конкурсах юних дослідників);

–Сліпухіна І.А., д-р пед. наук, проф., гол. наук. співр. (тема доповіді – Прикладні аспекти цифрової дидактики);

–Ковальчук Ю.М., канд. психол. наук, доцент, ст. наук. співр. (тема доповіді – Інформаційно-інструментальні змістові чинники розвитку інтелекту в Інтернет-середовищі).

VI.4. Участь у щорічних виставках «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті», «Освіта та кар'єра»

– X-а Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти»

14–16 березня 2019 року, місто Київ

На виставці була представлена експозиція видань Інституту за 2018–2019 роки. В програмі виставки проведено два науково-практичних семінари. «Підтримка соціалізації обдарованих учнів засобом Інтернет-технологій», на якому заслухано та обговорено ключові доповіді: «Інтернет і соціалізація обдарованої учнівської молоді – філософський дискурс», «Взаємозв'язок особливостей соціальної поведінки особистості та розвитку інтелекту», «Модель педагогічної підтримки обдарованої учнівської молоді», «Психологічна підтримка та супровід обдарованих учнів в мережі». Та семінар «Наукова освіта від теорії до практики», на якому обговорювались такі питання: «Теоретико-методологічні засади спеціалізованої освіти наукового спрямування», «Реалізація принципів наукової освіти на площадках

віртуального STEM центру», «Реалізація принципів наукової освіти засобами освітнього природничо-наукового проекту "Колосок"».

– **X-а Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти»**

22–24 жовтня 2019 року, місто Київ

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено науково-практичний семінар «Комплексна діагностика особистісного розвитку обдарованої дитини засобами інтернет технологій», в якому взяли участь педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, психологи, батьки. Основні напрями роботи семінару:

- управління проектами особистісного розвитку обдарованої дитини за допомогою «Сервісу управління освітнім процесом Універсал-онлайн»;
- особливості розвитку обдарованої особистості в шкільному колективі, психологічна підтримка;
- вплив психосоціальних факторів на здоров'я дитини.

– **XXXIII Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра – День студента 2019»**

15 – 16 листопада 2019 року, місто Київ

В програмі виставки Інститутом проведено два науково-практичних заходи: практичний воркшоп «Підвищення мотивації учнів в проектному навчанні» та майстер-клас «Профорієнтація для майбутнього», на якому учасників заходу ознайомлено з особливостями сучасного ринку професій та основними підходами до прогнозування його розвитку. Проведено презентацію діагностичного профорієнтаційного порталу та тестову профорієнтаційну діагностику.

VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ.

VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти.

Загальні відомості про роботу аспірантури:

У 2018 році Інститут отримав ліцензію Міністерства освіти і науки України на освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 18.01.2018 р. № 53-л) у галузі 01 – Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 – Освітні, педагогічні науки, спеціалізація – Освіта та розвиток обдарованої особистості, ліцензійний обсяг – 7 осіб. Акредитацію освітньої програми, за якою здійснюється підготовка аспірантів, заплановано провести у 2021 році.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2019 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 3 особи (з відривом від виробництва – 3), за кошти фізичних і юридичних осіб – 1 особа (з відривом від виробництва – 1).

До аспірантури Інституту в 2019 році було оголошено прийом зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти за денною формою навчання в аспірантурі складало 2 місця. Вступниками подано 3 заяви на навчання за кошти державного бюджету і 1 заява за кошти юридичних та фізичних осіб.

У підсумку, в звітному періоді відбувся прийом 2 аспірантів – за державним замовленням (з відривом від виробництва), за кошти юридичних і фізичних осіб – 0 чол.; випуску аспірантів не було заплановано. Конкурс вступників 1,5 чол. на 1 місце.

Одна з аспіранток, з набору 2019 року була відрахована наказом директора (за власним бажанням, у зв'язку з сімейними обставинами) № 23 від 28 листопада 2019 р.

Питома вага жінок прийнятих до аспірантури ІОД НАПН України –100 % від загальної кількості прийому у 2019 р.; питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі від загальної кількості випуску – 0 %.

Випуску аспірантів у 2019 році не було заплановано.

Ефективність роботи аспірантури:

У звітному році відбувся захист дисертації аспіранта, з випуску 2016 року, Піонтковського-Вихватня Б. О., який здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук, зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Диплом кандидата педагогічних наук виданий на підставі рішення Атестаційної комісії ДК № 054429 від 15 жовтня 2019 р.

Вагомі здобутки (залучення іноземних вчених до освітньої діяльності тощо) та виклики діяльності аспірантури в умовах сьогодення:

В Інституті обдарованої дитини НАПН України створено постійно діючу експертну платформу (за напрямом підготовки 01 – Освіта, педагогіка), де молоді талановиті дослідники (аспіранти) у формі круглих столів, участі у міжнародних і всеукраїнських методологічних та науково-практичних семінарів, зустрічей із видатними науковцями (зокрема з Тревором Дж. Теббсом, Джозефом Рензулі, Франсом Монксом, Гансом Ван Елтенем, Салі Ріс та ін.) обговорюють наукові проблеми, дослідження, задачі, які не лише є актуальними для сьогодення, а й значно випереджають запити українського суспільства. Зокрема, 7 жовтня 2019 року відбувся Міжнародний науково-практичний семінар за участю видатного педагога сучасності, фахівця в галузі обдарованості, професора Кеслтонського державного коледжу (США), редактора Міжнародного Журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) Тревора Дж. Теббса. На заході було презентовано спільну розробку професора Тревора Дж. Теббса та співробітників Інституту обдарованої дитини НАПН України – систему ЛЮСТРА, яка призначена для висвітлення та чіткого визначення профілю розвитку потенціалу особистості, зосередженого насамперед на її сильних якостях.

5-6 листопада 2019 року відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Наукова освіта: відповіді на виклики індустрії 4.0» в рамках міжнародного форуму Innivation Market, за участі міжнародних експертів: ПеггіОті-Боатенга, директора департаменту політики в галузі науки і розвитку

наукової бази секретаріату UNESCO, та Джінван Парка, президента МО «Філософія для дітей країн Азії та Океанії», співзасновника Корейської академії навчання філософії в школі.

З метою пошуку молодих дослідницьких талантів проводиться активна робота з учнями НЦ «Малої академії наук України». Таким чином, експертна платформа адаптована для підготовки молодих дослідницьких талантів у трьох вимірах:

- для учнів НЦ «Малої академії наук України»;
- для студентів ЗВО (як майбутніх аспірантів НАПН України);
- для аспірантів і молодих учених.

Це забезпечує наступність і послідовність наукової підготовки, залучення молодих талантів до наукової діяльності задовго до їх вступу до аспірантури.

Якість освітньої та наукової підготовки здобувачів вищої освіти в аспірантурі належить до першочергових та пріоритетних напрямів діяльності Інституту. Так, завідувачем випускового відділу Інституту, доктором педагогічних наук, І.С. Волощуком було підготовлено та запропоновано аспірантам цикл семінарів з онлайн-супроводом відповідно до спеціалізації «Освіта та розвиток обдарованої особистості».

Аспіранти Інституту забезпечені можливістю безкоштовно публікувати свої наукові здобутки у виданнях Інституту, зокрема у збірниках наукових праць: «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика», «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та у щоквартальному науково-методичному журналі «Освіта та розвиток обдарованої особистості», що включено до Переліку наукових фахових видань України.

Наразі викликами діяльності аспірантури в умовах сьогодення залишаються публікації аспірантів у виданнях що входять до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science.

VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.

У 2019 році співробітниками Інституту надано 9 інтерв'ю засобам масової інформації.

Серед них інтерв'ю завідувача відділу підтримки обдарованості Поліхун Н.І. Голосу Америки «Вже 20 років я працюю з талановитими українськими дітьми і це невичерпний ресурс України» у програмі «Українці перемагають на олімпіаді геніїв у США». Посилання на інтерв'ю:

<https://twitter.com/chastime/status/1147369584351174661>

<https://www.facebook.com/chastime/videos/1429741233817389/>

Кількість надрукованих статей в засобах масової інформації – 4, а саме:

1. Ільїн В. В. Раціональність і розум або чи є перспективи в українській ментальності? // Освіта і суспільство. – 2019. – №10. – С. 8.

2. Киричук В. О. Управління проектами личностного розвитку ученика на облачному сервісі «Універсал-онлайн» // Азербайджанская школа. – 2019. – №2. – С. 164-165.

3. Ткаченко Л. І. Про науково-практичний семінар «Нова українська школа: проблеми адаптації» // Одеські вісті. – Липень, 2019. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://izvestiya.odessa.ua/uk/2019/07/04/visokoklasni-uroki-novoyi-shkoli?>

4. Ткаченко Л. І. Про проект «Вчимося бути дослідниками» // Педагогічна газета. – Київ, 2019. – № 1. – С. 7.

Участь у прес-конференціях:

- «Жінки у науці», 11 лютого 2019 року, організатор – Мала академія наук України;

- прес-конференція Генерального секретаря Європейської академії наук, мистецтв і літератури, професора Ніколь Лемер д'Агаджіо і Надзвичайного і Повноважного Посла Франції в Україні Ізабель Дюмон, 24 червня 2019 року.

VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології

в діяльності установи, закладу.

Інститут має постійне підключення до мережі Інтернет за допомогою оптичного кабелю зі швидкістю 50 мегабіт доступу до мережі.

Забезпеченість співробітників обчислювальною технікою – 100 %.

Ступінь зносу обчислювальної техніки – від 20 % до 50 % при загальній кількості до 100 одиниць.

Забезпеченість співробітників власними поштовими адресами – 100 %.

Працює сайт Інституту (<http://iod.gov.ua/events.php>) та сторінки в соціальній мережі Facebook (<https://www.facebook.com/iodnapnukraina>) й Instagram (<https://www.instagram.com/iod.napn.ua/?igshid=ayd6329fnnb2>).

Продовжується супроводження Всеукраїнського освітнього Інтернет-порталу «Острів знань». Особливу увагу при наповненні порталу було приділено наповненню розділу «Навчання» методичними розробками уроків, електронними матеріалами, авторськими програмами, методичними рекомендаціями, які були отримані в результаті проведення Інститутом конкурсів «Творчий вчитель – обдарований учень» та «Школа – джерело талантів». Щоденне відвідування порталу – 3400 осіб в день, середня кількість переглядів вищевказаних матеріалів – від 3000 до 10000.

Електронна бібліотека Інституту постійно поповнюється матеріалами з філософських, психологічних, педагогічних проблем обдарованості і становить загалом посилань 1 429 та 167 анотацій.

Тезаурус бібліотеки містить 538 уживаних психолого-педагогічних термінів, понять, зокрема щодо обдарованості.

Кількість зареєстрованих користувачів – 1723.

Кількість завантажень повнотекстових матеріалів у 2019 році – 5019.

Із них:

- матеріали з рубрики «Результати науково-дослідних робіт Інституту обдарованої дитини НАПН України» – 33%;

- матеріали з рубрики «Методичне забезпечення роботи з обдарованими дітьми» – 15%;
- Щомісячний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості» – 21%;
- Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика» – 10%;
- матеріали з рубрики «Діагностика обдарованості» – 9%;
- з рубрики «Психологічні аспекти обдарованості» – 7%;
- інші файли – 8%.

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародна діяльність Інституту у 2019 р. була спрямована на розвиток та налагодження наукових зв'язків із спорідненими науковими установами інших держав, вивчення досвіду вирішення проблем виявлення, підтримки та розвитку обдарованих дітей.

Протягом звітного періоду співробітники Інституту продовжили роботу із вивчення, узагальнення та поширення зарубіжного досвіду з проблем ідентифікації та супроводу розвитку обдарованості; особливостей інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів, науково-методичних засад спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Аналіз стану теоретико-методичних засад інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів у зарубіжній науковій літературі засвідчує, що з 60-х рр. ХХ ст. почали створюватися спеціальні освітні програми для дітей з високим рівнем здібностей. З початку ХХІ ст. стрімко зростає популярність залучення дітей та учнівської молоді до різноманітних навчально-розвивальних програм, які в різних країнах світу реалізуються на законодавчому рівні, або як приватні освітні ініціативи при університетах, наукових установах, центрах та ін. Визначено, що такі програми цілеспрямовані на розвиток високого рівня здібностей, навичок ХХІ ст. (Hard and Soft skills) тощо. Вони створюються із залученням експертів, враховують актуальні соціальні виклики та переслідують такі основні завдання: формування і вдосконалення навичок самостійної роботи; здобуття дослідницьких, конструкторських вмінь; розвиток міждисциплінарного мислення; набуття досвіду спільної роботи; ознайомлення з рольовими моделями спілкування із творчими, мотивованими, висококваліфікованими фахівцями; надання можливостей спілкування з викладачами, вченими, спеціалістами різних галузей знань, здібними, мотивованими однолітками; надання допомоги у виборі подальшого професійного шляху.

Співробітниками Інституту у 2019 році вивчалися теоретико-методичні та організаційні основи створення центрів для розвитку обдарованості. Зокрема,

одним із об'єктів вивчення досвіду став фонд Гамдана Бін Рашида Аль-Мактума із Об'єднаних Арабських Еміратів та створений за його сприянням центр обдарованості і творчості, який працює у Дубаї. При виявленні обдарованості в центрі використовують особливості перцептивно-емоційної сфери (чутливість), загальної активності (збудливість) та соціальних відносин. Ідентифікація обдарованих учнів проводиться для учнів всієї країни і має розгалужену поетапну процедуру (скринінг, звуження, включення). За результатами діагностики для обдарованих учнів розробляються цільові спеціалізовані освітні програми.

У 2019 році Інститут продовжував співпрацю з іноземним членом НАПН України Франсом Монксом, розпочато співпрацю з почесним академіком НАПН України Пеггі Ефуа Оті-Боатенг (директор департаменту політики в галузі науки і розвитку наукової бази секретаріату UNESCO).

У звітному році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було організовано та здійснено прийом чотирьох іноземних делегацій.

Інститут приймав 7 жовтня 2019 року видатного педагога сучасності, фахівця в галузі обдарованості, професора Кеслтонського державного коледжу (США), редактора Міжнародного Журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) Тревора Дж. Теббса. Метою перебування Дж. Теббса було презентація спільної з Інститутом розробки «Система ЛЮСТРА». Окреслено можливості використання розробки українськими закладами загальної освіти.

У листопаді 2019 року наукові співробітники Інституту провели робочі зустрічі з директоркою департаменту політики в галузі науки і розвитку наукової бази секретаріату UNESCO Пеггі Ефуа Оті-Боатенг і президентом міжнародної організації «Філософія для дітей країн Азії та Океанії», співзасновником Корейської академії навчання філософії у школі Джінваном Парком. Пеггі Ефуа Оті-Боатенг виклала особливості впровадження наукової освіти у країнах Африки. Джінван Парк розповів про потенціал методики «Філософія для дітей» для виховання дітей з інноваційними типом мислення.

Обидві сторони висловили зацікавленість в обміні досвідом щодо впровадження наукової освіти для обдарованих дітей.

У рамках заходів XIII Всеукраїнського фестивалю науки Інститут спільно з МАН України приймав з візитом професорку, генерального секретаря Європейської академії наук, мистецтв і літератури Ніколь Лемер Д'Агаджіо (Франція). Ніколь Лемер Д'Агаджіо запропонувала налагодити спільну роботу щодо створення методик розвитку дітей дошкільного віку засобами мистецтва.

У травні 2019 року прийнято делегацію з освітнього центру «Educenter» Азербайджанської Республіки у кількості 12 чоловік. Члени делегації проявили інтерес до методик проектування розвитку обдарованості, розроблених Інститутом та обговорили шляхи майбутньої співпраці.

За цей період співробітниками Інституту було здійснено одне закордонне відрядження. Директор Інституту Гальченко М. С. взяв участь у Всесвітньому науковому форумі «Наука, етика і відповідальність», який проходив з 19 по 24 листопада 2019 р. у м. Будапешті, Угорщина. Фінансування здійснювалось з загального фонду Інституту на відрядження.

Форум відбувся за патронату Адера Яноша, Президента Угорщини та Одрі Азуле, Генерального директора Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО). Серія Всесвітніх наукових форумів організовуються спільними зусиллями ЮНЕСКО, Міжнародної наукової ради (ISC), Американської асоціації сприяння розвитку науки (AAAS), Інтеракадемічного партнерства (IAP), Всесвітньої академії наук для розвитку науки у країнах, які розвиваються (TWAS), Консультативної ради європейських академій наук (EASAC) та Угорської академії наук (MTA).

Головна мета форуму – привернути увагу до відповідального й етичного використання наукових знань. Визначено основні сучасні проблеми освіти, науки тощо. Участь у заході сприяла налагодженню зв'язків з провідними вченими Європи у сфері наукової освіти щодо визначення особливостей впровадження наукової освіти для обдарованих учнів.

За звітний період Інститутом організовано і проведено п'ять міжнародних науково-практичних заходів, із них: три планові, два позапланові заходи.

XI Міжнародна науково-практична конференція «Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал України», 1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ Одеської області. В програмі конференції проведено панельну дискусію «Система Люстра – формування цілісного портрету особистості» за участі професора Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактора Міжнародного журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC); консультанта в освітній психології та психотерапії – Тревора Дж. Теббса;

Міжнародний науково-практичний семінар «Система ЛЮСТРА: методологія, технологія, впровадження», 7 жовтня 2019 року. Кей спікер семінару – Тревор Дж. Теббс. Презентовано доповідь про систему: Люстра ТМ – як метафору для насиченої даними моделі, що призначена для висвітлення та чіткого визначення профілю розвитку потенціалу індивіда, насамперед зосередженого на його сильних сторонах. Ознайомитись з системою можна за посиланням: <https://chandelierassessments.com/ua/>.

Обговорено напрацювання в українських вчених в створенні аналогічної системи в нашій країні та порівняно використовувані науковцями психологічні та інші заходи оцінки здібностей обдарованих особистостей. Укладено наміри про подальшу співпрацю в наповненні та удосконаленні «Системи ЛЮСТРА».

Міжнародна науково-практична конференція «Наукова освіта: відповіді на виклики індустрії 4.0», 5–6 листопада 2019 року у рамках Міжнародного форуму Innovation Market. У форумі взяли участь міжнародні експерти: Пеггі Оті-Боатенг, директор департаменту політики в галузі науки і розвитку наукової бази секретаріату UNESCO, та Джинван Парк, президент МО «Філософія для дітей країн Азії та Океанії», співзасновник Корейської академії навчання філософії в школі. Інститутом проведено дискусійну панель «Наукова освіта: світовий досвід та інноваційний потенціал для України».

У 2019 році Інститутом забезпечено підготовку і організацію участі обдарованих дітей у конкурсі ICYS. XXVI Міжнародна конференція юних дослідників «ICYS-2019», яка є особливим видом індивідуальних змагань з фізики, математики, інформатики та екології, відбулася з 19 по 25 квітня 2019 р.

у м. Куала-Лумпур, Малайзія. Українська команда учнів-членів МАНУ під супроводом співробітників Інституту була відзначена на міжнародному рівні високими нагородами: одна золота, дві срібні, три бронзові медалі і дві спеціальні відзнаки.

У 2020 році Конференція відбудеться у квітні в м. Белград (Сербія). На виконання пункту 28 Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 рр., з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України (розробленої з урахуванням Коаліційної угоди), Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю та Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 213-р (зі змінами) п. 362, з метою цілеспрямованої, комплексної підготовки учнів до участі у Міжнародній конференції «ICYS–2020» та формування команди від України, Національний центр «Мала академія наук України» та Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України за підтримки ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», з жовтня до листопада провели національний етап Конференції, відбірково-тренувальні збори «ICYS-Україна».

У жовтні 2019 року четверо співробітників Інституту взяли участь у міжнародній програмі підготовки вчителів за методикою TheoPrax, фінансованою партнером Інституту Малою академією наук України. Розробники методики TheoPrax із Німеччини провели перший тренінг програми з розбудови співпраці між школами, МАН та виробничими/бізнес структурами, яка має на меті формування в учнів умінь вирішувати реальні проблеми, тренувати підприємницький спосіб дій та мислення та ін. Інститут планує і далі досліджувати ефективність даної методики в українських реаліях.

У листопаді 2019 року у рамках проведення наукового форуму «Україна-Польща 2019» Інститутом був проведений круглий стіл з тематики наукової освіти. Захід дав можливість обмінятися ідеями і поглядами щодо використання дослідницького підходу в освітньому процесі для розвитку інтелектуально обдарованих дітей.

Один співробітник пройшов стажування для наукових і науково-педагогічних працівників за кордоном. Стажування проходило з 7 по 31 жовтня 2019 року у Республіці Польща на базі Варшавського і Ягеллонського університетів (місто Краків) на факультеті «Вільних мистецтв і наук» («Artes Liberales») Варшавського університету, фонду «Інститут Artes Liberales». Програма навчання – «Інноваційний університет і лідерство. Фаза V: Інтердисциплінарність та міжгалузевість і стратегії розвитку університету». Метою стажування був обмін досвідом з впровадження інтердисциплінарних та міжгалузевих освітніх програм.

За період стажування було досліджено особливості системи освіти Польщі. З цією метою взято участь у більше ніж 20 консультаціях з представниками академічної спільноти, освітнього менеджменту та керівниками структурних підрозділів Варшавського і Ягеллонського університетів. Серед яких: проф. Йоланта Хоїньська-Міка – проректор Варшавського університету зі справ студентів і якості освіти, проф. Марек Вонсович – директор Колегіуму міжгалузевих гуманітарних і соціальних наук, проф. Анджей Твардовський – директор Колегіуму міжфакультетних індивідуальних математично-природничих наук, проф. Мачей Абрамовіч, директор Міжгалузевої докторської школи та інші.

З 2019 року налагоджено взаємозв'язки з закордонним виданням – науково-методичний періодичний журнал «Азербайджанська школа». Наукового співробітника Інституту включено до складу редколегії журналу

У 2019 році продовжено діяльність Інституту як члена ради Європейської федерації академій природничих і гуманітарних наук ALLEA. Директор Інституту Гальченко М.С. є членом робочої групи з науково-природничої освіти ради.

Таким чином, за 2019 рік співробітники Інституту обдарованої дитини продовжили розвиток та налагодження наукових зв'язків зі спорідненими науковими установами інших держав, провели згідно робочого плану наукові конференції та долучилися до участі в міжнародних науково-практичних заходах.

Х. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ

Склад вченої ради Інституту затверджено Постановою Президії НАПН України 19 жовтня 2017 року № 1-2/13-319.

До складу ради входить 20 осіб, в тому числі: директор Інституту (голова ради), заступник директора з наукової роботи, завідувачі відділів, голова ради молодих учених Інституту, голова профспілкового комітету, провідні наукові співробітники Інституту, дійсні члени та члени-кореспонденти НАН та НАПН України.

Серед членів вченої ради – 5 докторів наук, 10 кандидатів наук, 4 дійсних члени і члени-кореспонденти НАН та НАПН України, 1 почесний академік.

Планом роботи вченої ради Інституту на 2019 рік передбачалося проведення 10 засідань. Фактично за звітний період проведено 15 засідань.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання з різних проблем статутної діяльності Інституту, прийнято відповідні рішення. Провідне місце у роботі вченої ради Інституту займали питання визначення стратегії розвитку Інституту та перспективних напрямів наукової діяльності; проведення наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень, обговорювалися інші питання, що стосувалися різних напрямів функціонування Інституту як науково-дослідної установи. З поміж них такі: планування наукових досліджень в Інституті; проведення наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень; моніторинг впровадження завершених у попередні роки планових наукових досліджень.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти і призначення наукових керівників. Результати атестації наукових працівників, аспірантів.

Членами вченої ради у 2019 році обрано заступника директора з наукової роботи, схвалено результати конкурсів на вакантні посади наукових працівників; висунено кандидатури на здобуття премії Президента України для

молодих учених, премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок.

Вченою радою Інституту обговорено і рекомендовано до друку рукописи монографії, методичних рекомендацій, підготовлених за результатами планових наукових досліджень; рукописи збірників наукових праць «Педагогічні інновації: іде, реалії, перспективи», «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика», науково-методичного журналу «Освіта і розвиток обдарованої особистості».

XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Раду молодих вчених Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України (РМВ ІОД) було створено в 2016 році.

Станом на початок звітнього (2019) року кількість членів ради становила 9 осіб, на кінець року – 8 осіб (з них 5 кандидатів наук).

Два члени РМВ ІОД є завідувачами відділів, один член ради здійснює наукове керівництво дисертаційним дослідженням аспіранта, це свідчить про високий статус молодих вчених в Інституті обдарованої дитини НАПН України.

За 2019 рік члени РМВ ІОД підготували велику кількість наукових статей у фахових виданнях, приймали активну участь у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, семінарах.

Члени РМВ ІОД активно популяризують науку як серед студентської молоді (у ЗВО України), так і учнівської молоді (у Малій академії наук України).

Рада молодих вчених ІОД НАПН України активно співпрацює із радами молодих вчених інших установ НАПН України, 2 члени РМВ ІОД входять до постійного складу РМВ НАПН України.

У звітньому році конкурс «Кращий молодий вчений і аспірант року» не проводився з огляду на невелику кількість конкурсантів та невизначеність статусу конкурсу на рівні НАПН України, але в наступному році підготовка до проведення планується.

ХІІ. КАДРИ. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 85 осіб, з яких 45 – штатні працівники, 32 – сумісників та 8 – внутрішніх сумісників. З них 57 – наукові працівники, з яких 32 – штатні працівники.

Серед них за посадами:

- директор – 1;
- заступник директора з наукової роботи – 1;
- в.о. ученого секретаря – 1;
- завідувачів структурних підрозділів – 7 (сумісників – 2);
- головних наукових співробітників – 5 (сумісників – 4);
- провідних наукових співробітників – 11 (сумісників – 8);
- старших наукових співробітників – 14 (сумісників – 6);
- наукових співробітників – 9 (сумісників – 1);
- молодших наукових співробітників – 8 (сумісників – 4).

За науковими ступенями:

- докторів наук – 9 (сумісників – 7) складова за науковим ступенем «доктор наук» порівняно з минулим роком збільшилась на 1 особу;
- кандидатів наук – 24 (сумісників – 11) складова за науковим ступенем «кандидат наук» порівняно з минулим роком збільшилась на 3 особи;
- без наукового ступеня – 24 (сумісників – 7).

За звітний період 2 наукових співробітника успішно пройшли захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У складі Інституту працюють 2 – академіка АПН України, та 2 – члена-кореспондента НАПН України.

4 наукових співробітників мають почесні звання, з них 2 – «Заслужені діячі науки і техніки України», 2 – «Заслужені працівники освіти України».

5 наукових співробітників – «Відмінники освіти України», 4 наукових співробітників «Лауреати Державної премії України в галузі освіти», 2 наукових співробітників «Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки».

В 2019 році 1 молодий науковець зарахований на навчання в аспірантуру та 3 молодих вчених продовжують навчання.

У 2019 році чотири наукових працівники отримали високу нагороду академічного рейтингу «Золота фортуна», 1 науковий працівник відзначений медаллю «Іван Франко» та 4 наукових працівники нагороджені Грамотами та Почесними грамотами НАПН України.

ХІІІ. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№ з/п	КЕКВ	Статті витрат	Затверджено кошторисом на 2019 р.	Виділено асигнувань сума, тис. грн./%	Касові видатки сума, тис. грн.
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом прикладних досліджень)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	5100,5	5100,5/100%	5100,5
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	1124,3	1124,3/100%	1124,3
1.3.	2200	Використання товарів і послуг	744,5	744,5/100%	744,5
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	214,6	214,6/100%	214,6
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	247,7	247,7/100%	247,7
1.6.	2250	Видатки на відрядження	69,6	69,6/100%	69,6
1.7.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	210,1	210,1/100%	210,1
1.8.	2282	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	2,5	2,5/100%	2,5
1.9.	2800	Інші видатки	-	-	-
РАЗОМ			6969,3	6969,3/100%	6969,3
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом фундаментальних досліджень)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	1807,3	1807,3/100%	1807,3
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	400,9	400,9/100%	400,9
1.3.	2200	Використання товарів і послуг	129,7	129,7/100%	129,7
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	44,7	44,7/100%	44,7
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	6,5	6,5/100%	6,5
1.6.	2250	Видатки на відрядження	6,9	6,9/100%	6,9
1.7.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	71,6	71,6/100%	71,6

№ з/п	КЕКВ	Статті витрат	Затверджено кошторисом на 2019 р.	Виділено асигнувань сума, тис. грн./%	Касові видатки сума, тис. грн.
РАЗОМ			2337,9	2337,9/100%	2337,9
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом підготовка наукових кадрів)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	49,8	49,8/100%	49,8
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	10,9	10,9/100%	10,9
1.3.	2200	Придбання товарів і послуг	-	-	-
1.4.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	-	-	-
1.5.	2720	Стипендії	157,2	157,2/100%	157,2
РАЗОМ			217,9	217,9/100%	217,9
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом випуск друкованої продукції)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	3,0	3,0/100%	3,0
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	0,7	0,7/100%	0,7
1.3.	2200	Використання товарів і послуг	15,5	15,5/100%	15,5
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	12,3	12,3/100%	12,3
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	2,2	2,2/100%	2,2
1.6.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1,0	1,0/100%	1,0
РАЗОМ			19,2	19,2/100%	19,2

Розподіл коштів за спеціальним фондом

№ з/п	КЕК В	Статті доходів	Надходження коштів до спеціального фонду	Касові видатки сума, тис.грн.
1.	0000	За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	67,1	45,5
2.	0000	Від оренди майна бюджетних установ	230,1	292,4
3.	0000	Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	0,0	0,0
РАЗОМ			297,2	337,9
№ з/п	КЕК В	Статті витрат	Касові видатки сума, тис. грн.	
1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	10,5	
2.	2120	Нарахування на заробітну плату	2,3	
3.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	37,0	
4.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	202,5	
5.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	8,7	
6.	2800	Інші поточні видатки (податок на землю, судовий збір)	9,4	
7.	3200	Капітальні трансферти	67,5	
РАЗОМ			337,9	

Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.

Станом на 01.01.2020 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками становить 3504,00 грн. (попередня оплата журналу «Радник у сфері державних закупівель» на 2020 рік, буде погашена протягом січня - грудня 2020р.; кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01.01.2020 року за спеціальним фондом (програма 6551030):

дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість за доходами становить 3648,16 грн. (кредиторська заборгованість за доходами в результаті авансованого платежу за послуги з оренди приміщення, буде погашена в жовтні 2020 р.).

Стан приміщень – придатний до експлуатації.

Оснащеність технікою – 1 комп'ютер на кожного співробітника.

Умови роботи для науковців – нормальні, відповідають вимогам.

XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ НА 2016–2022 РОКИ

Інформація про виконання Стратегії розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2016-2022 роки. відповідно до «Орієнтовних щорічних індикаторів розвитку НАПН України», представлених у додатку до Стратегії.

Індикатори розвитку НАПН України за 2019 рік

№	<i>Назва індикатора розвитку</i>	<i>Значення індикатора</i>
1. Якість досліджень і розробок та результативність їх упровадження		
1.1	Індекс цитувань (h-індекс) установи ¹	11
1.2	Середній індекс цитувань (h-індекс) учених ²	4
1.3	Кількість видань Інституту обдарованої дитини НАПН України, які входять до наукометричних баз даних ³	4
1.4	Кількість інноваційних освітніх, педагогічних і психологічних технологій, розроблених ученими Інституту обдарованої дитини НАПН України	1
1.5	Кількість організацій України, у яких відбулося фактичне впровадження результатів досліджень і розробок, що привело до конкретної інновації	12
2. Вплив на державну освітню і наукову політику та громадську думку щодо вирішення актуальних проблем гуманітарної сфери суспільного життя		
2.1	Кількість нормативно-правових актів, прийнятих за ініціативи/участі експертів НАПН України	-
2.2	Кількість програм, репортажів, виступів у ЗМІ про діяльність НАПН України	9
2.3	Кількість публікацій про діяльність НАПН України у	4/57

¹ Відповідно до створеного профілю установи у Google Scholar.

² Відповідно до створених профілів вчених установи у Google Scholar середній індекс визначається як середнє арифметичне: відношення суми всіх індексів учених установи до їх загальної чисельності.

³ Ураховуються наукові періодичні видання, монографії, матеріали конференцій, які індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection, Scopus, EBSCO databases, що підтримують Searchable Cited References (Academic Search Complete, Academic Search Premier, Education Research Complete, Education Source та ін.), Index Copernicus International тощо.

<i>№</i>	<i>Назва індикатора розвитку</i>	<i>Значення індикатора</i>
	друкованих ЗМІ та мережі Інтернет	
2.4	Відсоток недержавного фінансування	0
3. Дослідницький потенціал науковців		
3.1	Середній вік персоналу	43
3.2	Відсоток штатних наукових працівників за основним місцем роботи	56%
3.3	Відсоток керівників наукових підрозділів підвідомчих наукових установ та університету з науковим ступенем доктора наук віком до 45 років	0
3.4	Відсоток керівників наукових підрозділів підвідомчих наукових установ та університету з науковим ступенем доктора наук віком 45-60 років	0
3.5	Відсоток за основним місцем роботи докторів і кандидатів наук від кількості штатного за основним місцем роботи наукового персоналу	47%
3.6	Відсоток здобувачів ступеня доктора філософії і доктора наук від загальної чисельності наукових працівників за основним місцем роботи	12,5%
3.7	Середнє значення конкурсу на вступ в аспірантуру/докторантуру за державним замовленням ⁴	1,5
3.8	Кількість захищених у звітному році аспірантів/докторантів установи, у тому числі з урахуванням випуску минулих років	1
3.9	Кількість спеціалізованих учених рад і спеціальностей, за якими захищаються дисертації	0
3.10	Кількість наукових шкіл	2
4. Конкурентоспроможність, імідж у суспільстві та освітньо-науковому просторі		
4.1	Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій)	6
4.2	Відсоток публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій) із загальної кількості публікацій працівників НАПН України	4,3%

⁴ Зазначається кількість поданих заяв на 1 місце в аспірантурі/докторантурі за державним замовленням у звітному році.

<i>№</i>	<i>Назва індикатора розвитку</i>	<i>Значення індикатора</i>
4.3	Кількість публікацій англійською та іншими іноземними мовами	30
4.4	Відсоток публікацій англійською та іншими іноземними мовами із загальної кількості публікацій працівників НАПН України	21,4%
4.5	Кількість публікацій у виданнях, які входять до наукометричних баз даних ⁵	28
4.6	Відсоток публікацій у виданнях, які входять до наукометричних баз даних із загальної кількості публікацій працівників НАПН України	20%
4.7	Кількість видань НАПН України, заснованих та/або виданих спільно з зарубіжними партнерами	0
4.8	Кількість структурованих докторських програм з подвійними дипломами (спільно із зарубіжними партнерами)	0
4.9	Кількість міжнародних освітніх та наукових проектів	0
4.10	Кількість учених – членів іноземних академій, міжнародних наукових товариств	1
4.11	Кількість учених, які беруть участь у міжнародній експертній діяльності	1
4.12	Кількість учених, які виїжджали за кордон з метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації, викладацької роботи, проведення наукових досліджень	1
4.13	Кількість зарубіжних видань, у яких учені беруть участь як члени редколегій, рецензенти	1
4.14	Кількість наукових заходів, організованих спільно із зарубіжними партнерами	1
4.15	Кількість членів НАН України та національних галузевих академій наук серед працівників НАПН України за основним місцем роботи	0
4.16	Кількість лауреатів Державних премій в галузі науки і техніки, освіти та ін. серед працівників НАПН України	0

⁵ Ураховуються монографії, статті у наукових періодичних виданнях, тези у матеріалах конференцій тощо, що індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection, Scopus, EBSCO databases, що підтримують Searchable Cited References (Academic Search Complete, Academic Search Premier, Education Research Complete, Education Source та ін.), Index Copernicus International тощо.

<i>№</i>	<i>Назва індикатора розвитку</i>	<i>Значення індикатора</i>
4.17	Кількість отриманих державних стипендій видатним діячам науки	0
4.18	Кількість отриманих іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених	0
4.19	Кількість отриманих стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених	0
4.20	Кількість отриманих премій Президента України для молодих учених	0
4.21	Кількість отриманих премій Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок	0
4.22	Кількість отриманих Державних премій України в галузі науки і техніки	0
4.23	Кількість отриманих Державних премій України в галузі освіти	0
5. Упровадження результатів наукових досліджень та експериментальних розробок		
5.1	Кількість опублікованої офіційної, наукової, виробничо-практичної, навчальної та довідкової продукції ⁶	6
5.2	Кількість продукції НАПН України з грифом МОН	0
5.3	Кількість завантажень наукових праць, що розміщені в електронній бібліотеці НАПН України та на сайтах підвідомчих установ ⁷	28161/950
5.4	Кількість експериментальних закладів, установ, організацій	4

⁶ Наводяться дані з урахуванням продукції підготовленої за державні кошти та за рахунок інших джерел фінансування.

⁷ Дані щодо кількості завантажень наукових праць, що розміщені в електронній бібліотеці НАПН України та на сайтах підвідомчих установ подаються у відповідному порядку через ризик дробу.

XV. ВИСНОВКИ

Основні завдання Інституту у звітному році визначалися призначенням і метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, на яку покладено завдання дослідження феномена дитячої обдарованості та розроблення науково-методичного забезпечення розв'язання актуальної для країни проблеми: створення державної системи виявлення, розвитку та підтримки обдарованих дітей і молоді.

Діяльність Інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2019 рік, плану роботи Інституту, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, пов'язаних із дослідженням стратегій і методів розвитку творчої особистості, психолого-педагогічного забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів на засадах синергетики, науково-методичного забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти, розробкою дидактичних засад навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею, розробкою теоретико-методичних засад інтеграції формальної та неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування.

За результатами наукового дослідження «Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики» розроблено структурно-алгоритмічну модель системно-інформаційної кваліметрії в управлінні розвитком академічної обдарованості, яка враховує фізично вимірювані характеристики освітнього процесу та показники впливу людського чинника на прийняття рішень.

Уперше розроблено теоретичні основи кваліметрії синергетичного ефекту в дидактиці, зокрема:

– досліджено особливості сучасного інформаційного середовища й обґрунтовано застосування методології теорії графів для системної організації його архітекtonіки;

– здійснено аналітичний аналіз особливості прояву й аналізу синергетичного ефекту в дидактиці, з якого випливає, що синергетична парадигма зазвичай розглядається як «відносно жорсткий каркас методологічних принципів», що дедалі частіше застосовуються у вдосконаленні та реформуванні освітнього процесу.

– обґрунтовано діалектичні основи виникнення синергетичного ефекту в процесі спіралеподібного розвитку. Введено поняття простого і складного адитивного, а також складного мультиплікативного синергетичного ефекту як з позицій нарощування тими, хто навчається, потенціалу знань, умінь і навичок, так і для випадків спільної навчальної праці;

– доведено, що виникнення синергетичного ефекту має розглядатися в контексті кількісно-якісних змін результатів навчання.

На другому етапі наукового дослідження «Стратегії і методи розвитку творчої особистості» було з'ясовано умови, що забезпечують високий рівень розвитку здібностей особистості, небайдужого ставлення до власних можливостей і саморозвитку. Розкрито роль креативної культурно-історичної пам'яті в процесі розвитку творчих здібностей особистості. Проаналізовано відмінність креативної пам'яті від репродуктивного запам'ятовування.

На першому етапі наукового дослідження «Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування» визначено основні структурні компоненти освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування. Встановлено важливі компоненти інформаційно-освітнього середовища STEM-освіти. Розроблено модель STEM-середовища освітнього закладу.

На першому етапі наукового дослідження «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» визначено в обдарованих учнів ліцею типові особливості, які можуть впливати на самовизначення щодо майбутньої професії та мають враховуватися в діагностичній роботі.

Доведено, що раціональний підхід у профорієнтаційній роботі (наприклад, теорія рис-факторів) не відповідає сучасним вимогам ринку праці та не враховує особливостей обдарованих учнів. Доведено, що профорієнтаційний діагностичний інструментарій має враховувати тенденції ринку праці, сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості. Встановлено, що профорієнтаційна робота з обдарованими учнями ліцею повинна мати не констатувальний, а розвивальний характер.

Доведено необхідність урахування особистісного потенціалу обдарованих учнів ліцею, який зокрема виявляється в різноманітності й багатоплановості їх інтересів, у профорієнтаційній діагностиці. Обґрунтовано важливість перенесення акцентів у профдіагностичній роботі: з вивчення конкретних психологічних якостей, властивостей, станів тощо на дослідження цілісної особистості, яка наділена унікальним внутрішнім світом, здатна до саморозвитку та самоздійснення.

Встановлено, що обдарованим учням ліцею властиві: висока надситуативна активність (схильність до виходу за межі та умови поставленого завдання); уникнення активності репродуктивного типу; схильність до ризику та певна інтуїтивність у процесі прийняття рішень. Вони характеризуються невисоким рівнем дисфункціональності діяльності, що вказує на розвинену систему саморегуляції та ціліпокладання, високу результативність. Окрім того, обдаровані учні ліцею, які орієнтовані на творчу (не репродуктивну) діяльність, демонструють достатньо високий рівень когнітивної диференційованості, що вказує на розвинену систему критеріїв оцінки особистісних якостей оточуючих. Встановлено, що обдаровані учні з високою когнітивною диференційованістю уникають репродуктивної активності.

Визначено, що обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору творчих професій, характеризуються розвиненою інтуїцією, схильністю до ризику, уникнення репродуктивних видів активності. Таким учням притаманна висока когнітивна диференційованість, що вказує на розвинений соціальний інтелект, високу чутливість до неочевидних відмінностей і змін об'єкта, здатність бачити світ складним та багатомірним. Обдаровані учні ліцею, які схильні до вибору

інтелектуальних видів діяльності, характеризуються вищим, у порівнянні з однолітками, рівнем надситуативної активності. Соціально зорієнтовані обдаровані учні схильні до уникнення ризику, що накладає негативний відбиток на їх творчу самореалізацію. Обдаровані учні ліцею, що обирають професії реалістичної сфери діяльності, характеризуються достатньо високою творчою дисфункціональністю, що може перешкоджати досягненню успіху в творчій діяльності. Обдаровані учні, які зорієнтовані на конвенційну сферу діяльності, характеризуються низькою надситуативною активністю, схильністю до репродуктивних видів робіт, недовірою до інтуїції, уникненням ризиків.

За результатами першого етапу наукового дослідження «Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею» з'ясовано, що наукова освіта – це освітня парадигма, упровадження якої слугує необхідною умовою для формування в учнів початкових знань про наукову діяльність, вироблення у них звички використовувати науковий метод пізнання у навчальній діяльності та повсякденному житті, однією з необхідних умов ефективного інтелектуального розвитку учнів і виховання в них низки психічних властивостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності та функціонування в динамічному та важко передбачуваному соціумі, а також необхідно передбачає залучення учнів до розв'язування навчальних і реальних наукових задач доступного рівня складності.

Обґрунтовано, що в конструюванні змісту загальної середньої освіти наукового спрямування необхідно покласти в основу базові знання учнів про: пошукову діяльність; прикладне наукове дослідження; емпіричне наукове дослідження; діяльність з розроблення програмних продуктів; проектну діяльність; конструкторську діяльність; винахідницьку (раціоналізаторську) діяльність; підприємницьку діяльність – діяльність, що спрямована на розв'язання проблем економічного характеру).

Встановлено, що однією з умов реалізації загальної середньої освіти наукового спрямування є формування в учнів інтелектуального потенціалу, а також операційних, організаційних, комунікативних і технічних умінь.

Виокремлено форми організації освітнього процесу в наукових ліцеях (10–12 класи) природничо-математичного профілю (пошукова діяльність, наукова пропедевтична діяльність, конструкторська пропедевтична діяльність, винахідницька (раціоналізаторська) пропедевтична діяльність, проєктна діяльність, діяльність (пропедевтична) з розроблення програмних продуктів, підприємницька пропедевтична діяльність).

Доведено доцільність диференціації загальної середньої освіти наукового спрямування шляхом виокремлення математично-інформаційного, природничого, технічно-технологічного та суспільно-гуманітарного профілів.

Розроблено вимоги до дидактичного забезпечення реалізації спеціалізованого блоку варіативної частини навчального плану наукових ліцеїв (10 -12 класи) природничо-математичного профілю. Зокрема для учнів математично-інформаційного профілю пропонуються задачі на аналітичну формалізацію практичних задач, числові методи розв'язування прикладних задач та алгоритмізацію математично формалізованих задач і програмування; учні природничого профілю залучаються до дослідно-експериментальної та дослідно-технічної (технологічної) діяльності; учні технічно-технологічного профілю залучаються до технічно- чи технологічно-дослідної, проєктно-конструкторської та раціоналізаторської (винахідницької) діяльності.

Дидактичні засади організації освітнього процесу в наукових ліцеях (10–12 класи) природничо-математичного профілю відображені в меті загальної середньої освіти наукового спрямування: забезпечення умов для розвитку інтелектуального потенціалу обдарованих учнів та їх ефективного виховання шляхом оптимізації навчальних планів у закладах освіти для зазначеної категорії учнів, розширеного чи поглибленого вивчення ними профільних предметів, введення у навчальні плани спеціалізованих дисциплін, спрямованих на ознайомлення учнів з науковою, винахідницькою (раціоналізаторською), проєктною, конструкторською та підприємницькою діяльністю, а також із використанням інформаційних технологій у процесі розв'язування формалізованих задач, їх пропедевтичну підготовку до здійснення переліченого та інноваційне використання результатів зазначених видів діяльності, адаптації

організаційних форм і методів навчання до специфіки інтелекту, процесу учіння обдарованих учнів основної та старшої школи із застосуванням наукового методу в навчальній діяльності, тобто з організацією пізнавальної діяльності учнів, яка передбачає знаходження наукової проблеми, формулювання наукової задачі, її розв'язання (отримання суб'єктивно нових знань) з використанням наукових методів пізнання.

Продовжилася діяльність Інституту щодо підготовки й організації участі обдарованих дітей у міжнародних конкурсах. Інститут обдарованої дитини НАПН України спільно з Малою академією наук (МАН) України організували участь у черговому конкурсі ICYS. XXVI Міжнародна конференція юних дослідників «ICYS-2019», яка є особливим видом індивідуальних змагань з фізики, математики, інформатики та екології, відбулася 19–25 квітня 2019 року у м. Куала-Лумпур (Малайзія). Українська команда учнів – членів МАН України під супроводом співробітників Інституту була відзначена на міжнародному рівні високими нагородами: 1 золота, 2 срібні, 3 бронзові медалі та 2 спеціальні відзнаки.

У 2019 році чотири наукових працівника отримали високу нагороду академічного рейтингу «Золота фортуна», 1 науковий працівник відзначений медаллю «Іван Франко» та 4 наукових працівника нагороджені Грамотами та Почесними грамотами НАПН України.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 85 осіб, з яких 45 – штатні працівники, 32 – сумісників та 8 – внутрішніх сумісників. З них 57 – наукові працівники, з яких 32 – штатні працівники. У складі Інституту працюють 2 академіка АПН України та 2 члена-кореспондента НАПН України.

У 2019 році завершено виконання одного фундаментального дослідження «Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики» (номер державної реєстрації: 0118U000252, термін виконання: січень 2017 р. – грудень 2019 р.) і продовжено виконання одного фундаментального дослідження «Стратегії і методи розвитку творчої особистості» (номер державної реєстрації: 0118U000251, термін виконання: січень 2018 р. – грудень 2020 р.).

У 2019 році розпочато чотири прикладних наукових дослідження: «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» (термін виконання: 2019–2021 рр.), «Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування» (термін виконання: 2019–2021 рр.), «Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти» (термін виконання: 2019–2021 рр.), «Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею» (термін виконання: 2019–2021 рр.).

Упровадження результатів наукових досліджень. Упродовж звітнього року та року, що передує звітньому, було упроваджено 20 видів продукції, із них: наукова – 9; виробничо-практична – 9; електронний ресурс – 1; аналітичні матеріали.

Результати наукових досліджень використано під час підготовки: Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування (затверджено МОН України, наказ від 16 жовтня 2019 р. № 1303; Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 438; Закону України «Про боулінг» № 2657-VII; державної доповіді про становище молоді в Україні за підсумками 2018 року на тему «Молодь на ринку праці: навички XXI століття на побудови кар'єри»; рекомендацій Всеукраїнських конференцій, проведених Інститутом у 2019 році.

Кількість об'єктів упровадження результатів наукових досліджень, зокрема: закладів вищої освіти – 34, закладів загальної середньої освіти – 43, закладів післядипломної педагогічної освіти – 6, закладів позашкільної освіти – 2, установ, підприємств, організацій – 36, у тому числі підвідомчих установ НАПН України – 9.

Цільові групи користувачів результатів наукових досліджень: психологи, педагоги, соціальні педагоги навчальних закладів та закладів позашкільної

освіти України, які працюють з обдарованими дітьми; психологи та педагоги, підготовлені до роботи з діагностики видів обдарованості дітей і молоді.

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2019 році передбачена експериментальна робота з одного прикладного наукового дослідження. Ця робота виконувалася відповідно до завдань I етапу наукового дослідження, головним завданням якого було виявлення особливостей самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею з різними видами обдарованості (академічна, творча, інтелектуальна) та розробка теоретико-методичних засад діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею залежно від виду обдарованості.

Експеримент здійснювався на рівні підвідомчої установи (за рішенням вченої ради Інституту). Загалом експериментальною діяльністю охоплено 3 установи (Національний центр «Мала Академія наук України», технічний ліцей м. Києва, школа I–III ступенів №70 м. Києва).

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником одного періодичного видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником трьох наукових періодичних видань: науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості», науково-методичного журналу «Мистецтво та освіта», збірника наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика». Усі наукові періодичні видання Інститут включено до переліку фахових видань України. У 2019 році розпочато роботу щодо приведення видань у відповідність до вимог Наказу МОН України «Про затвердження Порядку формування переліку наукових видань України» № 32 від 15 січня 2018 року, а саме: створено сайти видань, отримано DOI, оновлено редакційні колегії, подано заявки на включення видань Інституту в різні наукометричні та реферативні бази даних. Окремі видання Інституту у 2019 р. увійшли до таких наукометричних і реферативних баз даних: Polska Bibliografia Naukowa (Польща), World Catalogue of Scientific Journals, ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences).

Упродовж 2019 року 15 наукових співробітників Інституту обдарованої дитини були членами редакційних колегій наукових періодичних видань, один із них є членом редколегії закордонного видання; здійснили рецензування 20 рукописів видавничої продукції для рекомендації до друку; здійснили наукову експертизу 15 законодавчих і нормативно-правових документів. Науковими співробітниками проведено 5 попередніх експертиз дисертацій, 11 опонувальних, надано 16 відгуків на автореферати дисертацій.

Відповідно до Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2017–2020 роки Інститутом у 2019 році:

– розроблено та впроваджено комп'ютеризовану комплексну профорієнтаційну програму для старшокласників, яка здійснює діагностику інтересів, схильностей, цінностей за методикою професійної спрямованості Дж. Холланда; особистісних особливостей, характеру за опитувальником Р. Кеттела (<https://tests.pythonanywhere.com/>);

– проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар «Ресурсний центр “КОЛОСОК” як складова STEM-освіти в Україні» (13–15 січня 2019 р.);

– проведено науково-практичний семінар для вчителів «Дослідницький STEM-проект, планування, організація, реалізація» (11 червня 2019 р.);

– проведено науково-практичний семінар для вчителів «Розроблення спеціальних освітніх програм для обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності» (25 вересня 2019 р.);

– проведено тренінг розвитку і формування інтелектуальних здібностей, культурної обізнаності, підприємливості, креативності, цифрової творчості, лідерства необхідних дитині для успішного життя (22 липня – 9 серпня 2019 р.);

– проведено V Всеукраїнський конкурс закладів загальної середньої освіти України «Школа – джерело талантів» (лютий – червень 2019 року).

У 2019 році Інститутом було проведено 13 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких: 2 міжнародні

конференції; 1 Всеукраїнська конференція; 5 науково-практичних семінарів; 1 семінар-практикум; 1 круглий стіл; 3 всеукраїнських конкурси.

У 2019 році Інститут здійснював підготовку здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України на освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 18 січня 2018 р. № 53-л) у галузі 01 – Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 – Освітні, педагогічні науки, спеціалізація – Освіта та розвиток обдарованої особистості, ліцензійний обсяг – 7 осіб. Акредитацію освітньої програми, за якою здійснюється підготовка аспірантів, заплановано провести у 2021 році.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2019 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 3 особи (з відривом від виробництва – 3), за кошти фізичних і юридичних осіб – 1 особа (з відривом від виробництва – 1).

Кількість наданих співробітниками установи інтерв'ю засобам масової інформації (телебачення, радіо, центральні та регіональні друковані ЗМІ, Інтернет-видання) – 9.

Кількість надрукованих статей у засобах масової інформації – 4.

У 2019 році Інститут продовжував співпрацю з іноземним членом НАПН України Франсом Монксом. Розпочато співпрацю з почесним академіком НАПН України Пеггі Ефуа Оті-Боатенг (директор департаменту політики в галузі науки та розвитку наукової бази секретаріату UNESCO). Організовано та здійснено прийом чотирьох іноземних делегацій.

Всі заплановані на 2019 рік завдання виконано у повному обсязі.

За оцінкою керівництва та співробітників Інституту до труднощів, що були на перешкоді у вирішенні поставлених завдань, відноситься:

- формалізм та негнучкість існуючих часових схем виконання наукових досліджень, що перешкоджає враховувати їх змістові, цільові, видові та інші особливості, а у ряді випадків унеможливорює застосування певних дослідницьких методів (до прикладу, методу лонгitudного дослідження);

- відсутність фінансування упровадження результатів наукових досліджень у практику діяльності закладів освіти протягом одного року після її завершення, законодавчо закріпленої регламентації процесу упровадження наукових результатів та їх моніторингу, що призводить до втрат інноваційного потенціалу цих результатів, послаблення їх впливу на вирішення практичних проблем у різних галузях суспільного життя та його модернізації в цілому;

- відсутність чіткого механізму залучення закладів освіти до участі в наукових дослідженнях, експериментальній роботі через надання додаткового фінансування, включення участі в науковій діяльності до критеріїв якості роботи навчального закладу тощо.

Найбільш актуальними завданнями Інституту на найближчу перспективу є: проходження державної атестації Інститутом відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку проведення державної атестації наукових установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 540; перереєстрація фахових видань в МОН України для отримання категорії «Б», відповідно до наказу МОН України № 32 від 15.01.2018 року; публікація результатів досліджень у виданнях, які індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection, інших науко-метричних базах даних.

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Монографії

1. Методи і моделі кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці : монографія / О. М. Рева, В. В. Камишин, С. В. Радецька, Є. А. Бурдельна, О. В. Малиношевська, Л. М. Липчанська; за наук. ред. О. М. Реви, В. В. Камишина. – Київ : ІОД НАПН України, 2019. – (рукопис 10,0 авт. арк.).

Збірники наукових праць

1. Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В. В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Вип. 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 138 с.

Матеріали конференцій

1. Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 14–15 травня 2019 року, с. Пришиб, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 128 с.

2. Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 152 с.

3. Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 294 с.

4. Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 390 с.

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Методичні рекомендації

1. Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, І. А. Сліпухіна, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 80 с.

Статті

1. Androsovich Kseniia. Psychological support and maintenance of the process of socialization of gifted pupils/ K. Androsovich // Development of modern science: the experience of European countries and prospects for Ukraine: monograph / edited by authors. – 3rd ed. – Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2019. – 662 p., P.214-240. (1,5)
2. Illin V. Scientific, philosophical and useful knowledge: prospects for development of education / V. Illin, M. Halchenko, D. Svyrydenko. // Theory and Practice of Science Education, Volume I, Issue 1. – Kyiv, 2019. – P. 6-15. (0,4)
3. Podshyvailov F. Motivational Sphere of Modern Psychology Students: Theoretical-Empirical Analysis of the Research in Ukraine / F. Podshyvailov, L. Podshyvailova // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) / II квартал / 2019. – С. 47-56. (0,4)
4. Polikhun N. Competences of STEM centres and laboratories in modern education / I. Slipukhina, N. Polikhun, I. Chernetskiy. // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації : матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 30 травня 2019 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ–Дрогобич : ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. – С.78-80. (0,2)
5. Polikhun N. Realizacja edukacji specjalizowanej o skierowniu naukowym w dzialalnosci stem-laboratorium / I. Slipukhina, N. Polikhun, M. Halczenko, I. Chernetskiy // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju : зб. наук. пр.: у 2 т. – Київ: Вид-во ТОВ "Юрка Любченка", 2019. – Т.1. – С. 390-403. (0,4)

6. Sakun A. Digital Re-Evolution: Learning to be Human at Contemporary Society / A. Sakun, I. Mordous // Philosophy and Cosmology. – 2019. – Volume 22. – С. 129-136. (0,3)
7. Slipukhina I. Principles of Implementation of Specialized Science-Oriented Education in Ukraine / I. Slipukhina, N. Polikhun, I. Chernetckiy // Theory and Practice of Science Education, Volume I, Issue 1. – Kyiv, 2019. – P. 30-42. (0,2)
8. Voloshchuk I. Creative component of educational process: one step ahead, one step back / I. Voloshchuk, O. Shulenok // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2019. – № 4 (75). – С.
9. Voloshchuk I. Didactic Interpretation of Personal Quality of Gifted / I. Voloshchuk, V. Madzigon // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (23). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.17-25.
10. Voloshchuk I. Learning strategies for the gifted / I. Voloshchuk, Y. Rudyk // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.105-117. (0,6)
11. Voloshchuk I. Special Educational Programs for Gifted / I. Voloshchuk, Y. Rudyk // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) / II квартал /2019.– С. 05-12. (0,5)
12. Voloshchuk I. The Concept of Creativity into the XXIst Century: One Equation, Unknown Degrees / I. Voloshchuk, O. Shulenok. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 3 (74) /III квартал /2019.– С. 5-10 (0,3)
13. Voloshchuk I. Theoretical and Practical Problems of Early Training of Gifted / Voloshchuk I., Rudyk Y. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) /I квартал /2019. – С. 05-09. (0,3)

14. Андросович К. А. Методичне забезпечення інтерактивної підтримки процесу соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі / К. А. Андросович // II International scientific conference “Modenization of the educational system : world trends and national peculiarities” : Conference proceeding. February 22th. 2019 .– Kaunas : Izdevnieciba “Baltija Publiching”, 2019. – P. 64-67. (0,3)
15. Андросович К. А. Програма науково-дослідної діяльності за темою: «Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти» / К. А. Андросович // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов.ред.) та ін. – Вип. 1(22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С. 82-89. (0.4)
16. Андросович К. А. Теоретичний аналіз дослідження проблеми соціальної адаптації // К. А. Андросович / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м.Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 07-11. (0,3)
17. Андросович К. А. Перспективи дослідження соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах освітнього середовища ЗЗСО / К. А. Андросович // Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст. Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м.Львів, 25-26 січня 2019 року). – Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. – Ч.1. – 116 с., С.28-31. (0,5)
18. Андросович К. А. Програма формування у обдарованих учнів безпечної соціалізації в глобальній мережі Інтернет / К. А. Андросович // Scientific and pedagogic internship “Social sciences education as a component of the education system in Ukraine and EU countries” : Internship proceedings, March 25- April 5, 2019. Wloclawek, Republic of Poland. – P.5-10. (0,2)

19. Андросович К. А. Реалізація проекту супроводу процесу соціалізації обдарованих учнів засобами ІКТ / К.А. Андросович // Інформаційні технології і засоби навчання : Електронний фаховий журнал. – 2019. (подано до публікації 0,9 д.а.)
20. Андросович К. А. Соціалізація обдарованої учнівської молоді в глобальному Інтернет-просторі / К. А. Андросович // Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку : матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / За ред. В.Г. Кременя, О.І. Ляшенка; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколю. – Київ – К, 2019. – 361 с., С. 305-312. (0,5)
21. Аніщенко Н. В. Концептуальні засади розвитку креативності майбутніх педагогів / Н. В. Аніщенко, С. М. Малишко // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – С. 11-18. (0,3)
22. Аніщенко Н. В. Особливості прояву музичної обдарованості у дітей дошкільного віку // Н. В. Аніщенко, І. В. Ярошенко / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – С. 11-19. (0,4)
23. Аніщенко Н. В. Педагогічні умови розвитку музичних здібностей дітей старшого дошкільного віку // Аніщенко Н. В., Ярошенко І. В. // Європейський університет: імідж, мобільність, соціальні перспективи : зб. матеріалів III Міжнародній науково-практичній конференції (м. Суми, 25-26 квітня 2019) / Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. – 240 с. – С.129-131. (0,1)
24. Бельская Н. А. «Творческая дисфункциональность» и личностная креативность / Н. А. Бельская // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 18-22. (0,4)

25. Бельская Н. А. Исследование диагностико-психометрических возможностей теста Р. Плутчека – Г. Келлермана «индекс жизненного стиля (life style index)» и его стандартизация на выборке украинских учащихся старших классов / Н. А. Бельская // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) / I квартал / 2019. – С. 20-29. (0,7 д.а)
26. Бельская Н. А. Методика диагностики личностных факторов одаренности (ЛФО) / Н. А. Бельская // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) / II квартал / 2019. – С. 24-34. (0,9)
27. Бельская Н. А. Методика диагностики личностных факторов одаренности (ЛФО) (часть 2, продолжение) / Н. А. Бельская // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 3 (74) / III квартал / 2019. – С.30-38.(0,8)
28. Бельська Н. А. Соціономічне професійне середовище ХХІ-го століття: специфіка, ціннісно-мотиваційні фактори, деонтологія / Н. А. Бельська // Педагогічні інновації: ідеї, реалії перспективи : збірник наукових праць. – № 2 (23), 2019. – С.116-123.
29. Бідненко Р. П. Адаптація учнів в умовах ЗЗСО // Р.П.Бідненко / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 26-30. (0,4)
30. Гальченко М.С. Від «Техно-» до «Інфо-»: етапи еволюції наукового мислення / М. Гальченко, С. Курбатов // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1(22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.63-69. (0,5)
31. Гальченко М. С. Актуальні напрямки роботи з обдарованими дітьми у міжнародному вимірі // М. С. Гальченко / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 63-66 (0,3)

32. Гальченко М. С. Концепт наукової освіти: філософсько-методологічний аналіз / М.С. Гальченко // VIRTUS. – 2019. – № 35. – С. 16-19. (0,4)
33. Гальченко М. С. Модус інформаційного мислення в континуумі техногенної цивілізації / М.С. Гальченко // Освітній дискурс. Гуманітарні науки. – 2019. – Вип. 16 (9). – С. 96-107. (0,9)
34. Гальченко М. С. Наукова освіта як основа формування обдарованості в умовах інформаційного світу / М. С. Гальченко // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 22-26. (0,2)
35. Гальченко М. С. Особливості мислення і пізнання в реальності інформаційного простору / М.С. Гальченко // Філософські обрії. – 2019. – Вип. 42. – С. 152-156. (0,3)
36. Гальченко М. С. Самоорганізація VS творчість: принципи осмислення / М. С. Гальченко // Освітній дискурс. Гуманітарні науки. – 2019. – Вип. 10. – С. 7-17. (0,9)
37. Гірич Г. М. Особливості професійного самовизначення обдарованих учнів ліцею / А. В. Щербань, Г. М. Гірич // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 274-284. (0,4)
38. Гірич Г. М. Практичний інтелект та особливості його прояву у майбутніх педагогів // Г. М. Гірич / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 66-71. (0,4)
39. Гірник Є. В. Соціальний контекст суспільного сектору економіки / Є. В. Гірник. // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С.26-32. (0,4)

40. Горбань Л. В. Інтеграція формальної і неформальної освіти обдарованих учнів / Л. В. Горбань. // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 84-90. (0,5)
41. Горбань Л. В. Освітній простір обдарованих учнів: досвід, проблеми, перспективи / Л. В. Горбань. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: збірник наукових праць. Випуск 2 (23). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.81-87.
42. Горбань Л. В. Формальний і неформальний підходи у науковій освіті обдарованих учнів / Л. В. Горбань // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 71-79. (0,6)
43. Добровольська Н. А. Обдарованість особистості в контексті індивідуально-особистісних властивостей / Н. А. Добровольська // Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 15 лютого 2019 р.). – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2019. – С. 61–63. (0,2)
44. Євтух М. Акмеологічний підхід – шлях до підвищення якості професійної діяльності вчителя/ Н. Федорова, М. Євтух. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.51-56. (0,3)
45. Євтух М. До питання виявлення та підтримки двічі обдарованих (виняткових) індивідів / М. Євтух, Н. Терентьєва. // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. (Київ, 30 травня 2019р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ-Дрогобич : ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. – С.108-109. (0,2)
46. Ильин В. В. Человек в структуре цифровой реальности: задачи, риски, угрозы / В. В. Ильин. // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в

- ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 63-67. (0,3)
47. Ільїн В. В. Досвід Ноя: будувати ковчег до потопу / В. В. Ільїн // Освіта і суспільство. – 2019'8. – С. 12-24. (0,7)
48. Ільїн В. В. Ціна і цінність економічного знання / В. В. Ільїн // Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі. – К.: НАУ, 2019. – С. 27-34. (0,7)
49. Ільїн В. В. Чого і як вчити для майбутнього / В. В. Ільїн, А. А. Ільїна // Філософія фінансової цивілізації. Людина в світі грошей. – К.: ДВНЗ «УБС», 2019. – С. 23-29. (0,3)
50. Ільїн В. В. «Корисне знання»: освіта сьогодні і завтра / В. В. Ільїн, А.А.Ільїна. // Стратегія розвитку України : наук. журн. – К.: НАУ, 2019. – № 1. – С. 3-6. (0,2)
51. Ільїн В.В. Рефлексія реконструкції в постмодернізмі як метод творення нових смислів / В.В. Ільїн // Педагогічні інновації: ідеї,реалії, перспективи: збірник наукових праць. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2018. – Вип.2 (21). – С. 106-112. (0,4)
52. Ільїн В.В. Як навчити нині для завтра / В.В. Ільїн // Освіта і суспільство. – 2019. –№ 2. – С. 42-53. (0,9)
53. Ільїн В. В. Деконструкція: методологічна рефлексія і спосіб переосмислення соціальної історії та культури / В. В. Ільїн // Проблеми всесвітньої історії. – 2019. – № 1(7). – С. 9-19 (0,9)
54. Ільїна Г. В. Виклики освітніх інновацій: дитинство в умовах цифрової соціалізації / Г. В. Ільїна // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – 2018. – № 2 (21). – С. 121-127. (0,6)
55. Ільїна Г. В. Грамотність у ХХІ столітті: освітні запити діджиталізованої ери / Г. В. Ільїна // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей : зб. наук. пр. – Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. – С. 149-156. (0,5)
56. Ільїна Г. В. Обдарованість у добу глобалізації / Г. В. Ільїна // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р.,

- м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 71-75. (0,3)
57. Камишин В. В. Синергетика особистісно-орієнтованого розвитку академічної обдарованості / В. В. Камишин, О.М. Рева, Є. А. Бурдельна, К. Ю. Трушковський. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) / I квартал /2019. – С. 53-62. (0,4)
58. Киричук В. О. Розвиток обдарованої дитини в системі проектного управління освітнім процесом закладу середньої освіти з використанням інформаційних технологій / В. О. Киричук // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 95-99. (0,3)
59. Киричук В. О. Управління проектами особистісного розвитку обдарованих учнів в освітньому середовищі об'єднаних територіальних громад / В. О. Киричук // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 14–15 травня 2019 року, с. Пришиб, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 47-60. (0,6 д.а.)
60. Киричук В.О. Реалізація компетентнісного підходу в системі управління освітнім середовищем засобами інтернет технологій / В.О. Киричук // Реалізація компетентнісно-орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспект : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4 листопада 2019 року, м. Київ). – С. 68-74.
61. Ковальова О. А. Концепція експериментальної авторської методики для профорієнтації «призначення у соціумі» / О. А. Ковальова // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 177-179. (0,2)

62. Корольова О. С. Взаємодія батьків й учителів щодо розвитку обдарованих учнів / О. С. Корольова // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 179-181. (0,2)
63. Ласкова-Ярмоленко А. О. Гейміфікація як один з трендів сучасної формальної і неформальної освіти / А. О. Ласкова-Ярмоленко. // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 191-194. (0,3)
64. Ласкова-Ярмоленко А. О. Засади, принципи та формати неформальної освіти: огляд досвіду європейських країн / А. В. Малиношевська, А. О. Ласкова-Ярмоленко. // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 134-143. (0,4)
65. Ласкова-Ярмоленко А. О. Лінгвістична обдарованість як важливий аспект у формуванні інтелектуальної еліти України/ А. О. Ласкова-Ярмоленко. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) / II квартал /2019.– С. 19-23. (0,3)
66. Ласкова-Ярмоленко А. О. Музеї та бібліотеки як можливі осередки реалізації неформальної освіти в Україні / А. О.Ласкова-Ярмоленко. // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – Випуск 1(22). – С.89-97. (0,8)
67. Ласкова-Ярмоленко А. О. Огляд тенденцій формальної та неформальної освіти, які сприятимуть її осучасненню / А. О. Ласкова-Ярмоленко // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції,

- 14–15 травня 2019 року, с. Пришиб, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 63-67. (0,5)
68. Ласкова-Ярмоленко А. О. Використання інформаційних технологій для розвитку дослідницьких здібностей учнів / А. О. Ласкова-Ярмоленко // Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку: методологічний семінар (4 квітня 2019 р., м.Київ). – Київ : НАПН України, 2019. – С. 100–104. (0,3)
69. Ласкова-Ярмоленко А. О. Огляд тенденцій формальної та неформальної освіти, які сприятимуть її осучасненню / А. О. Ласкова-Ярмоленко // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: Всеукраїнської науково-практичної конференції (14–15 травня 2019 р., Пришиб Кременчуцького р-ну Полтавської обл.). – Київ : ІОД НАПН України. 2019.
70. Ліпін М. В. Перспективи знання і освіти в інформаційному світі / М. В. Ліпін // Філософські обрії. – 2019. – № 42. – С. 144-147. (0,2)
71. Ліпін М. В. Значення творчості у «креативній економіці» / М. В. Ліпін // Теоретико-методологічні трансформації економічної науки у ХХІ ст.: перспективи нової парадигми : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28–29 травня 2019 року). – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – С. 142-147. (0,4)
72. Ліпін М. В. Міфологія креативності в інформаційному світі / М. В. Ліпін // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 85-89. (0,3)
73. Ліпін М. В. Суперечності цілісного знання та інформації в сучасному суспільстві / М.В. Ліпін, Н. Ю. Гусєва // Гілея. – 2019. – № 145. – С. 50-53.
74. Ліпін М. В. Традиція, традиціоналізм, відповідальність: соціально-політичні виміри / М.В. Ліпін // Проблеми гуманітарних наук. Серія Філософія. – 2019. – № 41. – С. 77-95. (1,0)
75. Ліпін М. Ідентичність: примус та емансипація / М. Ліпін // Соціологічні тренди ХХІ століття: теоретичний концепт та практика інновацій : матеріали

- Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листопада 2019 р.) : тези доп. / Н.А. Латигіна. – Київ : КНТЕУ, 2019. – С. 107-110. (0,2)
76. Ліпін М. Розум виховання і виховання розуму / М. Ліпін, М. Орлов // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.63-69. (0,3)
77. Ліпін М. Творчість та креативність: способи людського існування / М. Ліпін // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2019. – № 1. – С. 79-91. (0,6)
78. Мадзігон В. Концепція середньої спеціалізованої освіти наукового спрямування / І. Волощук, В.Мадзігон // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.43-51. (0,4)
79. Малиношевська А. В. Особливості отримання освітніх послуг для обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти (аналіз Б. Коротяєва) / А. В. Малиношевська. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : Щоквартальний науково-методичний журнал. – КИЇВ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 3 (74) /III квартал /2019.– С.83-86. (0,3)
80. Мелешко В. В. Теоретичні засади виявлення інтелектуальної обдарованості учнів старшого шкільного віку у закладах освіти для обдарованої дитини / В. В. Мелешко. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (23). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.32–39.
81. Мельник М. Ю. Аналіз ІТ-сегменту ринку праці / М. Ю. Мельник. // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 221-229. (0,5)
82. Мельник М. Ю. Теоретико-методологічні засади діагностики обдарованості: здобутки і перспективи/ М. Ю. Мельник. // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju: зб. наук. пр.: у 2 т. – Київ : Вид-во ТОВ "Юрка Любченка", 2019. – Т.1. – С. 404-416. (0,7 д.а.)

83. Мельник М. Ю. Професійна орієнтація та кар'єрне консультування: сучасні виклики / М. Мельник // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 4 (75) /IV квартал /2019.– (подано до друку).
84. Мельник М. Ю. Теоретичні засади дослідження професійного самовизначення обдарованих учнів у зарубіжній науці / М. Мельник // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – 2019. – № 2 (23). – С.17-17.
85. Міленіна М. Антропологія інтелекту як біологічне підґрунтя освіти для миру / М.Міленіна // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju: зб. наук. пр.: у 2 т. – Київ: Вид-во ТОВ "Юрка Любченка", 2019. – Т.1. – С. – 417-429. (0,8)
86. Міленіна М. М. Чи є схильність до шахрайства вадом, або про нетипові форми обдарованості / М. М. Міленіна // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська область). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 229-237. (0,7)
87. Міленіна М. М. Штучний інтелект та штучна особистість: антропологічний аналіз/ М. М.Міленіна // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 89-96. (0,5)
88. Міленіна М.М. Штучний інтелект та еволюція мозку / М.М. Міленіна // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.33-43 .(0,9)
89. Нагнибіда М. М. Профорієнтаційна діяльність з обдарованими дітьми: світовий досвід / М. М. Нагнибіда // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) / II квартал /2019.– С. 83-89. (0,6)
90. Найдьонова Л.М. Reflexive competitiveness as a principle of professional engineering education / Л.М. Найдьонова // IEEE UKRCON-2019 : матеріали конференції (2-6 липня 2019, м.Львів) – (подано до друку).

91. Новгородська М. М. Концептуальное выявление профессионально важных качеств художественно одаренной личности ребенка / М.М. Новгородська // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 4 (75) / IV квартал /2019. – (подано до друку).
92. Новгородська М. М. Особливості профорієнтаційної роботи з обдарованими підлітками (на матеріалі зарубіжних досліджень) / М.М. Новгородська // Проблеми професійного самовизначення обдарованої молоді : матеріали науково-практичного семінару (21 березня 2019 р., м. Київ).
93. Ольшаний Ю.М. Дидактичні особливості моделей кваліметрії знань / Ю.М. Ольшаний, С. В Ярмач // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.21-33. (0,6)
94. Онопченко Г. В. Організаційні та методичні основи створення віртуальних груп для науково-дослідної діяльності обдарованих школярів / Г. В. Онопченко, О.В. Онопченко. // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 263-269. (0,3)
95. Онопченко Г. В. Формування електронного навчально-методичного забезпечення наукової-дослідної діяльності школярів / Г. В. Онопченко // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 167-174. (0,5)
96. Онопченко О. В. STEM-освіта: аналіз досвіду провідних країн світу / О. В. Онопченко. // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 174-180. (0,4)
97. Онопченко О. В. Деякі організаційно-методичні підходи підтримки наукової творчості школярів (міжнародний досвід) / О.В. Онопченко. // Педагогічна

- компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації : матеріали III Міжнародної наукової конференції (м.Київ, 30 травня 2019 р.) / Інститут педагогіки НАПН України/ за заг.ред. О.І.Локшиної. – Київ – Дрогобич: ТзОВ «Трек-ЛТД», 2019. – С.140-143. (0,2)
98. Онопченко О. В. Методики проведення практичних занять для обдарованих учнів у віртуальних класах / О.В. Онопченко. // Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку : збірник наукових праць методологічного семінару. – Київ – 2019. – С. 321-328. (0,6)
99. Онопченко О. В. Методологічні підходи формування науково-дослідницької діяльності учнів / Г. В. Онопченко, О.В. Онопченко. // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 14–15 травня 2019 року, с. Пришиб Кременчуцького району Полтавської обл. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 102-107. (0,2)
100. Подшивайлов Ф. М. Адаптаційні можливості дитини раннього віку як умова розвитку її обдарованості / Ф. М. Подшивайлов, Л. І. Подшивайлова, М. П. Кулініч // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська область). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 281-284. (0,1)
101. Подшивайлов Ф.М. Психолого-педагогічні засади організації орієнтувально-дослідної діяльності молодших дошкільників / Подшивайлов Ф.М., Подшивайлова Л.І, Левчук О. // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С. 118-127. (0,5)
102. Поліхун Н. І. STEM лабораторія МАНЛАБ як осередок розвитку освіти наукового спрямування / І.А. Сліпухіна, Н. І. Поліхун, І. С. Чернецький. // Актуальні аспекти розвитку STEM-освіти у навчанні природничо-наукових дисциплін: збірник II-ої Міжнародної науково-практичної конференції 15-16

- травня 2019 р, / за заг.ред О. С. Кузьменко, В. В. Фоменка. – Кропивницький : Льотна академія НАУ, 2019. – С.96-99. (0,2)
103. Постова К. Г. Аналіз освітніх програм для обдарованих дітей та молоді / К. Г. Постова // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (м.Київ, 30 травня 2019р.)/ Ін-т педагогіки НАПН України/за заг. ред. О. І. Локшиної. –Київ–Дрогобич: ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. – 256 с. С 148–150. (0,2)
104. Постова К. Г. Принципи та форми реалізації STEM напряму в освіті / К. Г. Постова // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 293-298. (0,5)
105. Рева О. М. Синергетика особистісно-орієнтованого розвитку академічної обдарованості / В. В. Камишин, О.М. Рева, Є. А. Бурдельна, Трушковський К. Ю.// Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) /І квартал /2019.– С. 53-62. (0,4)
106. Рудик І. О. Сутність та сучасні особливості кваліметрії в системному управлінні процесом розвитку академічної обдарованості / І.О.Рудик // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019 – С. 63-73.
107. Сакун А. В. Модернізація освіти в контексті світового прогресу / А. В. Сакун, Д. С. Черняк // Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities : II International scientific conference, February 22th, 2019, Kaunas, Lithuania. – Kaunas : Izdevniecība "Baltija Publishing", 2019. – Р. 486-489. (0,3)
108. Сакун А. В. Рефлексії антропного принципу у філософії / А. В. Сакун // Актуальні філософські, політологічні та культурологічні проблеми розвитку людини і суспільства у динамічному та глобалізованому світі :

- матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8-9 лютого 2019 року. – Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. – С. 19-22. (0,2)
109. Саун А. Елітне знання в контексті освітнього процесу / А. Саун // Освітній дискурс : збірник наукових праць. – 2019. – № 1-2. – С. 17-25.(0,4)
110. Саун А. В. Віртуальний освітній простір як засіб розширення можливостей особистості для творчих здібностей / А.В.Саун // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 124-126 (0,2)
111. Саун А. В. Комунікативна парадигма в рефлексіях навчально-освітнього процесу / А.В. Саун // Гілея. – 2019. – Вип. 16. – С. 28-41. (0,2)
112. Саун А. В. Освіта в контексті філософського осмислення: сучасність, знання, інновації / А.В. Саун, Н. Наумович // Актуальні питання підготовки фахівців логістики збройних сил України: зміст, технології, якість : тези Міжнародної науково-практичної конференції (19 квітня, 2019 р., м.Одеса). – Одеса : Військова академія, 2019. – С. 155-156. (0,1)
113. Саун А. В. Субстанція «елітного знання» в контексті освітнього процесу / А. В. Саун // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.70-76. (0,5)
114. Саун А. Гуманізація освітнього простору як філософія людиноцентризму / А. Саун, Р. Множинська // Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 4 жовтня 2019 р. – Київ : КНУТД, 2019. – С. 29-30. (0,1)
115. Сліпухіна І.А. Інтердисциплінарний аспект застосування STEM-підходу у навчанні фізики / І.А. Сліпухіна, Н.В. Поліхун, І. С.Чернецький, С.М. Меньяйлов // Наукові записки. Сер.: Пед. науки. – Вип. 174. – 2019. – Вип. 177(2). – С. 91-96. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_177\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_177(2)_22). (0,4)

116. Смотри́н В. О. Особливості педагогічної роботи з інтелектуально обдарованими учнями / Смотри́н В.О. // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 310-317.
117. Сорока С. В. Педагогічні труднощі в процесі діагностики обдарованих дітей // С. В. Сорока / Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 317-322. (0,4)
118. Тименко В. П. Виявлення практичного інтелекту учнів загальноосвітніх навчальних закладів у процесі дизайн-діяльності / В. П. Тименко / Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн.2 : зб. наук. пр. / редкол., гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. – С.35-41. (0,3)
119. Тименко В. П. Діагностика обдарованості учнів загальноосвітніх навчальних закладів на заняттях з дизайну і технологій / В. П. Тименко // Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн.2: зб. наук. пр. / редкол. гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. – С.41-49. (0,3)
120. Тименко В. П. Професійне самовизначення дизайн-обдарованих учнів мистецьких ліцеїв засобами педагогічної діагностики / В. П.Тименко , Ю. В. Дідовець // Освіта та розвиток обдарованої особистості : Щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 3 (74) /III квартал /2019. – С.16-20. (0,2)
121. Тименко В. П. та інші. Корисність сучасних знань про норми й аномалії поведінки підлітків для успішного освітнього законодавства / В. П.Тименко// Вища школа. – 2019. – №9 (182). – С. 46-63. (0,5)

122. Тименко В. П. та інші. Молоді науки про генетичне та еусоціальне в людині та її боротьбі з двома колапсами / В. П.Тименко та ін. // Вища школа. – 2019. – №4. – С. 36-51. (1 д.а.)
123. Тименко В. П. Теоретико-методологічні засади діагностики дизайн-обдарованості учнів мистецьких ліцеїв / В. П.Тименко // Архітектурний рисунок у контексті професійної освіти : збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, молодих учених і науково-педагогічних працівників / За ред. Т. М. Зіненко. – Полтава : ПолтНТУ, 2019. – С. 87-96. (0,9)
124. Тименко В. П. Особливості вітчизняної дизайн-освіти в умовах інформаційного суспільства / В. П.Тименко, В. М. Бовсунівський // Мистецька освіта: методологія, теорія, практика : науковий журнал. – Вип.1.– Київ: Видавничий центр КДАДПМіД ім. Михайла Бойчука, 2019. – С. 5-12. (0,2)
125. Ткаченко Л. І. До формування філософського і педагогічного напрямів у проблематиці обдарованості / Л. І. Ткаченко // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 132-137(0,4)
126. Федорова Н. Ф. Акмеологічний підхід – шлях до підвищення якості професійної діяльності вчителя / Ф. Н.Федорова, М.Євтух // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.51-56. (0,3)
127. Федорова Н. Ф. Особливості інтелектуального розвитку учнів старших класів / Н. Ф.Федорова // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : Збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С. 7-21. (1.2)
128. Федорова Н. Ф. Современные педагогические технологии для личностного развития одаренных учащихся старших классов / Н.Ф. Федорова // РЕМ: Psychology. Educology. Medicine, 2019. – № 2. – (Online). – С. 90.

129. Федорова Н. Ф. Смена образовательных парадигм в средней школе / Н.Ф. Федорова // «Замонавий психологиянинг амалий имкониятлари» мазвусидаги хорижлик мутахассислар иштирокидаги илмий-амалий анжуман материаллари тўплами. Тошкент : ТДПУ, 2018. – С.547–555.
130. Федорова Н. Ф. Авторська програма факультативу «Геометрія та конструювання» / Н.Ф. Федорова // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 1 (72) /I квартал /2019. – С. 77-82. (0,6)
131. Федорова Н.Ф. Теоретична сутність технології діяльнісного підходу в середній освіті з обдарованими учнями / Н.Ф. Федорова // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) /II квартал /2019.– С. 13-18. (0,5)
132. Федорчук О. А. Креативні засади педагогічного мислення в процесах формування сучасного вчителя / О. А. Федорчук // Геніальність і обдарованість: перспективи творчості в ситуації інформаційного світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23 жовтня 2019 р., м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С.137-143. (0,8)
133. Філіпова О. А. Системно-інформаційні основи управління навчально-виховним процесом загальноосвітнього навчального закладу в науковій літературі / О. А. Філіпова // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.43-56 .
134. Швачко А. В. Реалізація принципів системності та критеріїв цілеспрямованості в аналізі, кваліметрії та прийнятті рішень в процесі управління освітнім процесом / А.В. Швачко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С. 73-81.
135. Шульга В. М. Компетентність самовизначення старшокласників, як основний чинник соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в

- умовах профільного навчання / В. М. Шульга // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 265-274. (0,6)
136. Шульга В. М. Проблема соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах профільного навчання / В. М. Шульга // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 364-369. (0,4)
137. Щербань А. В. Особливості професійного самовизначення обдарованих учнів ліцею / А. В. Щербань, Г. М. Гірич // Інноваційні технології навчання обдарованих дітей та молоді : матеріали XI-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 13 жовтня 2019 року, м. Одеса. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019 – С. 274-284. (0,4)
138. Щербань А. В. Особливості фахової підготовки майбутнього вчителя музики до педагогічної діяльності з обдарованими підлітками / А. В. Щербань // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матеріали XII-ї Міжнародної науково-практичної конференції (1–8 липня 2019 року, м. Чорноморськ, Одеська обл.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – С. 371-379. (0,5)
139. Якимова І. О. Особливості соціально-психологічної адаптації обдарованих першокласників в умовах Нової української школи / І. О. Якимова // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – № 2 (73) /ІІ квартал /2019. – С. 57-63. (0,6)
140. Ярмач С. В. Дидактичні особливості моделей кваліметрії знань / Ю.М. Ольшаний, С. В Ярмач // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць. Випуск 1(22) 2019, м. Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – С.21-33. (0,6)

ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

(у таблицях)

Таблиця І.1.1.

Науково-експертна діяльність вчених Інституту обдарованої дитини в 2019 р.

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Назва агентства, експертної ради, комісії, комітету, робочої групи тощо	Реквізити документа про затвердження складу
Тименко В.П., 0000-0002-5039-2511, сумісник	член комісії з питань дослідно-експериментальної роботи у навчальному процесі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.	
Тименко В.П., 0000-0002-5039-2511, сумісник	член науково-методичної комісії відділення професійно-технічної освіти з професійної педагогіки, психології та змісту професійно-технічної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.	

Таблиця І.1.2.

Членство вчених установи / закладу у редакційних колегіях наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
2. Наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Андросович К.А., 0000-0002-4121-270X, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	—
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Мельник М.Ю., 0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Подшивайлов Ф.М., 0000-0002-0142-6172, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Волощук І.С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Андросович К.А., 0000-0002-4121-270X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	–
Тименко В.П., 0000-0002-5039-2511, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Мадзігон В.М., 0000-0003-0692-2500, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Ільїн В.В., 0000-0001-9107-0829, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Волощук І.С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Гальченко М.С., 0000-0002-8151-530X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Євтух М.Б., 0000-0001-6116-4760, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Камишин В.В., 0000-0002-8832-9470, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Подшивайлов Ф.М., 0000-0002-0142-6172, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Камишин В.В., 0000-0002-8832-9470, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Аніщенко Н. В., 0000-0002-1671-2139, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Волощук І. С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Мадзігон В. М., 0000-0003-0692-2500, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Мелешко В.В., 0000-0002-6224-5201, основне місце роботи	Журнал «Початкова школа»		
Киричук В.О., 0000-0002-8698-1596, сумісник	Журнал «Азербайджанська школа» (закордонне видання)		

Таблиця І.2.2.

Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку)

Назва структурного підрозділу	Усього, одиниць	у т.ч. за видами продукції:			
		наукова	виробничо-практична	навчальна	довідкова
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	3	3			
Відділ діагностики обдарованості	6	1	4	1	
Відділ проектування розвитку обдарованості					
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	7	2	5		
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості					
Відділ підтримки обдарованості	4		3	1	
Усього	20	6	12	2	0

Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
1. Вітчизняні й зарубіжні наукові періодичні видання, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection			
2. Наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Андросович К.А., 0000-0002-4121-270X, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	—
Малиношевська А.В., 0000-0003-0472-1940, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Мельник М.Ю., 0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Аніщенко Н.В., 0000-0002-1671-2139, сумісник	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Поліхун Н.В., 0000-0002-0176-0752, сумісник	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Постова К.Г., 0000-0001-9728-4756, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Камишин В.В., 0000-0002-8832-9470, сумісник	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Подшивайлов Ф.М., 0000-0002-0142-6172, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Волощук І.С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Мадзігон В.М., 0000-0003-0692-2500, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Киричук В.О., 0000-0002-8698-1596, сумісник	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Щоквартальний науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2309-3935	
Андросович К.А., 0000-0002-4121-270X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	—
Малиношевська А.В., 0000-0003-0472-1940, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Ліпін М.В., 0000-0003-0940-088X, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Мельник М.Ю., 0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Аніщенко Н.В., 0000-0002-1671-2139, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Поліхун Н.В., 0000-0002-0176-0752, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Постова К.Г., 0000-0001-9728-4756, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Камишин В.В., 0000-0002-8832-9470, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Подшивайлов Ф.М., 0000-0002-0142-6172, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Волощук І.С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Мадзігон В.М., 0000-0003-0692-2500, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Киричук В.О., 0000-0002-8698-1596, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2413-4139	
Андросович К.А., 0000-0002-4121-270X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Малиношевська А.В., 0000-0003-0472-1940, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Мельник М.Ю., 0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Аніщенко Н.В., 0000-0002-1671-2139, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Поліхун Н.В., 0000-0002-0176-0752, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Постова К.Г., 0000-0001-9728-4756, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Камишин В.В., 0000-0002-8832-9470, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Подшивайлов Ф.М., 0000-0002-0142-6172, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Волощук І.С., 0000-0001-9300-0584, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Мадзігон В.М., 0000-0003-0692-2500, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Киричук В.О., 0000-0002-8698-1596, сумісник	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	
Федорова Н.Ф., 0000-0003-4382-4686, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України.	ISSN Print 2310-1598	

Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів

№ з/п	Вид і назва проекту документа	Куди подано (НАПН України, МОН України тощо)
1.	Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»	НАПН України
2.	Положення про видавничу продукцію Національної академії педагогічних наук України	НАПН України
3.	Проект наказу МОН України «про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук»	НАПН України
4.	Проект наказу МОН України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року №32»	НАПН України
5.	Проект «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»	НАПН України
6.	Проект Закону України «Про повну загальну середню освіту» (реєстр. №10204 від 05.04.2019 р.)	НАПН України
7.	Проект «Порядку скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня»	НАПН України
8.	Проект наказу МОН України «Про внесення змін до положення про електронний підручник»	НАПН України
9.	Проект наказу МОН України «Про внесення змін до Положення про електронні освітні ресурси»	НАПН України
10.	Проект наказу МОН України «Порядок проведення моніторингу якості освіти»	НАПН України
11.	Проект Закону України «Про Національну систему кваліфікацій»	НАПН України
12.	Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку конкурсного відбору та фінансування Національним фондом досліджень України проектів з виконання наукових досліджень і розробок»	НАПН України
13.	Проект наказу МОН України про зміни до Таблиці відповідності Переліку наукових спеціальностей (Перелік 2011) та Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Перелік 2015)	НАПН України
14.	Інформаційно-аналітичні матеріали до Державної доповіді про становище молоді в Україні за підсумками 2018 р. на тему «Молодь на ринку праці: навички XXI століття на побудови кар'єри»	НАПН України
15.	Проект наказу МОН України «Про затвердження Умов прийому до закладів вищої освіти України в 2020 році»	НАПН України

**Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів
кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук**

Напря́м	Усього		у т.ч. дисертацій на здобуття наукових ступенів:			
			кандидата наук (доктора філософії)		доктора наук	
	осіб*	од.**	осіб*	од.**	осіб*	од.**
Попередня експертиза дисертацій (у межах спеціалізованої вченої ради)	2	5	2	3	1	2
Відгуки на дисертації (опонування)	7	11	4	8	3	3
Відгуки на автореферати дисертацій	10	16	6	17	4	6

* Чисельність вчених установи, які здійснювали у звітному році експертизу дисертацій.

** Кількість дисертацій, на які подано експертизу. Водночас, з метою запобігання дублювання необхідно уточнювати при підрахунку дані про здобувачів наукових ступенів.

Таблиця І.4.

**Інформація про висвітлення результатів діяльності установи, закладу
в інформаційному науково-освітньому просторі
(на кінець звітнього року)**

Назва показника	Усього	у тому числі працівники:	
		за основним місцем роботи	сумісники
Загальна кількість наукових, науково-педагогічних працівників на кінець звітнього року, осіб	57	32	25
з них мають профілі в Google Scholar, осіб	31	19	12
з них представлені у системі «Бібліометрика української науки», осіб	26	16	10
з них мають ORCID iD, осіб	37	22	15
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають профілі в Google Scholar, відсотків	54%	59%	48%
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які представлені у системі «Бібліометрика української науки», відсотків	46%	50%	40%
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають ORCID iD, відсотків	65%	69%	60%
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких 1–10 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	29	19	10
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких у межах 11–19 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	2	1	1
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких ≥ 20 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	0	0	0

**Інформація про представлення установи, закладу
в Електронній бібліотеці НАПН України
(на кінець звітнього року)**

Назва структурного підрозділу	Кількість ресурсів		Кількість завантажень	
	усього	у т.ч. додано у звітньому році	усього	у т.ч. у звітньому році
Структурні підрозділи (на кінець звітнього року)				
Відділ підтримки обдарованості	1	1	16	16
Відділ діагностики обдарованості	67	13	17019	7958
Відділ проектування розвитку обдарованості	53	3	21905	8699
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	20	2	3473	1371
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	26	7	2989	1184
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	16	3	2658	1248
Науково-організаційний відділ	5	0	1031	527
Структурні підрозділи, які припинили діяльність до початку звітнього року				
Відділ підтримки обдарованості та міжнародної співпраці	22	x	2893	1057
Відділ формування та розвитку інформаційних мережевих ресурсів	4	x	866	379
Відділ моніторингу обдарованості дітей та молоді	28	x	11057	5224
Загальноінститутські ресурси	16	x	1475	498
Усього	258	29	65382	28161

Виконання наукових досліджень у 2019 році (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Усього досліджувалося тем за державною та галузевою тематикою	у тому числі	
		розпочато у звітному році	завершено у звітному році
Фундаментальні дослідження			
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	1	-	-
Відділ проектування розвитку обдарованості	1	-	1
Усього	2	-	1
Прикладні дослідження			
Відділ діагностики обдарованості	1	1	-
Відділ підтримки обдарованості	1	1	-
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	1	1	-
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	1	1	-
Усього	4	4	-

**Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями
(частина I)**

Напрямок дослідження	Тема наукового дослідження, термін виконання	Науковий керівник дослідження (ІПБ, науковий ступінь)	Підготовлено продукцію (вид, назва, обсяг)	з них опубліковано		
				друковані видання (бібліографічний опис, ISBN)	електронні видання (бібліографічний опис з адресою видання в Електронній бібліотеці НАПН України, ISBN)	електронні освітні ресурси (крім тих, які враховано у колонці 6)
			Наукова продукція	Наукова продукція	Наукова продукція	
Напрямок 14: психолого-педагогічні основи творчості та обдарованості	Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U00025 2	Камишин В.В., доктор пед. наук, с.н.с.	Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика» № 1 2017. – 10,0 авт. арк.	Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В. В. Камишин (головний редактор) та інші. – Випуск 1 (18). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2017. – 162 с. ISSN 2310-1598		
			Збірник наукових праць «Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика» № 1 2019. – 10,0 авт. арк.	Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В. В. Камишин (головний редактор) та інші. – Випуск 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2019. – 138 с. ISSN 2310-1598		

			Монографія «Методи і моделі кваліметрії синергетичного ефекту у дидактиці» – 10,0 авт. арк.					
			Виробничо-практична продукція⁴				Виробничо-практична продукція⁴	Виробничо-практична продукція⁴
			Методичний посібник «Синергетика в процесах розвитку академічної обдарованості» – 8,0 авт. арк.					
			Усього (одиниць): 4			Усього (одиниць): 2	Усього (одиниць): 0	Усього (одиниць): 0

Таблиця П.3.2.

**Продукція, опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями
(частина II: статті)**

		Кількість статей (одиниці)															
		у тому числі за видами видань:					у тому числі за мовами статей:			матеріали конференцій (інших науково-практичних заходів)							
		вітчизняні, у т.ч. з зарубіжними партнерами		зарубіжні			Українська		англійська		німецька	Французька	польська	російська			
Тема наукового дослідження, термін виконання	усього	з них:		з них:			з них:		з них:		з них:		з них:		з них опублікованих вченими установи спільно з зарубіжним и авторами		
		внесені до Переліку наукових фахових видань України	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних (окрім статей, які втрачено у графі 5)	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних (окрім статей, які втрачено у графі 8)	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних (окрім статей, які втрачено у графі 8)	усього	усього	усього	усього	усього			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів-ліцеїв на засадах синергетики 0118U000252 2017-2019 рр.	50	32	31	14	1	1	1		17		45	3				2	
Усього:	50	33	32	14	1	1	1		17		45	3				2	

**Продукція, опублікована за завершеними у 2019 році фундаментальними дослідженнями
(частина II: статті)
(частина III: тези доповідей)**

Тема наукового дослідження, термін виконання	Кількість тез доповідей (одиниці)											
	у тому числі за видами науково-практичних заходів:					у тому числі за мовами:						
	усього	всукраїнські, усього	міжнародні			інші, усього	Українська	англійська	німецька	французька	польська	російська
			усього	в Україні	за кордоном							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252 2017-2019 рр.	17	3	10	10	4	17						
Усього*	17	3	10	10	4	17						

**Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2019 році
(частина I: кількісні показники)**

Тема наукового дослідження	Закони	Законо- мірності	Теорії	Концепції	Гіпотези	Тенденції	Моделі	Наукові принципи	Критерії	Методи	Інше
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252	–	3	–	–	2	1	8	–	1	3	–

**Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2019 році
(частина 2)**

	Складники та рівні освіти	Наукові результати
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252	Базова середня освіта; Профільна середня освіта	<i>Закономірності</i> 1. Виникнення простого і складного адитивного, а також складного мультиплікативного синергетичного ефекту в процесі розвитку академічної обдарованості (запропоновано уперше). 2. Виникнення простого і складного адитивного, а також складного мультиплікативного синергетичного ефекту в процесі спільної навчальної діяльності (знайшло подальший розвиток). 3. Виникнення послідовного ланцюжка синергетичних ефектів у процесі розвитку академічної обдарованості (обґрунтовано уперше). <i>Гіпотези</i> 1. Динаміки основної навчальної домінанти і рівнів домагань у процесі розвитку академічної обдарованості (запропоновано уперше). 2. Прояву прапорів катастроф у точці біфуркації рівнів навчальних досягнень <i>Тенденції</i> 1. Діалектичні особливості виникнення синергетичного ефекту (знайшло подальший розвиток). <i>Моделі</i> 1. Модель припинення навчання (знайшла подальший розвиток). 2. Модель досягнення синергетичного ефекту в процесі управління розвитком академічної обдарованості (запропоновано уперше) 3. Інформаційно-кібернетична модель спільної навчальної діяльності (запропоновано уперше) 4. Модель ризику, конфлікту та невизначеності навчальної ситуації при відмові учня від спільної праці (запропоновано уперше) 5. Модель оцінювання структурної ефективності спільної навчальної праці (знайшло
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252	Базова середня освіта; Профільна середня освіта	

	Складники та рівні освіти	Наукові результати
		подальший розвиток) 6. Модель проблемної навчальної ситуації (вдосконалено) 7. Структурно-організаційна модель архітектоніки знань у просторі середовища (запропоновано уперше) 8. Прогнозна модель рівнів академічної обдарованості (знайшло подальший розвиток) <i>Критерії</i> 1. Критерії рівнів завищеної / заниженої самооцінки при застосуванні підходу У. Джеймса. <i>Методи</i> 1. Встановлення основної навчальної домінанти (вдосконалено) 2. Дефазифікація балів якісних шкал для оцінювання адекватності самооцінки (знайшло подальший розвиток) 3. Встановлення міри прояву основної навчальної домінанти (запропоновано уперше)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Стратегії і методи розвитку творчої особистості № 0118U000251 2018-2020 рр.	36	23	17		8				13		34	1				1	
Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею № 0119U100196 2019-2021 рр.	27	15	12		8				12		19	3				5	1
Теоретико-методичні засади інтеграції фор-мальної і не-формальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування №: 0119U100198 2019-2021 рр.	23	5	4		2				18		20	3					1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти № 0119U100175 2019-2021 рр.	21	5	4	1*	1			15		19	2					1
	Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліццею Державний реєстраційний номер теми 0119U100197 019-2021 рр.	19	13	13		6	1		5		11	6				2	
	Усього:	140	71	60	1*	28	1		67		116	16				8	4
* 1 статтю подано до електронного фахового журналу "Інформаційні технології і засоби навчання" (індексується Web of Science (ESCI), США)																	

**Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2019 році.
(частина III: тези доповідей)**

		Кількість тез доповідей (одиниці)																			
		у тому числі за видами науково-практичних заходів:					у тому числі за мовами:														
		усього	всеукраїнські, усього	міжнародні		інші, усього	Українська	англійська	німецька	французька	польська	російська									
				усього	у т.ч. за місцем проведення:																
				в Україні	за кордоном																
	<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13								
Тема наукового дослідження, термін виконання																					
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252 2017-2019 рр.	4		4	4				4					4								
Стратегії і методи розвитку творчої особистості № 0118U000251 2018-2020 рр.	13	2		11	10	1							13								
Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею № 0119U100196 2019-2021 рр.	12	1	10										11								1
Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування № 0119U100198 2019-2021 рр.	18	3	13										16								1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти № 0119U100175 2019-2021 рр.	15		14	12	2		13	2				
Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею № 0119U100197 2019-2021 рр.	5	1	4	3	1		4					1
Усього:	67	7	56	52	4		61	3			1	2

Таблиця П.6.

Дані щодо найбільш вагомих результатів наукових досліджень у 2019 році

№ з/п	Тема наукового дослідження, вид і термін виконання	Складники та рівні освіти	Науковий результат дослідження	Назва підготовленої продукції, її вид та обсяг, електронний лінк	Очікуваний соціальний ефект	Сфера впровадження	Споживачі продукції
1.	Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування №0119U100198 (прикладне) 2019-2021 рр.	Базова середня освіта; профільна середня освіта; позашкільна освіта	Визначено основні структурні компоненти освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування. Встановлено важливі компоненти інформаційно-освітнього середовища STEM-освіти. Розроблено модель STEM-середовища освітнього закладу.	Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, І. А. Сліпучихна, Г. В. Онолченко, О. В. Онолченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 80 с.	Посібник спрямовано на формування більш глибокого розуміння новітніх тенденцій в освіті, які покликані підготувати нове покоління до вимог сучасної економіки.	Заклади вищої освіти; заклади загальної середньої освіти; наукові бібліотеки; підвідомчі установи/ заклади НАПН України	Видання призначено для вчителів, викладачів, методистів, студентів закладів вищої освіти та всіх зацікавлених цим питанням осіб.

Загальна характеристика експериментів за їх рівнями

№ з/п	Тема експериментальної роботи, термін проведення експерименту	Складники та рівні освіти	Пріоритетний напрям наукових досліджень (тематика)	Науковий керівник (П.І.Б., посада, наук. ступінь, вчене звання)	Нормативно-правовий документ, на підставі якого проводився експеримент (наказ МОН України, постанова Президії НАПН України, рішення вченої ради підвідомчої установи)	Кількість закладів, установ, організацій, в яких проводиться експеримент
Експерименти рівня підвідомчої установи						
1.	Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею, 2019-2021	Базова середня освіта. Позашкільна освіта (другий рівень Національної рамки кваліфікацій)	<i>Напрямок 4:</i> Педагогіка і психологія освітнього процесу	Мельник М. Ю., завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук	Рішення вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України від 2 лютого 2019 року №2	1. Національний центр «Мала Академія наук України»; 2. Технічний ліцей м. Києва; 3. Школа І-ІІІ ступенів №70 м. Києва

Результати експерименту, отримані впродовж звітного року відповідно до етапу експерименту

Результати експерименту, отримані впродовж звітного року відповідно до етапу експерименту				
Тема експериментальної роботи	Інформація про інновації, що відпрацьовуються	висновки про виявлені проблеми	шляхи їх вирішення засобом інновацій	зміни після запропонованих нововведень
Теоретико-методичні засади діагностики та когнітивних чинників особистісних самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею	Дослідження спрямоване на виявлення особливостей самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею із різними видами обдарованості (академічна, творча, інтелектуальна) та розробку теоретико-методичних засад діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею залежно від виду обдарованості.	Обґрунтовано типові особливості обдарованих учнів, що впливають на їх самовизначення у майбутній професії. Установлено, що вони не враховуються в профорієнтаційній роботі закладів освіти.	Визначено типові особливості обдарованих учнів ліцею, які впливають на самовизначення щодо майбутньої професії та мають враховуватися у діагностичній роботі.	Отримані на першому етапі дослідження результати будуть покладені в основу спеціалізованого діагностичного комплексу, який дозволить підвищити достовірність і прогностичність профорієнтаційної роботи з обдарованими учнями. Така робота є важливим елементом системи психолого-педагогічної підтримки й розвитку обдарованості та фактором своєчасного й успішного самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею, оскільки забезпечує
<i>I етап.</i> <i>Аналітико-концептуальний</i>	Робота на аналітико-констатуючому етапі наукового дослідження була спрямована на аналіз проблеми дослідження в	Доведено, що раціональний підхід у профорієнтаційній роботі (зокрема, теорія ризик-факторів), який домінує у профорієнтаційній роботі закладів освіти, не відповідає сучасним вимогам ринку праці та не враховує особливостей обдарованих учнів.	Визначено особливості обдарованих учнів, які схильні до вибору: творчих, інтелектуальних, соціальних, реалістичних та конвенційних професійних сфер. Виокремлено та описано сучасні професійні середовища та характерні для них професійно важливі якості.	
			Обґрунтовано, що профорієнтаційний	

Упровадження результатів наукових досліджень

Тема дослідження	Термін виконання	Упроваджені результати дослідження	Об'єкти впровадження результатів дослідження	Інформація щодо розміщення в Електронній бібліотеці НАПН України	
				Електронна адреса видання в Електронній бібліотеці НАПН України	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України
1	2	3	4	5	6
За 2019 рік					
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252	2017-2019	Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – Вип. 1 (18). – 162 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 3; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 3; ЗВО – 5; ІШПО – 2; ЗПО – 2; ЗСО – 1.		
		Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – Вип. 1 (22). – 138 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 3; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 2; ЗВО – 3.		

1	2	3	4	5	6
Науково-методичні засади психологічної діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників № 0116U000698	2016-2018	Наукова продукція: Монографія «Методи і моделі кваліметриї синергетичного ефекту у дидактиці» – 10,0 авт. арк. Виробничо-практична продукція: Методичний посібник «Синергетика в процесах розвитку академічної обдарованості» – 8,0 авт. арк.			
За 2018 рік ⁶					
Науково-методичні засади психологічної діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників № 0116U000698	2016-2018	Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камішин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – Вип. 1 (20). – 114 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 3; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 3; ЗВО – 4; ІППО – 1; ЗЗСО – 1.		
Науково-методичні засади психологічної діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників № 0116U000698	2016-2018	Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – Вип. 1 (18). – 118 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 8; електронні бібліотеки та бази даних – 9; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 2; ЗВО – 6; ЗПО – 1; ЗЗСО – 2.		

1	2	3	4	5	6
		Виробничо-практична продукція: Бельська Н. А. Типологія та методи виявлення інтелектуально обдарованих старшокласників, схильних до дослідницької діяльності: методичний посібник / Н. А. Бельська. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 128 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 30; ІШПО – 6; обласні наукові бібліотеки – 18. Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ІОД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/712406/	28
		Виробничо-практична продукція: Психологічна діагностика інтелектуально обдарованих старшокласників: методичний посібник / Н.А. Бельська, М.Ю. Мельник, Н.І. Поліхун, К.Г. Постова. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 142 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 30; ІШПО – 6; Обласні наукові бібліотеки – 18. Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ІОД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/712407/	103
		Виробничо-практична продукція: Мельник М. Ю. Портфоліо інтелектуально обдарованого старшокласника, схильного до дослідницької діяльності: методичні рекомендації [Текст] / М. Ю. Мельник. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 42 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 3; ЗЗСО – 43; ЗПО – 2; Обласні наукові бібліотеки – 2; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ІОД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/711811/	29

1	2	3	4	5	6
Науково-методичне забезпечення інтерактивної підтримки процесу соціалізації обдарованих старшокласників в інтернет-середовищі № 0116U000697	2016-2018	Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – Вип. 2 (21). – 126 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 3; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 3; ЗВО – 5; ЗЗСО – 2.		
		Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – Вип. 2 (19). – 104 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 9; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 2; ЗВО – 5; ЗПО – 2; ЗЗСО – 4; ДЗО – 1.		
		Виробничо-практична продукція: Психолого-педагогічний супровід соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі [Текст]: метод. посіб. / В. В. Камишин, Л. І. Ткаченко, К. А. Андросович, І. В. Бургун. – Київ : Ін-т обдар. дитини НАПН України, 2017. – 108 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 4; ЗЗСО – 53; ЗПО – 2; Обласні наукові бібліотеки – 2; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ІОД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/711827/	125

1	2	3	4	5	6
		Виробничо-практична продукція: Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих старшокласників : методичний посібник / М. С. Гальченко, К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, О. А. К овальова, Л. М. Найдюнова. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 136 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 31; ЗППО – 6; Обласні наукові бібліотеки – 18; Одержувачі обов’язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ЮД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/713795/	58
		Виробничо-практична продукція: Профілактика деструктивної соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі : методичні рекомендації / К.А. Андросович, Л.І. Ткаченко. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 40 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 31; ЗППО – 6; Обласні наукові бібліотеки – 18; Одержувачі обов’язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ЮД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/712449/	80
Науково-методичні засади діагностики практичного інтелекту учнівської молоді № 0116U000696	2016-2018	Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2018. – Вип. 2 (21). – 160 с.	Одержувачі обов’язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 9; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 5; ЗВО – 3; ЗПО – 1; ШПО – 1.		

1	2	3	4	5	6
		Наукова продукція: Практичний інтелект учнівської молоді: діагностика обдарованості: монографія / В.П. Тименко, С.О. Довгий, М.Ю. Мельник, Т.М. Тригуб, М.П. Кузьмінєць. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 176 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 31; ЗПО – 6; Обласні наукові бібліотеки – 18; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ЮД – 1; інші установи – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: https://lib.iitta.gov.ua/713787/	514
		Виробничо-практична продукція: Методика діагностики практичного інтелекту учнівської молоді [Текст]: методичний посібник / В. П. Тименко, А. В. Малиношевська, М. Ю. Мельник, О. Г. Грицан. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – 156 с.	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 5; ЗССО – 43; ЗПО – 2; Обласні наукові бібліотеки – 2; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ЮД – 1; інші установи – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/711828/	397
Науково-методичне забезпечення проектування і створення засобів інформаційно-комунікаційних технологій для діагностування обдарованості дітей та молоді		Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – Вип. 2 (19). – 120 с.	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 3; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 2; ЗВО – 5; ЗССО – 1.		
		Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії,	Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань		

№ 0116U000695		перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2018. – Вип. 1 (20). – 124 с. (10,0 д. а.) Наукова продукція: Онопченко Г. В., Онопченко О. В. Інформаційні ресурси з психолого-педагогічної підтримки обдарованих дітей : науково-аналітична доповідь – 3,0 д.а.(рукопис) Виробничо-практична продукція: Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій для діагностики обдарованості дітей та молоді [Текст] : методичні рекомендації / О. Л. Сухий, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 52 с.	України – 9; електронні бібліотеки та бази даних – 9; підвідомчі установи, заклади НАПН України – 3; ЗВО – 4; ІІПО – 1. Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: https://lib.iitta.gov.ua/718638/	5
			Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 3; ЗЗСО – 43; ЗПО – 2; Обласні наукові бібліотеки – 2; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника видань України – 9; електронна бібліотека ЮД – 1.	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: http://lib.iitta.gov.ua/711829/	71

1	2	3	4	5	6
		Виробничо-практична продукція: Проектування засобів діагностики обдарованості дітей та молоді в інформаційному середовищі : методичний посібник / О. Л. Сухий, Т. А. Юрченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 152 с. Інформаційний он-лайн ресурс діагностики обдарованості http://testoteka.ioid.gov.ua	Підвідомчі установи, заклади НАПН України – 8; ЗВО – 30; ЗППО – 6; Обласні наукові бібліотеки – 18; Одержувачі обов'язкового безоплатного примірника – 9; електронна бібліотека ЮД – 1. ЗЗСО – 4	Розміщено в електронній бібліотеці НАПНУ: https://lib.iitta.gov.ua/713796/	200

Таблиця IV.2

Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць)

Тема дослідження	Термін виконання	Результати наукових досліджень ²												Всього результатів наукових досліджень										
		Офіційна		Наукова продукція		Виробничо-практична		Навчальна продукція		Довідкова продукція		Електронні ресурси				Державні стандарти освіти, навчальні плани		Аналітичні матеріали, матеріали до державних доповідей		Експертні висновки		Рекомендації міжнародних, всукраїнських конференцій		Розпочато досліджень за результатами завершених наукових досліджень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Інформаційно-технологічне забезпечення розвитку академічної обдарованості учнів ліцеїв на засадах синергетики № 0118U000252	2017-2019	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1
За 2019 рік																								

Таблиця IV.3.

Динаміка впровадження результатів наукових досліджень

Тема дослідження, термін виконання	Упроваджені результати дослідження	Кількість об'єктів впровадження результатів дослідження (станом на 31.12.2018 р.)	Кількість об'єктів впровадження результатів дослідження (станом на 31.12.2019 р.)	Динаміка кількості об'єктів впровадження результатів дослідження (станом на 31.12.2019 р.)	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31.12.2018 р.)	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31.12.2019 р.)	Динаміка кількості завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31.12.2019 р.)
1	2	3	4	5	6	7	8
Науково-методичні засади психологічної діагностики особистісних чинників розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників № 0116U000698	Упроваджені результати дослідження Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камішин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – Вип. 1 (20). – 114 с. Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – Вип. 1 (18). – 118 с. Виробничо-практична продукція: Бельська Н. А. Типологія та методи виявлення інтелектуально обдарованих старшокласників, схильних до дослідницької діяльності : методичний посібник / Н. А. Бельська. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 128 с.	9	21	12	-	-	-
		8	28	20	-	-	-
		71	72	1	1	28	27

	Виробничо-практична продукція: Психологічна діагностика інтелектуально обдарованих старшокласників : методичний посібник / Н.А. Бельська, М.Ю. Мельник, Н.І. Поліхун, К.Г. Постова. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 142 с.	71	72	1	26	103	77
	Виробничо-практична продукція: Мельник М. Ю. Портфоліо інтелектуально обдарованого старшокласника, схильного до дослідницької діяльності : методичні рекомендації [Текст] / М. Ю. Мельник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 42 с.	65	66	1	8	29	21
Науково-методичне забезпечення інтерактивної підтримки процесу соціалізації обдарованих старшокласників в інтернет-середовищі № 0116U000697	Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – Вип. 2 (21). – 126 с.	9	22	13	-	-	-
	Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – Вип. 2 (19). – 104 с.	9	32	23	-	-	-
	Виробничо-практична продукція: Психолого-педагогічний супровід соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі [Текст]: метод. посіб. / В. В. Камишин, Л. І. Ткаченко, К. А. Андросович, І. В. Бургуун. – Київ : Ін-т обдар. дитини НАПН України, 2017. – 108 с.	78	79	1	24	125	101

	Виробничо-практична продукція: Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих старшокласників : методичний посібник / М. С. Гальченко, К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, О. А. К овалова, Л. М. Найдюнова. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 136 с.	71	73	2	-	58	58
	Виробничо-практична продукція: Профілактика деструктивної соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі : методичні рекомендації / К.А. Андросович, Л.І. Ткаченко. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 40 с.	71	73	2	12	80	68
Науково-методичні засади діагностики практичного інтелекту учнівської молоді № 0116U000696	Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзгон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2018. – Вип. 2 (21). – 128 с.	9	28	19	-	-	-
	Наукова продукція: Практичний інтелект учнівської молоді: діагностика обдарованості : монографія / В.П. Тименко, С.О. Довгий, М.Ю. Мельник, Т.М. Тригуб, М.П. Кузьмінєць. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 176 с.	71	74	3	-	514	514
	Виробничо-практична продукція: Методика діагностики практичного інтелекту учнівської молоді [Текст] : методичний посібник / В. П. Тименко, А. В. Малиношевська, М. Ю. Мельник, О. Г. Грицан. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2017. – 156 с.	67	71	4	24	397	368

Науково-методичне забезпечення і проектування і створення засобів інформаційно-комунікаційних технологій для діагностування обдарованості дітей та молоді № 0116U000695	Наукова продукція: Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В.В. Камішин (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – Вип. 2 (19). – 120 с.	9	20	11	-	-	-
	Наукова продукція: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В.М. Мадзігон (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2018. – Вип. 1 (20). – 124 с.	9	26	17	-	-	-
	Наукова продукція: Онопченко Г. В., Онопченко О. В. Інформаційні ресурси з психолого-педагогічної підтримки обдарованих дітей : науково-аналітична доповідь – 3,0 д.а. (рукопис)	-	-	-	-	5	5
	Виробничо-практична продукція: Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій для діагностики обдарованості дітей та молоді [Текст] : методичні рекомендації / О. Л. Сухий, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. – 52 с.	67	68	1	13	71	58
	Виробничо-практична продукція: Проектування засобів діагностики обдарованості дітей та молоді в інформаційному середовищі : методичний посібник / О. Л. Сухий, Т. А. Юрченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 152 с.	71	72	1	-	200	200
	Інформаційний он-лайн ресурс <i>діагностики обдарованості</i> http://testoteka.iop.gov.ua	4	4	0	-	-	-

**Наукові періодичні видання,
засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України**
ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ
щоквартальний науково-методичний журнал

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Education and development of gifted personality
Засновник (співзасновники)	Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Рік заснування	2012
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Пошук, виявлення та супровід обдарованої особистості, її навчання та розвиток
Періодичність	4 рази на рік (щоквартальний з 2018 р.) Видання виходить друком зі змінами з 2018 року щодо періодичності та обсягу видання відповідно до листа Міністерства юстиції України № 24518/17744-33-18/19.4.2 від 19.06.2018 року
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	загальнодержавна
Мова (мови) видання:	–
– статті	українська, російська, англійська
– анотації	українська, російська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації (для друкованих періодичних видань)	Серія KB № 19047-7837 P від 08.06.2012 р.
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	наказ МОН України від 04.07.2013 р. № 893 (додаток №6), наказ МОН України від 17.01.2014 р. № 41
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN Print 2309-3935 ISSN-L 2309-3935
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Федорова Н.Ф.</i> – канд. пед. наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна ORCID ID: 0000-0003-4392-4686 (науковий редактор)
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	« <i>Педагогічні науки</i> » – <i>Мельник М.Ю.</i> , канд. пед. наук, заввідділу Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна ORCID ID: 0000-0001-6581-5129 « <i>Психологічні науки</i> » – <i>Подшивайлов Ф.М.</i> , канд. психол. наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна ORCID ID 0000-0002-0142-6172

Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	–
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	Усього 17, з яких 12 з України і 5 – іноземних
Веб-сайт видання	http://otr.iod.gov.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.32405/2309-3935
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Національна бібліотека ім. Вернадського з 2014 р. Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань) Google Scholar з 2017 р. ResearchBib з 2018 р. Ulrichsweb з 2018 р. Index Copernicus International Master List з 2018 р. (ICV 2018: 40.38) Українська наукова з 2019 р. Polska Bibliografia Naukowa (Польща) з 2019 р. World Catalogue of Scientific Journals з 2019 р. ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences)
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	–
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053, Україна, iod@iod.gov.ua , (044) 481-27-27
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4 з них об'єднаних 0
Середній тираж (наклад) видання у звітному році (для друкованих періодичних видань)	300
Зміни, що відбулися у звітному році	Відповідно до наказу МОН України № 32 від 15.01.2018 року, було ґрунтовно покращено якість видання, а саме у звітному році: створено сайт видання, отримано DOI, оновлено редакційну колегію, подано на включення видання в різні наукометричні та реферативні бази
Додаткові відомості	–

МИСТЕЦТВО ТА ОСВІТА
Науково-методичний журнал

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Art & Education
Засновник (співзасновники)	Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України
Рік заснування	1996

Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Періодичність	4 рази на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна
Мова (мови) видання:	
– статті	Українська, російська, англійська
– анотації	Українська, російська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації (для друкованих періодичних видань)	Серія КВ, № 21388-11188ПР від 17. 06. 2015 р.
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Журнал включено до переліку вітчизняних наукових фахових видань (Наказ МОН України від 09.03. 2016 р., № 241); галузь науки – педагогічна; 011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN 2308-8885, 2013 р.
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Рагозіна В.В.</i> – канд. пед. наук, с.н.с., провідний науковий співробітник лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України, Україна, ORCID iD: 0000-0002-3694-2054
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Миропольська Н. Є.</i> – д-р пед. наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID iD: 0000-0002-7469-5111
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Очеретяна Н. В.</i> – науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID iD: 0000-0003-4912-9254
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	15; 3
Веб-сайт видання	http://artedu.com.ua

Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.32405/2308-8885
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Index Copernicus International (ICV), з 2016 р. Art & Architecture Complete (EBSCO Publishing, Inc.), з 2018 р.
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	–
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	–
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4
Середній тираж (наклад) видання у звітному році (для друкованих періодичних видань)	350
Зміни, що відбулися у звітному році	–
Додаткові відомості	–

**НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**
Збірник наукових праць

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Teaching and upbringing of a gifted child: theory and practice
Засновник (співзасновники)	Інститут обдарованої дитини НАПН України, Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Рік заснування	2009
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Обдарованість дитини
Періодичність	2 рази на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	загальнодержавна
Мова (мови) видання:	–
– статті	українська, російська, англійська
– анотації	українська, російська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації (для друкованих періодичних видань)	Серія КВ № 16379-4851 ПР від 10.02.2010 р.
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Наказ МОН України № 241 від 09.03.2016 р., додаток 9 (серія «Педагогіка»)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN Print 2310-1598
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Камішин В.В.</i> – д-р пед. наук, член-кор. НАПН України, с.н.с., провідний науковий співробітник Інститут обдарованої дитини НАПН України, Україна ORCID ID: 0000-0002-8832-9470

Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Федорова Н.Ф.</i> – канд. пед. наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна ORCID ID: 0000-0003-4392-4686
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	–
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	Усього 29, з яких 17 з України і 12 – іноземних
Веб-сайт видання	–
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	–
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Національна бібліотека ім. Вернадського з 2014 р. Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань) Google Scholar з 2017 р. ResearchBib з 2018 р. Ulrichsweb з 2018 р.
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	–
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053, Україна, iod@iod.gov.ua , (044) 481-27-27
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	1 з них об'єднаних 0
Середній тираж (наклад) видання у звітному році (для друкованих періодичних видань)	300
Зміни, що відбулися у звітному році	Припинено випуск видання
Додаткові відомості	–

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ: ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник наукових праць

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Pedagogical innovations: ideas, realities, perspectives
Засновник (співзасновники)	Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України
Рік заснування	2014
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Інноваційні технології в галузі освіти
Періодичність	2 рази на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	загальнодержавна
Мова (мови) видання:	–
– статті	українська, російська, англійська
– анотації	українська, російська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:	Серія КВ № 20882-10682 ПР від 31.07.2014 р.

серія, номер свідоцтва, дата реєстрації (для друкованих періодичних видань)	
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Наказ МОН України № 1081 від 29 вересня 2014 р. (Серія «Педагогіка»)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN Print 2413-4139 ISSN-L 2413-4139
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	<i>Мадзігон В.М.</i> – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна, ORCID ID: 0000-0003-0692-2500
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	« Педагогічні науки » – <i>Федорова Н.Ф.</i> , канд. пед. наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, Україна (науковий редактор), ORCID ID: 0000-0003-4392-4686; « Психологічні науки » – <i>Рибалка В.В.</i> , д-р психол. наук, професор, консультант Психологічного консультативно-тренінгового центру Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Україна, ORCID ID: 0000-0002-8279-7468; « Філософські науки » – <i>Льїн В.В.</i> , д-р філософ. наук, заввіділу Інституту обдарованої дитини НАПН України, професор кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Україна, ORCID ID: 0000-0001-9107-0829
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	–
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	Усього 27, з яких 21 з України і 6 – іноземних
Веб-сайт видання	http://pi.iod.gov.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.32405/2413-4139
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Національна бібліотека ім. Вернадського з 2014 р. Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань) Google Scholar з 2017 р. ResearchBib з 2018 р. Ulrichsweb з 2018 р. Index Copernicus International World of Journals (Польща) з 2018 р. Україніка наукова з 2019 р.

	Polska Bibliografia Naukowa (Польща) з 2019 р. World Catalogue of Scientific Journals з 2019 р. ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences) – видання перебуває на етапі розгляду
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	–
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053, Україна, iod@iod.gov.ua, (044) 481-27-27
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	2 з них об'єднаних 0
Середній тираж (наклад) видання у звітному році (для друкованих періодичних видань)	300
Зміни, що відбулися у звітному році	Відповідно до наказу МОН України № 32 від 15.01.2018 року, було ґрунтовно покращено якість видання, а саме у звітному році: створено сайт видання, отримано DOI, оновлено редакційну колегію, подано на включення видання в різні наукометричні та реферативні бази
Додаткові відомості	–

**Інформація про наукові періодичні видання
Інституту обдарованої дитини НАПН України,
які включені до наукометричних баз даних**

Назва періодичного видання	Наукометричні бази даних (показники у звітному році)			
	Scopus (SJR, SNIP)	Web of Science Core Collection (імпакт-фактор)	Index Copernicus International (ICV)	Google Scholar
Освіта та розвиток обдарованої особистості	-	-	2018 р. – 40.38	h-індекс – 8
Мистецтво та освіта	-	-	2016 р. – 31.80 2017 р. – 34.95 2018 р. – 52.42	h-індекс – 9
Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика	-	-	-	h-індекс – 5
Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи	-	-	-	h-індекс – 6

Таблиця VI.1.

Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць)

Організація та проведення масових заходів	Види масових заходів														Усього	у тому числі міжнародні		
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки				інші види заходів	
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні			усього	у тому числі міжнародні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	3	2	6	-	-	-	1	-	-	-	3	-	13	3
Масові заходи, включені до Плану Інституту НАПН України	-	-	1	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Усього	-	-	1	1	4	2	8	1	-	-	1	-	-	-	3	-	16	4

Таблиця VI.2.

Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Види масових заходів														Усього	у тому числі міжнародні		
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки				інші види заходів	
	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні	Усього	у тому числі міжнародні			Усього	у тому числі міжнародні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	-	-	-	-	6	3	4	2	-	-	1	-	-	-	-	-	11	5
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Відділ діагностики обдарованості	-	-	-	-	7	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4
Відділ підтримки обдарованості	-	-	1	1	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	-	-	-	-	5	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6	3
Усього:	-	-	1	1	25	15	7	2	1	1	1	-	-	-	-	-	35	19

Таблиця VII.1.3.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів)																			
№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Наукові керівники		Прийом						Загальна чисельність аспірантів (на кінець року)				Загальна чисельність здобувачів					
		Докт.н., проф./с.н.с., доц.	Канд.н., ст.н.с./доц.	за державним замовленням		на умовах контракту		за державним замовленням		на умовах контракту		Разом							
				всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва										
1.	01 Освіта/Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки	1	1	2	2	0	0	0	0	0	2	3	3	0	1	1	0	4	4
Усього:		1	1	2	2	0	0	0	0	0	2	3	3	0	1	1	0	4	4

Таблиця VII.1.4.

**Працевлаштування аспірантів та докторантів установи,
які навчалися за державним замовленням**

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Аспіранти/Докторанти			Працевлаштування						Не працюють		
		Усього	З відривом від виробництва	Без відривом від виробництва	У підвідомчих установах НАПН	У закладах освіти		Державні		Інших установах, організаціях		Усього	
						Державні	Комунальні	Приватні	Іншої форми власності	Державні			Комунальні
АСПІРАНТИ													
1.	01 Освіта/Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Усього:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

**Впровадження та застосування гендерноорієнтованого підходу у
підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи**

№ з/п	Показники	За державним замовленням	На умовах контракту	Усього
1.	Прийом аспірантів	2	0	2
2.	Кількість жінок прийнятих до аспірантури	2	0	2
3.	Питома вага жінок прийнятих до аспірантури від загальної кількості прийому	100	0	100
4.	Випуск аспірантів	0	0	0
5.	Кількість жінок, які завершили навчання в аспірантурі	0	0	0
6.	Питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі від загальної кількості випуску	0	0	0
7.	Прийом докторантів	0	0	0
8.	Кількість жінок прийнятих до докторантури	0	0	0
9.	Питома вага жінок прийнятих до докторантури від загальної кількості прийому	0	0	0
10.	Випуск докторантів	0	0	0
11.	Кількість жінок, які завершили навчання у докторантурі (з числа випуску)	0	0	0
12.	Питома вага жінок, які завершили навчання у докторантурі від загальної кількості випуску	0	0	0

Таблиця ХІІ.І.

Кількісний і якісний склад наукових працівників установи

Посади	Усього наукових працівників*	із них						сумісники				за віковими категоріями			
		докторів наук		кандидатів наук		без наукового ступеня									
		усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи	усього	у т.ч. за основним місцем роботи	до 35 років	35-50 років	50-60 років	60-70 років	понад 70 років			
Директор	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Заступник директора з наукової роботи	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
В.о. ученого секретаря	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Завідувачі відділів	7	2	1	4	3	1	1	2	2	2	2	-	-	2	1
Головні наукові співробітники	5	5	1	-	-	-	-	4	-	-	1	1	1	2	1
Провідні наукові співробітники	11	2	-	9	3	-	-	8	-	-	2	5	2	1	1
Старші наукові співробітники	14	-	-	8	4	6	4	6	4	4	2	3	5	3	1
Наукові співробітники	9	-	-	-	-	9	8	1	1	1	3	5	-	1	-
Молодші наукові співробітники	8	-	-	-	-	8	4	4	4	4	2	5	1	-	-
Усього:	57	9	2	24	13	24	17	25	11	24	9	9	9	4	4

* Якщо одна й та ж особа займає 1,5 шт.од., у графі «Усього» цей показник зазначається лише один раз.

Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи

Посади	Усього наукових працівників	За вченими званнями						Почесні звання		
		академік	член-кореспондент	професор	доцент	старший науковий співробітник	Заслужений діяч, працівник тощо	Лауреат Державної премії		
Директор	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2012 р.
Заступник директора з наукової роботи	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
В.о. ученого секретаря	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Завідувачі відділів	7	-	1 - НАПН України	1	1	1	1	1	1	2013 р., 2017р.
Головні наукові співробітники	5	1 - академік АПН України	-	4	1	1	2	-	-	-
Провідні наукові співробітники	11	1 - академік АПН України	1 - НАПН України	1	3	3	1	1	1	1988 р., 2012 р.
Старші наукові співробітники	14	-	-	-	2	2	-	1	1	2012 р.
Наукові співробітники	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Молодші наукові співробітники	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього:	57	2	2	6	7	6	4	4	4	

ЧАСТИНА II

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПРОДУКЦІЇ, ГОТОВОЇ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Видання

Збірники наукових праць

Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика (Головний редактор – Камишин В. В.)

У наукових працях, що ввійшли до збірника, висвітлюється проблема обдарованості дітей та молоді в Україні, аналізується міжнародний досвід з цієї проблеми.

Упровадження збірника наукових праць сприяє розповсюдженню доробок та впровадженню результатів досліджень наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, а також керівників і спеціалістів, причетних до управління освітньою діяльністю.

Збірник розраховано на наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, учителів, вихователів дошкільних закладів, аспірантів, докторантів, а також керівників і спеціалістів, причетних до управління освітньою діяльністю.

Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика : збірник наукових праць / В. В. Камишин (голов. ред.) та ін. – Вип. 1 (22). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 138 с.

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Видання

Методичні рекомендації

Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації

(Поліхун Н. І., Постова К. Г., Сліпухіна І. А., Онопченко Г. В., Онопченко О. В.)

Інноваційні процеси суспільно-економічного розвитку та зростаючий попит на фахівців високотехнологічних галузей, які здатні до комплексної наукової та інженерної діяльності, сприяли формуванню та розвитку освітнього напрямку STEM, що став педагогічною інновацією XXI століття.

Автори визначають та окреслюють особливості, теоретичні та практичні аспекти з упровадження STEM-освіти в Україні. У виданні запропоновано моделі інтеграції формальної та неформальної освіти, передусім, для обдарованих учнів, які в майбутньому можуть стати основою трансформаційних процесів для освіти загалом. Акцентовано на використанні наукового методу й інженерного дизайну в конструюванні навчальних заходів STEM, розкрито особливості освітнього STEM-середовища, запропоновано методичні підходи до організації STEM-проектів, продемонстровано їх застосування на конкретних прикладах.

Посібник спрямовано на формування більш глибокого розуміння новітніх тенденцій в освіті, які покликані підготувати нове покоління до вимог сучасної економіки. Видання призначено для вчителів, викладачів, методистів, студентів закладів вищої освіти та всіх зацікавлених цим питанням осіб.

Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації

Поліхун Н.І. Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: методичні рекомендації / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, І. А. Сліпухіна, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 80 с.